

ISSN: 2458-9292

YÜKSEK ÖĞRETİM DERGİSİ

TEMMUZ- AĞUSTOS - EYLÜL 2018 / SAYI: 9

YÖK YÜKSEK ÖĞRETİM DERGİSİ

Sahibi

Prof. Dr. M. A. Yekta SARAÇ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Süleyman Necati AKÇEŞME

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Rahmi ER

Prof. Dr. Hayati DEVELİ

Prof. Dr. Sezer Ş. KOMSULOĞLU

Prof. Dr. Özer KANBUROĞLU

Şener ASLAN

Fatih TİĞLİ

Ali BULUT

Görsel Yönetmen ve Tasarım

Kurtuluş KARAŞIN

Dergi İletişim

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

06539 Bilkent Ankara-Türkiye

E-Posta: yuksekogretimdergisi@gmail.com

Telefon: +90 (312) 298 70 00

Basım Yeri

Altan Matbaası

Ankara/Türkiye

ISSN: 2458-9292

Yılda 4 kez yayımlanır.

2.000 Adet basılmıştır.

Dergideki tüm yazıların her türlü hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

Sunuş

Dergimizin 9. sayısı ile sizleri selamlıyoruz.

Yükseköğretim Kurulu, ülkemizin kalkınma yolundaki hedeflerine yönelik olarak birçok dönüşüm projeleri gerçekleştirdi, paradigma değişikliğine gitti, öncelikli alanlar belirleyerek gelişme temaları oluşturdu, üniversite – sanayi işbirliği yasal zeminde yer aldı, gençlik, sanat, kültür ve önemli bir sorunu-muz olan göç ile ilgili ciddi çalışmalar üretildi. Bunların önemli bir bölümü yasalaştı. Bu dergide Yeni YÖK Projeleri olarak bu çalışmaların bir özetini de kamuoyuna sunmaktayız.

Bu çalışmalarda göreceğiniz üzere lisans ve yüksek lisans düzeyinde öncelikli alanlarımıza ve başarıya dayalı olarak YÖK Bursları vermektedir.

Tarımda ve veterinerlikte lisans ve ön lisans öğretimine özel bir önem atfediyoruz. Tarım alanında üretim çeşitliliğini öne alan programlar açıyoruz.

Tarımsal katma değer dünya GSYH'sinin % 4,3'ünü oluşturuyor. Türkiye'de bu oran % 8'lerde. Dünyanın 18. büyük ekonomisi olan Türkiye, tarımsal katma değerde 9. sıradadır ve tarımsal ürünler toplam ihracatımızın % 12'sini gerçekleştirmektedir. Tarım ihracatındaki yurt dışı katma değer oranları Türkiye'de tarım ve tarım sanayiinde AB ortalamasının altında. Ülkemizde rekabetçi tarım ve gıdanın gelişebilmesi için üretim faktörleri ve tarım politikalarındaki anlayış kadar bu alanda nitelikli eğitilmiş ve toplumda ciddi talep gören insan gücü de son derece önem taşıyor. Bu konseptleri göz önünde bulundurarak, Yükseköğretim Kurulu (YÖK), temel bilimlerin yanı sıra ziraat, su ürünleri, yer bilimleri ve veterinerlik fakültelerinin çeşitli prog-

ramlarını ilk üç sırada kazanan öğrencilerimize YÖK Başarı Bursu vermekte ve bu konuda özel bir teşvik uygulamaktadır. Dergimizin bu sayısında üniversitelerimizde tarım ve gıda ile ilgili çalışmaların değerlendirildiği makalelere yer verdik.

Dünyada ve ülkemizde yoğun bir nüfus artışı var. Bu demografik projeksiyon doğal olarak yükseköğretim alanının büyük bir fırsat penceresi ve potansiyeli olarak görülmesini devam ettirecektir. Önümüzdeki yıllarda da yükseköğretim alanı küresel bir dinamizm potansiyeline sahip olacaktır. Özellikle bu gerekçe ile nitelikli insan gücünü yetiştirirken kalite eksenli büyümeyi, ihtisaslaşmayı ve 'öncelikli alanlar çalışmalarımızı' önde tutmaya devam edeceğiz.

Saygılarımla....

Prof. Dr. M. A. Yekta SARAÇ
YÖK Başkanı

İÇİNDEKİLER

06 TARIMDA TEKNOLOJİ
KULLANIMI: EKONOMİK VE
EKOLOJİK ETKİLER

09 DOKAM (DOĞAL KATKILAR,
FONKSİYONEL BİLEŞENLER
VE SAĞLIK MÜKEMMELİYET
MERKEZİ)

YEREL KAYNAKLAR VE
ATIKLARDAN
GIDA KATKI / YARDIMCI
MADDELERİ ARAŞTIRMA
UYGULAMA MERKEZİ

12 AÇIK PARFÜM VADİSİ
ISPARTA'NIN GEÇMİŞTEN
GÜNÜMÜZE GÜLCÜLÜK
SERÜVENİ

18 ANKARA RESİM VE
HEYKEL MÜZESİ:
BAŞKENTİN ÇAĞDAŞ
MÜZESİNİN AÇILIŞI

23 ÜNİVERSİTELER TARİHİ
VE MÜZELER

29 PHILIP C. JESSUP
FARAZİ DAVA YARIŞMASI
GALATASARAY
ÜNİVERSİTESİ HUKUK
FAKÜLTESİ EN İYİLER
ARASINDA

32 ÜLKEMİZDE MESLEK
YÜKSEKOKULLARI,
SORUNLARI

36 GALATASARAY
ÜNİVERSİTESİ
MİLLETLERARASI
ANDLAŞMAYLA
KURULMUŞ İLK DEVLET
ÜNİVERSİTESİ

39 GÖÇ İLE OLUŞAN
BARINMA SORUNSALINA
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

43 İZMİR YÜKSEK
TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ

48 İLAHİ VAHYİN KUTSADIĞI
PEYGAMBERLER ŞEHİRİ:
KUDÜS

51 YÜKSEKÖĞRETİM
POLİTİKALARINDA YENİ
YÖK: 2014'TEN SONRASI

67 DÜNYA LİTERATÜRÜNDEN
SEÇMELER

74 ÜNİDAP ÇALIŞTAYI: ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ / ERZURUM

77 YENİ YÖK'ÜN YURT
DIŞINDAKİ TÜRKOLJİLERE
UZANAN CAN SUYU:
"YÖK-TÜRKOLJİ BURSUSU"

78 YÖK AKADEMİDE KADIN
ÇALIŞMALARI BİRİMİ
YÜKSEKÖĞRETİMDE
TOPLUMSAL CİNSİYET
EĞİTİMİ ÇALIŞTAYI

80 KARADENİZ DENİZCI
ÜNİVERSİTELER
BİRLİĞİ BAŞKANI SEÇİLDİ

81 ENGELSİZ ÜNİVERSİTE
ÖDÜLLERİ YÖK'TE
DÜZENLENEN
TÖRENLE SAHİPLERİNİ
BULDU

85 GÜNCELLENEN
ÖĞRETMENLİK LİSANS
PROGRAMLARI, MİLLİ
EĞİTİM BAKANI İSMET
YILMAZ'IN KATILIMI İLE
YÖK'TE TANITILDI

88 YÖK, ÜNİVERSİTELERDE
ÖĞRENCİLERLE
BULUŞMAYA DEVAM
EDİYOR

89 TÜRKİYE'DE EĞİTİM
GÖREN ULUSLARARASI
ÖĞRENCİLER İLE

90 AVRUPA'DAN TÜRK
YÜKSEKÖĞRETİMİNE
ÜÇ BAŞLIKTAKİ TAM NOT

92 ÜNİVERSİTELERİMİZDE
GENÇLERE KODLAMA
EĞİTİMİ VERİLECEK

93 YÖK, AKADEMİSYENLERİ
YABANCI DİL EĞİTİMİ İÇİN
"YÖK-DİL EĞİTİMİ
BURSUSU" İLE YURTDIŞINA
GÖNDERECEK

97 BASINDA
YÖK

TARIMDA TEKNOLOJİ KULLANIMI: **EKONOMİK VE EKOLOJİK ETKİLER**

✈ Prof. Dr. Gökhan Özertan*

Dünya tarımının yakın geçmişi incelendiğinde öne çıkan bir kaç dönem söz konusu. Bunlardan ilki 1950'li yıllarda daha sonra Nobel ödülünü de kazanacak olan Norman Borlaug öncülüğünde gerçekleşen Yeşil Devrim idi. Özellikle yüksek verimli tohumlar ve kimsayal gübre kullanarak önemli ölçüde üretim artışı ile Asya ülkelerinde fark yaratan bir değişim gerçekleşti (Borlaug daha sonra kuvvetli miktarda kimyasalın çevreye salımından dolayı eleştirilere de maruz kaldı). 1990'ların ikinci yarısına gelindiğinde ise genetiği değiştirilmiş organizmaların (GDO'lar) ticari olarak ekime başlanması, dünya tarımsal üretimini önemli şekilde değiştiren bir diğer gelişme oldu.

* Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümü Öğretim Üyesi

2000'li yıllara yaklaştığımızda ise biyokütleden enerji üretme amacıyla biyoyakıt hammaddesi olarak tarım ürünleri kullanılmaya başlandı (bu da aslında tarım ürünleri gıda mı yoksa yakıt amacıyla mı üretilmeli tartışmasını başlattı). Bu yıllar, teknolojinin tarımsal üretime yoğun olarak uygulanmaya başlandığı hassas tarımın (precision agriculture) da önem kazandığı dönemlerdi. Bu gelişme daha sonra bitkisel üretimin ve hayvancılığın dijital olarak detaylı ölçülmesi sebebiyle, dijital tarım dönemi olarak da adlandırılmaktadır.

Basite indirgenmiş haliyle açıklamak gerekirse, tarımsal üretim sürecinde çiftçilerin tarlalarının hemen her yerine benzer ölçülerde tohum, sulama suyu, gübre ve zirai mücadele ilacı uygulamakta olduklarını varsayalım.

Uygulanan tarla küçük de olsa, tarlanın farklı yerleri farklı toprak yapısına sahip olabilmekte ve aslında farklı ölçüde girdiye ihtiyaç duymaktadır. Böyle bir durumda tarlanın her yerinde aynı ölçüde girdi kullanmak hem üretim maliyetlerini artırmakta hem de gereksiz kullanılan su ve kimyasal sebebiyle ekolojik olarak da olumsuz etkilere yol açmaktadır. Hassas tarım, makro ölçekte işlenen bu tarlayı parçalara bölerek mikro ölçeğe indirmek ve her bir küçük parçalık bölgede o parçanın ihtiyacı olduğu kadar tohum, su, gübre ve zirai ilaç kullanımını önermektedir. Aslında bunu terzi usulü tarım olarak da düşünmek mümkündür.

Nihayetinde her parçada ihtiyaç olduğu kadar girdi kullanılmasından dolayı hem maliyet tarafında tasarruf sağlanmakta (benzer şekilde emek yoğun üretimde işçilikten de tasarruf edilmekte) aynı zamanda daha doğa dostu bir üretim de gerçekleştirilmektedir. Bahsedilen uygulamaları uzaktan algılama yöntemleri kullanarak uydu görüntüleri, insansız hava araçları, uçaklar ya da tarla düzeyinde sabit ya da traktörlere eklenecek sensörler vasıtasıyla gerçekleştirmek mümkündür. Hasat döneminde de yine sensörler vasıtasıyla tarlanın fark-

lı bölgelerinin verimi ölçülebilmekte ve takip eden sezon için çiftçiye bilgi aktarımı yapılabilmektedir. Bitkisel üretim için yukarıda bahsedilen uygulamaların farklı çeşitleri hayvanlara takılan sensörler, ahırlarda ve çiftliklerde kamera ve mikrofon kullanımı vasıtasıyla hayvancılığa da benzer şekilde uygulanabilmektedir.

Yukarıda bahsedilen dijital tarım uygulamaları şu an için gelişmiş ülkelerde ve nispeten az sayıda işletmede uygulanmaktadır. Kurumsal olarak büyük ölçekteki işletmelerin halen yüksek sayılabilecek maliyetleri karşılamaları mümkündür. Ancak özellikle küçük ölçekli işletmeler için teknolojiye erişim maliyetlerin düşmesi ile söz konusu olabilecektir. Bu ikinci tür işletmeler için ortak kullanılacak sensörler ya da araçlar ve yapılacak ölçümler maliyetleri düşürebilecektir. Buraya kadar olumlu yönlerinden bahsettiğimiz teknoloji aslında daha önce pek tartışılmayan yeni kavramları da beraberinde getirmektedir. Hem verinin toplanması esnasında hem de işlenmesi sırasında bu işlemleri gerçekleştirecek donanım, yazılıma ve kalifiye elemanlara ihtiyaç duyulacaktır. Bu da özellikle küçük ölçekli işletmelere ait verilere kimlerin erişebileceğini, veri kullanım haklarının nasıl tespit edileceğini, kısaca verinin etik kullanımının ve hukuksal zeminin hazırlanmasının da ne kadar önemli olduğunu ifade etmektedir.

Buraya kadar biraz daha üretici bakışı ve çevresel etkilere değindim. Teknoloji kullanımının tüketici üzerindeki etkilere bakıldığında ise, yine güncel bir kavram olarak blokzincirleri ya da benzeri teknolojiler sıkça kullanılır hale gelmiş durumda. Çok genel bir tanım ile blokzincir ya da benzer amaçlı kullanılacak teknolojiler aslında bir dijital kayıt ve takip edilebilirlik imkanı sunuyor.

Tüketici tarafında market rafına, sofraya hatta lokantada sipariş ettiğiniz yemeğe dair detaylı bilgiye erişim bu teknolojiler ile mümkün hale geliyor. Bitkisel üretim düşünüldüğünde, çiftçi kullanılmış

olduğu tohumu, gübreyi, zirai ilacı kayıt altına alarak dijital ortamda üretimin hangi aşamalarında hangi girdilerin hangi miktarlarda kullanıldığını saklamış oluyor. Benzer şekilde örneğin bir tavuk ya da kırmızı et üreticisi de yetiştirdiği hayvanın ne şekilde beslendiğini, hangi noktada ne tür antibiyotikler kullanıldığını kayıt altına alabiliyor. Takip eden aşamalarda da bitki ya da meyve ne zaman hasat edildi, eğer kullanıldıysa soğuk zincire ne zaman girdi, pazara ya da markete ne zaman ulaştırıldı, bu bilgileri kaydediyor. Et üreticisi de hayvanın ne zaman ve nerede kesildiğini, hangi aşamalarla kasaba ya da market rafına ulaştırıldığını kaydediyor.

Nihayetinde tüketici market rafında, örneğin bir barkod okuyucuyu kullanarak, satın almayı düşündüğü ürüne dair çok detaylı bilgiye erişmiş oluyor. Teknoloji, bu şekilde gıda ürününün takip edilebilirliğini sağlıyor ve tüketiciye bugüne kadar sahip olmadığı detayda bilgiyi sunarak daha bilinçli bir

tercih yapma imkanı tanıyor. Diğer dijital teknolojilerde olduğu gibi, bu bilgi hizmeti de şu an için maliyetli ancak ilerleyen dönemlerde özellikle perakendecilerin tüketici güvenini kazanma amacıyla bu tür hizmetleri yaygınlaştırmaları ile maliyetlerin düşmesini bekleyebiliriz.

Sonuç olarak, tarım sektörü diğer sektörler ile karşılaştırıldığında teknolojinin en az kullanıldığı sektör halindedir. Hızla gelişen ve ucuzlayan teknoloji vasıtasıyla tarımsal üretimin hem ekonomik hem çevre dostu hem de sürdürülebilir şekilde gerçekleştirilmesinde teknoloji önemli bir rol oynayacak hale gelmektedir. Tarım sektörüne yönelik olarak, hem üretici tarafında hem de tüketici tarafında teknolojinin olumlu etkilerini yakın gelecekte daha da net olarak görebileceğiz. Teknoloji beraberinde çözülmesi gereken yeni sorunları getirirse de, nihai olarak sektörün tüm paydaşlarına yönelik olumlu gelişmeleri yakın zamanda görmek mümkün olacaktır.

34

Ülkemizde “Ziraat Fakülteleri” ile “Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakülteleri” 34 devlet üniversitesinde bulunmaktadır.

273

Bu fakültelerin altında 273 program bulunmaktadır.

Bu fakültelerdeki toplam

Öğretim
elemanı
sayısı

► 10.517 ►

Profesör Doktor ► 2.050

Doçent Doktor ► 702

Öğretim Üyesi ► 1.262

Araştırma Görevlisi ► 1.088

Öğretim Görevlisi ► 98

Öğrenci
sayısı

► 31.542

DOKAM (Doğal Katkılar, Fonksiyonel Bileşenler
ve Sağlık Mükemmeliyet Merkezi)

YEREL KAYNAKLAR VE ATIKLARDAN GIDA KATKI / YARDIMCI MADDELERİ ARAŞTIRMA UYGULAMA MERKEZİ

Prof. Dr. Beraat ÖZÇELİK*

Dr. Fatih BİLDİK**

DOKAM (Doğal Katkılar Mükemmeliyet Merkezi) İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA) tarafından desteklenerek İstanbul Teknik Üniversitesi'nde kurulan, yerel bitkisel kaynaklar ve gıda proses atıklarının katma değeri yüksek yeni gıda bileşenlerine dönüştürülmesini amaç edinmiş bir merkezdir.

* İTÜ Kimya Metalurji Fakültesi – Dekanı

** İTÜ DOKAM Araştırmacı

“

Bu Proje ile kurulan merkezde gıda üretim firmalarına, özel olarak fonksiyonel gıda üreticilerine ve besin destekleri üreten firmalara, mükemmeliyet merkezinde geliştirilen doğal, sağlıklı ve yeni gıda ürünlerinin kazandırılmasıyla sanayi ve üniversite işbirliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

”

Son yıllarda tüketicilerin doğal ve sağlıklı gıdalara olan talebi sentetik katkı maddelerinden uzak sağlığa olumlu etkileri olan gıda bileşenleri üretiminin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Dünya genelinde artan bu talebin karşılanması amacıyla ülkemizin zengin bitkisel kaynakları ve gıda proses atıklarının değerlendirilerek yeni hammadde kaynaklarının teknolojiyle buluşarak yeni, katma değeri yüksek, sağlıklı ve doğal gıda bileşenleri üretilmesi DO-KAM'da çalışılmaktadır.

Bu Proje ile kurulan merkezde gıda üretim firmalarına, özel olarak fonksiyonel gıda üreticilerine ve besin destekleri üreten firmalara, mükemmeliyet merkezinde geliştirilen doğal, sağlıklı ve yeni gıda ürünlerinin kazandırılmasıyla sanayi ve üniversite işbirliğinin sağlanması amaçlanmaktadır. Ayrıca it-

hal edilen katkı ve yardımcı maddelerin yerine doğal, sağlıklı ve ucuz gıda bileşenlerinin eldesiyle ülkenizin ithalat miktarının azaltılması hatta zengin hammadde kaynağımız sayesinde ihracat payının artırılması hedeflenmektedir.

Projede İTÜNOVA Teknoloji A.Ş. Türkiye Gıda Sanayi İşverenleri Sendikası (TÜGİS), Gıda Katkı ve Yardımcı Madde Sanayicileri Derneği (GIDAKAT), Polen Un ve Gıda Katkı Maddeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. İstanbul Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği ve Aroma Bursa Meyve Suları ve Gıda Sanayi A.Ş. ve Türkiye Gıda Sanayi İşverenleri Sendikası (TÜGİS) iştirakçi olarak yer almıştır. Projeye İstanbul Kalkınma Ajansı tarafından 1.450.781,06 TL bütçe ayrılmıştır.

Projenin amacı, faaliyetler, sonuçlar ve beklenen faydalar

Proje yerel kaynakların ve gıda endüstrisinde oluşan bitkisel atıkların değerlendirilerek değerli bileşenlerin üretilmesi fikriyle ortaya çıkmıştır. Bu proje ile İstanbul'da AR-GE faaliyetleri gösteren gıda sanayiindeki tüm firmalara İTÜ Kimya-Metalurji Fakültesi Gıda Mühendisliği laboratuvar imkanlarının sunulması, bitkisel atıklardan ve yerel kaynaklardan değerli bileşiklerin elde edilme sürecinin belirlenmesi, potansiyel ortak araştırma faaliyetleri ve araştırma projeleri ile ileriye yönelik ar-ge çalışmaları için işbirliklerinin geliştirilmesi ve böylelikle üniversite-sanayi arasında köprü görevinin gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir.

DOKAM gıda sanayiindeki tüm firmalara açıktır. Merkezde bulunan yeşil teknoloji cihazlarıyla doğal katkı üretimi konusunda çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Karadut posası ekstraktlarının lipozomla enkapsüle edilmiş tozları ile çikolatanın zenginleştirilmesi ve biyoyararlılık çalışmaları, hurma çekirdeğinin değerlendirilerek çekirdek unu ve hurma çekirdeği kahvesi elde edilerek antioksidan kapasitesinin incelenmesi, kırmızı pancardan renk maddeleri eldesi, mısır unu, kuru üzüm ve hibisküs (bamya çiçeği) ekstraktı kullanılarak antioksidan içeriği bakımından zengin kek yapılması, kakao atıklarının ekstraktlarının ayrı ayrı katılarak fenolik bileşenlerinin incelenmesi, kakule bitkisinden, biberiye bitkisinden yağ elde edilmesi, kara havuç posasından subkritik ekstraksiyon ile antioksidan eldesi, meyve suyu endüstrisinde atık olarak açığa çıkan elma kabuklarından çeşitli yöntemlerle elde edilen ekstraktların lipozom yöntemiyle enkapsüle edilip yoğurda ilave edilerek zenginleştirilmesi yapılan çalışmalardan örneklerdir. Bu çalışmalarla mükemmeliyet merkezinde, AR-GE çalışmaları yapılan ürünlerin laboratuvar ölçekli üretim denemeleri gerçekleştirilerek piyasada satışa sunulan ürün-

lerde kullanımı sağlanmıştır. Merkezimizde yapılan araştırmaların önemli bir bölümü ulusal ve uluslararası kongrelerde sunulmuş ve akademik dergilerde yayınlanmıştır.

Sektördeki firmaların ticari birlikleri ve dernekleriyle ikili görüşmeler gerçekleştirilerek merkezin tanınması ve olanakları hakkında bilgilendirme yapılmış, İnovasyon Fuarı'na katılım sağlanarak fuar katılımcıları bilgilendirilmiştir. Düzenlenen "Gıda, Metabolizma ve Sağlık: Biyoaktif Bileşenler ve Doğal Gıda Katkıları Kongresi"nde Türkiye'den birçok ilgili akademisyenin katılımıyla doğal gıda katkıları ve değerli bileşenler konusunda bilgi alışverişi sağlanmıştır. Kongre merkezimizin tanınırlığı arttırmıştır.

Doğal Katkıları, Fonksiyonel Bileşenler ve Sağlık Mükemmeliyet Merkezi'nin kurulması ile gıda sanayinin ihtiyacı olan araştırma olanakları artırılmış ve üniversite bilgi birikiminin sanayiye aktarımı için bir arayüz oluşturulmuştur. Merkezde yapılan çalışmalarla yerel kaynakların ve atıkların değerlendirilerek fonksiyonel bileşen elde edilmesine yönelik hedeflere ulaşılmıştır. Merkezimiz İstanbul başta olmak üzere tüm Türkiye'deki katkı maddesi üreten işletmelerin araştırma geliştirme çalışmalarını yapabilmelerini sağlayacak imkanları bir araya getirmesi bağlamında, merkezimizde bulunan Süperkritik ve Subkritik Ekstraksiyon cihazı, Fourier Transform Infrared Spektrometre cihazı, semi-preparatif HPLC ve Gaz Kromatografi Kütle Spektrometresi gibi cihazlar ile biyoaktif bileşen tespiti, etken madde tespiti, esansiyel yağ tespiti ve diğer değerli bileşen tespitleri yapılabilir.

Bu proje kapsamında oluşturulan merkez ile uzun vadede gıda sanayiindeki kuruluşların doğal gıda katkı maddeleri üretimlerinin artırılması ve katkı maddesi ithalatının azaltılması hedeflenmektedir.

Akademik Bakış:

AÇIK PARFÜM VADİSİ Isparta'nın Geçmişten Günümüze Gülcülük Serüveni

✍️ *Prof. Dr. Hasan BAYDAR

Hoş Kokulu Her Bitki Doğal Bir Parfüm Spreyidir...

Güzel ve hoş kokuların hayatımızdaki yeri çok özeldir, onlar, hayatımızın estetik ritüelleridir; huzur ve mutluluk verirler; koku, belki de Tanrının bitkilere bahsettiği en güzel armağandır ve her inanan Cennet bahçesindeki çiçeklerin kokusunda kaybolmayı hayal ederek yaşar. Tabiatı en güzel koku kaynakları bitkilerdir ve kimi bitkilerin sunduğu renksel şölene kokuları da eşlik eder. Bazen bir bitkinin çiçeği,

yaprağı, meyvesi, tohumu, kabuğu, kökü, rizomu, yumrusu insanı sarhoş edecek kadar güzel ve hoş kokar. Tabiatın bu mucizevi ürünlerinden faydalanmayı bilmeliyiz. Ancak nasıl bir fayda edinileceğini bilmek için bir Lokman hekim gibi onları çok iyi tanımak ve sırlarını anlamaya çalışmak gerekir.

Bitkileri kokulandıran şeylerin aromatik kimyasallar olduğunu biliyoruz. Bir bakıma, bitkiler kokularını terpenlerden meydana gelen bu aromatik kimyasallara borçludurlar. Bu kokulu kimyasallara genel olarak uçucu yağlar, kimi zaman da esansiyel yağ-

* Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü

lar veya eterik yağlar diyoruz. Örneğin gül yağında (rosa otto) geraniol, sitronellol, nerol ve fenil etil alkol başta olmak üzere yüzlerce uçucu yağ bileşeni bulunuyor. Bir yağ gülü bahçesini ziyaret ettiğinizde burnunuza gelen o hoş kokular işte bu aromatik kimyasallardır.

Gül kokusu, Müslümanlar için kutsaldır. Çünkü gül kokusu, İslam peygamberi Hz. Muhammed'in kokusu olarak atfedilmiştir. Örneğin İran'da ve Anadolu'da kokulu Damask gülleri "Muhammedi gülü" olarak adlandırılır. Yunus Emre "Çiçek eydür ey derviş, gül Muhammed teridir" diyerek bu inancı şiirinde ifade etmiştir. Bu nedenle İslam coğrafyasında gülün yetiştirilmesine ve damıtılmasına büyük önem verilmiş, kutsal günlerde ve kutsal mekânlarda gül yağı ve gül suyu kullanılması giderek yaygınlaşmıştır.

Dünyaya Gül Kokusunu Yayan Türklerdir...

Gülün Anavatanı Orta Asya'dır. Orta Asya'da hüküm süren Türkler batıya ve güneye göçerken yanlarında gül kültürünü de taşımışlardır. Dünyada nerede bir Türk devleti kurulmuş ise orada gül kültürü de gelişme göstermiştir. 17. yüzyılın ilk yarısında, kokulu gülleri ile ünlü Hindistan'da Türk asıllı Babür kralı Cihangir'in eşi kraliçe Nurcihan sarayın havuzundaki güllerle kaplı suyun üzerinde birikmiş yağları toplatarak parfüm olarak kullanmaya başlar. Böylece Hindistan'da gül suyu üretimi giderek büyük önem kazanır. İran'da kurulmuş bir Türk devleti olan Safaviler döneminde 17. yüzyılın başında Şiraz kentinde endüstriyel gül yağı ve gül suyu üretimine geçilir. Aynı yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı Devleti'nin bir eyaleti olan Bulgaristan'ın Kazanlık kentinde başlayan gülcülük İran'ı bile geride bırakır. 19. yüzyılın son çeyreğinde ise Isparta kentinde 1888'de başlayan gülcülük sayesinde Türkiye Bulgaristan'ın da önüne geçer. Günümüzde halen bu dört ülke (Bulgaristan, Türkiye, İran ve Hindistan) dünyanın en önemli gül ve gül ürünleri üreticileridir.

Osmanlı Devleti 1361'de Edirne'yi ele geçirdikten sonra imparatorluğun başkentini Bursa'dan gül bahçeleri ile ünlü Edirne'ye taşımıştır. 14. yüzyılın ortasından 20. yüzyılın başına kadar Osmanlı Devletinin eyaleti olan Bulgaristan 17. yüzyılın son çeyreğinden itibaren dünyanın yağ gülü üretim merkezi haline gelmiştir. Ancak 1877-78 Türk-Rus harbinden (93 harbinden) sonra Türkler en az iki asır kendi mülkiyetlerinde olan gül bahçelerini (gülistanlar) ve gül yağı tesislerini (gülhaneler) Bulgarlara terk ederek Anadolu'ya göç etmek zorunda kalmış, böylece 17. yüzyılın son çeyreğinde Edirne'den Bulgaristan'a giden gülcülük 19. yüzyılın son çeyreğinde tekrar Anadolu'ya dönmüştür. Anadolu'da gülcülüğün yeniden başlamasında 93 harbinde Anadolu'ya göç eden Türk muhacirlerin Kazanlık usulü gülcülük ve taktir sanatını iyi bilmeleri ve yanlarında getirdikleri gül çubuklarını ve imbikleri yerleştikleri yerlere götürmeleri de önemli olmuştur. Osmanlı saraylarında gül suyu, gül şerbeti, gül reçeli, gül macunu, gül lokumu, gülbeşeker gibi gül ürünlerine olan yüksek talep nedeniyle gülcülüğü Anadolu'da geliştirme gayreti baş göstermiştir. İstanbul'daki yağ gülü yetiştiriciliği ve gül yağı damıtma denemeleri olumlu sonuç verince başta Bursa, Aydın, Denizli, Konya, Diyarbakır ve Mardin bölgelerinde olmak üzere Anadolu'nun değişik vilayetlerine binlerce gül çeliği gönderilmiş, yüzlerce emanet imbik ve şişe dağıtılmış, gülcülük aşar, öşür ve gümrük vergilerinden muaf tutulmuştur. Ancak bütün bu çabalar Balkan, I. Dünya ve Kurtuluş savaşları sürecinde idari karışıklık, bakım-sızlık ve ilgisizlik nedeniyle sonuç vermemiştir.

Isparta: Türkiye'nin Açık Parfüm Vadisi

Gülcülük, 19. yüzyılın son çeyreğinde Isparta ve Burdur illerinde Osmanlı Devleti tarafından teşvik edilen, desteklenen gülcülüktan bağımsız olarak riski göze alan, ileri görüşlü kişilerin (Isparta'da Müftüzade İsmail Efendi ve Burdur'da Yörükoğlu Mustafa Efendi) özverili gayretleri ile başlamıştır. Göller yöresinin yağ gülü üretimine çok uygun olan coğrafik konumu, topoğrafyası, iklim ve toprak özellikleri 19. yüzyılın son çeyreğinden itibaren sadece Türkiye'nin değil, dünyanın da en önemli yağ gülü üretim merkezi haline gelmesine olanak sağlamıştır. Günümüzde Isparta ili yağ gülü, lavanta ve zambak tarlaları ile adeta açık parfüm vadisi ve sadece görsel olarak değil kokusal olarak da ziyaretçilerini büyüler. Günümüzde Isparta ili ve çevresinde 30.000 da yağ gülü (*Rosa damascena*), 5000 da lavanta (*Lavandula intermedia*) ve 250 da zambak (*Iris florentina*) üretimi, 25 kadar damıtma ve ekstraksiyon tesisi ile sadece Türkiye'nin değil dünyanın da en önemli parfüm hammadde-leri üretim merkezidir. Kuşkusuz sayılan aromatik bitkiler arasında yağ gülünün ayrı bir yeri ve önemi

vardır. Neredeyse 130 yıldır gelenekselleşmiş köklü bir gülcülük kültürü olan ilde yağ gülü sadece bir tarımsal ve endüstriyel üretim materyali değil, aynı zamanda kentin sosyal, kültürel, sanatsal, turistik ve ekonomik karakterini yansıtan sembol bir üründür. Isparta Valiliği, Isparta Belediyesi ve Süleyman Demirel Üniversitesi logosunda gül vardır.

Geleneksel (İmbik) Üretimden Fabrika Üretimine Geçiş

Isparta ve Burdur vilayetlerinde Osmanlı döneminde geleneksel olarak gülhanelerde imbikler ile gül suyu ve gül yağı üretimi yapılmaktaydı. Oysa 20. yüzyılın başlarından itibaren Bulgaristan'ın güller vadisinde imbikle geleneksel olarak gül yağı ve gül suyu üretimi yerini buharlı distilasyon kazanlarına bırakmaya başlamıştı. Fransa'da parfüm vadisi olarak tanınan Grasse bölgesinde Tournaire Freres firması tarafından geliştirilen ve 19. yüzyılın sonla-

rında ve 20. yüzyılın başlarında Bulgaristan'ın Kazanlık vadisinde de kullanılmaya başlanan fabrika tipi buharlı kazanlar ile veronik ve florentin gibi yeni uygulamalar sayesinde daha kısa zamanda daha yüksek kalitede Bulgar gül yağları üretmek mümkün olabilmisti. Mustafa Kemal ATATÜRK'ün direktifleriyle Isparta'da modern anlamda ilk gül yağı fabrikası Tournaire firmasından sipariş edilerek 1935 yılında kurulmuş, 1922'de 25 kg olan gül yağı üretimi 1936'da gül yağı fabrikasının faaliyete başlamasıyla birlikte 700 kg'a kadar çıkmıştır. 1954 yılında 9 gül kooperatifinin bir araya gelerek, günümüzde dünyanın gülcülük sektöründe faaliyet gösteren en büyük kooperatifi olan GÜLBİRLİK kurulmuştur. Gülbirlik dışında diğer bir gül kooperatifi de 1972 yılında kurulan Afyon Başmakçı Gül Kooperatifi (Baş-Koop)'dir. Ayrıca günümüzde yörede faaliyet gösteren 20 kadar (17'si Isparta'da, 2'si Burdur'da ve 1'i Afyon'da) özel sektör tarafından işletilen gül yağı fabrikaları faaliyet göstermektedir. Bu tesisler ile Göller yöresi dünyadaki en büyük gül yağı, gül koncreti ve gül absolütü üretim kapasitesine sahiptir.

Temel Gül Ürünleri:

Gül Yağı, Gül Suyu, Gül Koncreti ve Gül Absolütü

Ancak gül yağı tesislerinin çalışma sezonu sadece mayıs ve haziran aylarıdır ve kapasite kullanımı oranı yaklaşık %30'dur. Bu tesislerde atıl kapasitenin değerlendirilmesi ve sezonun bütün bir yıla yayılması için yağ gülü dışında diğer aromatik bitkilerin üretiminin yaygınlaşmasına ihtiyaç vardır. Damıtma ve ekstraksiyon fabrikasında yılda yaklaşık 1.5 tona yakın gül yağı, 2 tona yakın gül absolütü ve 15 tona yakın gül koncreti elde edilmektedir. Bu ürünlerin ihracatından ülke ekonomisine yılda 30 milyon Euro'nun üzerinde döviz girmektedir. Normal fabrika koşullarda, 3.5 ton taze gül çiçeğinin damıtılmasıyla 1 kg gül yağı, 350 kg taze gül çiçeğinin n-hekzan ekstraksiyonu ile 1 kg koncret ve 1 kg koncretten de

etil alkol ekstraksiyonu ile 0.6 kg absolüt elde edilmektedir. 2017 yılı itibarıyla 1 kg gül yağı satış fiyatı 10 bin €, 1 kg koncret satış fiyatı 1.250 € ve 1 kg absolüt satış fiyatı 2.500 € olarak gerçekleşmiştir. Gül suyu ise yurt içinde değerlendirilmekte, dünyanın en büyük gül suyu üreticisi olan İran ile rekabet edilemediğinden ihraç edilememektedir.

Yağ Gülü ve Gül Ürünleri ile İlgili Dünyada Beklentiler ve Tehditler

Dünyada parfüm, kozmetik, ilaç ve aromaterapi ürünlerinde pestisit (ilaç) kalıntısı içermeyen doğal ve sağlıklı ürünlere olan ihtiyaç her geçen yıl artmaktadır. En önemli gül ürünleri ithalatçıları olan ABD ve AB ülkeleri, yakın bir gelecekte gül yağında ve gül suyunda tarımsal ilaç kalıntısına izin veremeyeceklerini açıklamaktadırlar. Bu da yağ gülünde organik veya ekolojik üretimi, en azından iyi tarım (GAP) ve iyi endüstriyel üretim (GIP) uygulamalarını zorunlu hale getirmektedir. Örneğin Afganistan'da yasadışı haşhaş üretimine ve ticaretine son vermek ve bu ülkenin ilaçsız ve gübresiz bakir tarım alanlarında organik üretim yapmak için bir Alman sivil yardım kuruluşunun (Welthungerhilfe) girişimi

ile yağ gülü üretimine başlanmıştır. Dünya gül yağı ihtiyacının %50'sini tek başına karşılayan Isparta yöresinde son 20 yılda organik gül üretim alanları toplam üretim alanlarının %15'ine ulaşmıştır. Organik gül ürünlerinin pazarlanması daha kolay ve pazar değeri daha yüksek olduğundan (organik gül yağı, klasik gül yağına göre %20 daha yüksek fiyattan satılmaktadır) organik (ekolojik) gülcülük giderek daha da büyük önem kazanacaktır. Yakın bir gelecekte ayrıca gül yağında ve gül suyunda bulunan metil öjenol maddesinin toksik ve alerjik olması nedeniyle, metil öjenol içermeyen gül ürünleri üretimine dönük çalışmalar önem kazanacaktır. Uluslararası standartlara uygunluk (saflık, güvenilirlik, etkinlik ve kalite) eskiden olduğu gibi gelecekte de önemini daha da artırarak devam edecektir.

Sentetik Kokular Çağı:

Çiçek Bahçeleri Kimya Laboratuvarlarına Taşınıyor

Belki de gülcülük sektörünü bekleyen en büyük tehdit sentetik kokulardır. 19. yüzyılda özellikle Alman ve Fransız kimyacılar zor ve pahalı olan doğal esanslardan koku bileşenlerini izole edip kimyasal formüllerini belirlemeyi başardı. Örneğin Leopold Ruzicka, doğal esansların kimyasal yapılarını (özellikle terpenlerin) belirlemeye dönük yaptığı çalışmalarından dolayı 1939'da kimya dalında Nobel ödülü

almıştır. Bu şekilde petrol ve kömür türevi maddelerden doğasına özdeş ve daha ucuz olan sentetik kokuların elde edilmesi endüstriyel kompoze parfüm üretiminin önünü açmış, adeta çiçek bahçeleri kimya laboratuvarlarına taşınmış, örneğin gülün en önemli iki koku molekülü olan sitronellol ve geraniol sentez yoluyla elde edilebilmiş, sentetik koku molekülleri Chanel No 5 gibi formülasyonunda gül yağına yer verilen ünlü markaların içeriğine katılmıştır. Sentetik kokuları doğal olanlarından ayırmak neredeyse mümkün değildir; GC/MS tekniği ile parfümü meydana getiren kimyasal bileşenler analiz edilebilirse de, çoğu zaman bu teknikle bile sır gibi saklanan parfüm formülasyonları doğru olarak deşifre edilememektedir. Dünya pazarlarında gül yağının ve absolütünün giderek pahalılaşması, daha ucuza ve bol miktarda elde edilebilen sentetik kokuların giderek yaygınlaşmasına neden olmaktadır. Bu tür arayışlara yol açmayacak şekilde doğal gül ürünlerine istenilen miktarda, kalitede ve fiyatta ulaşılabilir olmasını sağlayacak tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Güle Dair Her Şey:

Gül ve Gül Ürünleri Araştırma ve Uygulama Merkezi (GÜLAR)

Yağ gülü dünyada Türkiye, Bulgaristan, İran, Fas, Afganistan ve Hindistan gibi çok sınırlı sayıda ülkede tarımı yapıldığından yağ gülü üzerinde bilimsel araştırma yapan üniversite ve enstitü sayısı oldukça azdır. Süleyman Demirel Üniversitesi'nde 2005 yılında Gül ve Gül Ürünleri Araştırma ve Uygulama Merkezi (GÜLAR) kurulmuştur. Bu merkezde yağ gülünün ve aromatik bitkilerin temel sorunlarına dönük araştırmalar yapılarak, elde edilen araştırma sonuçları gül üreticilerine ve sanayicilere aktarılmaktadır. Örneğin yağ gülünden alternatif yararlanma ve ürün geliştirme olanakları, verimliliği ve kaliteyi artırmaya dönük uygulamalar, ileri damıtma ve ekstraksiyon teknolojileri, modern yetiştirme teknikleri, yeni ve farklı yağ gülü çeşitlerinin ıslahı ve genetiği ile ilgili çok sayıda araştırmalar

devam etmektedir. GÜLAR sayesinde Isparta gülü üzerinde bu güne kadar el atılmamış en temel araştırmalar ve projeler hayata geçirilmiştir. Üstelik GÜLAR tarafından 6 Mayıs 2006 tarihinde Türk Patent Ofisi'ne Isparta gülü coğrafi işaret olarak tescil ettirilmiş, böylece Isparta gülünün sadece Isparta yöresine özgü bir ürün olduğu belgelenmiştir.

Gül ve Tıbbi-Aromatik Bitkiler ve Ürünleri Araştırma ve Geliştirme Laboratuvarı

Yağ gülünü tarlada çok iyi yetiştiriyor, fabrikada çok iyi damıtıyor ve sonuçta dünya standartlarında çok kaliteli gül ürünleri üretebiliyoruz. Ancak bunları ham veya yarı işlenmiş madde olarak satmaktan öteye geçemiyoruz. Bütün bir yıl boyunca 10 bin aile ve 25'e yakın gül yağı fabrikası çalışıyor ve emeklerinin karşılığı döviz bazında sadece 30 milyon € ediyor. Oysa dünya parfüm ve kozmetik pazarı 200 milyar € civarındadır. Böylesine büyük bir pazarda ve her yıl %10'un üzerinde büyüyen bir sektörde yer alabilmek için AR-GE'ye dayalı global markalar yaratmalı ve patentli ürünler geliştirilmelidir. Mutlaka biyoteknoloji ve nanoteknoloji gibi ileri üretim teknolojileri üzerinde büyük yatırımlar yaparak "yükte hafif- pahada ağır" ilaç, kozmetik ve parfüm ürünleri ile dünyaya açılmalıyız. İşte bu beklentileri karşılamak için GÜLAR'ın koordinatörlüğünde hazırlanan

ve Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı (BAKA) tarafından desteklenen gül ve gül ürünleri üzerinde kalite kontrol ve akreditasyon çalışmaları ile konusunda ülkemizde tek ve dünyada sayılı merkez olma özelliğini taşıyacak olan "Gül ve Tıbbi-Aromatik Bitkiler ve Ürünleri Araştırma ve Geliştirme Laboratuvarı" kurulmasına karar verilmiştir.

130 Yıllık Serüvenin Geleceğine Dair Son Söz

Yüz otuz yıl önce başlanan ve günümüze kadar dünyanın en önemli yağ gülü üretim bölgesi haline gelen Isparta ve çevresinde gülcülük sektörü geleceğe doğru emin adımlarla ilerlemesine devam ediyor. Isparta'nın kent kimliği ile özleşmiş ve gelenekleriyle bütünleşmiş bir ürünün kat edeceği yolculukta kuşkusuz en önemli itici güç 1992'de kurulan Süleyman Demirel Üniversitesi ve 2018 yılında kurulan Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi olacaktır. "Yağ gülünü tarlada yetiştirmek, fabrikada damıtmak yetmez. Isparta'da yağ gülü üreticisinin alnında, yüzyılı aşan köklü gülcülük geleneğinin ve kültürünün derin izlerini görürsünüz. Gül yağının kokusuna, sırtlarına kundakladıkları bebekleriyle daha gün doğmadan gül toplamaya giden annelerin, damıtma kazanlarına gül çiçeklerini basarak gülün ruhunu yağa dönüştüren babaların ter kokusu da karışır. İşte o zaman gül yağı gerçek kişiliğini ve karakterini bulur".

ANKARA RESİM VE HEYKEL MÜZESİ

Başkent'in Çağdaş Müzesinin Açılışı

*Prof. Dr. Kıymet Giray

Müze yapıları dünya üzerinde var olmaya başladığı günden bu güne, kültürel değerleri yaşatmak, geliştirmek, yaymak, tanıtmak, değerlendirmek ve benimsetmek, tarihî ve kültürel varlıkların tahribini ve yok edilmesini önlemek amacını benimser.

Bu amaç aynı zamanda uygarlıkların tarihinin tanıkları olan sanat eserlerini koruyarak, yaşatarak ve tanıtarak tarihe ışık tutmak, düşünce yapısının, felsefi kuramların ve estetik değerlerin görüngüleri olan, hatta tarihi olayların gelişimleri kanıtlayan en temel kanıt olarak sanat eserlerini yaşatmak ve ge-

lecek nesillere kültürün asal kaynakları olarak ulaştırmayı hedeflemektedir.

Ankara Resim ve Heykel Müzesi bu amaçla 2. Nisan 1980 tarihinde, Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'nün uzun yıllar geliştirerek hazırlıklarını tamamladığı bir proje olarak açılır. Müzenin açılışını gerçekleştirilmesiyle, Başkent Ankara'nın, dünya başkentlerinde olduğu gibi, çağdaş sanat eserlerinin sergileneceği bir müzeye kavuşması sağlanmış olur. Müze'nin açılması kararı daha 20.yüzyılın ilk çeyreğinde, Cumhuriyet'in ilk yıl-

* Ankara Üniversitesi - Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi Öğretim Üyesi (E)

larında, dünya ülkelerinde art arda açılan çağdaş sanat müzelerinin arasında yer alması hedeflenerek planlanmıştır. Çok sınırlı sergileme olanaklarına köklü bir kurumun açılmasıyla yani bir atılım gelmesi hedeflenmiştir.

Ankara Resim ve Heykel Müze'sinin açılmasına etmen oluşturan başkent Ankara'da gerçekleşen öncül gelişmeler ve sanat etkinliklerinin incelenmesinde, sayısal olarak az olan mimari mekânların, özel olarak sanat etkinlikleri için tasarlanıp planlanmış oldukları dikkati çeker.

Japon meslektaşı Isaburo Ueno'ya gönderdiği 1937 tarihli mektupta; "Şimdi Ankara Üniversitesi'nin büyük yapısı Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin yapımına başlanıyor. Bu yapı bir dil ve tarih kurumu olarak yeni Türk kültürünün odak noktası olacağından, yapı için çok iyi taş malzeme tahsis edildi." Açıklamasını yapan Mimar Bruno TAUT tarafından 1937-1938 yıllarında projelendirilerek inşa edilen ve 1940 Kasım ayında öğrenime açılan Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Fakülte öğrenimini sanat ve kültürel etkinliklerle sürdürmek için programlanır ve inşa edilir.

Alınlığında 'Hayatta en hakiki mürşit ilimdir' yazılı olan bu görkemli taş yapının Farabi salonu ve Fuayesi sanat ve kültür etkinliklerinin merkezi ola-

rak dönemin en önemli etkinliklerinin mekânı olur. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Fuayesinde açılan Devlet Resim ve Heykel Sergileri ile dönemin sanatçılarının açtığı bireysel sergiler ve konser salonu olarak kullanılan Farabi salonu, topluma sanatı sevdiren ve görmesine olanak sağlayan sanat etkinlikleri merkezinin DTCF Fakültesi bünyesinde yer aldığını kanıtlamaktadır.

İlerleyen yıllarda, 1933 - 1934 yılları arasında mimar Şevki Balmumcu tarafından ilk olarak bir sergi sarayı olarak inşa edilen yapı, daha sonra opera binasına dönüştürülmüştür.

Yapının tasarımına, Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti'nin, 1933 yılında açtığı yarışma sonucu karar verilir. Yurt içi ve yurt dışından toplam altmış iki adayın katıldığı yarışmada, finale kalan iki mimardan biri olan Paolo Vietti Violi'nin projesi çok pahalı bulunduğundan, başarılı bulunan diğer mimar, Şevki Balmumcu'nun projesi seçilir. Yeni kurulmuş olan Türkiye Cumhuriyeti'nin büyük kamu binalarının, projelerinin yabancı mimarlar tarafından üstlenildiği bir dönemde, uluslararası bir proje yarışmasında bir Türk mimarın birinci olması, bilim ve teknolojiye gelişen Türkiye'nin sembolü sayılır. Yapının, 1948 yılında Paul Bonatz tarafından, asıl işlevinden oldukça farklı olarak bir opera binasına dönüştürülmesi, aynı yoğunlukta tepkiye yol açacaktır.

Ankara Sergi Evi'nde 1934 yılında açılan bir resim sergisi

Sergi Evi Binası 1934

Ankara'da büyük sergilerin açılabilmesi için özel olarak inşa ettirilen Ankara Sergi Evi'nde Devlet Resim ve Heykel Sergileri düzenlenmesi, evrensel sanatın çağdaş etkinliklerinin başkent Ankara'da da yapılmasının planlandığının ve uygulandığının göstergesidir. Yurdu Gezen Türk Ressamları Projesi kapsamında yapılan resimler için açılan sergilerde, Türk resim sanatçılarının ülkemizin coğrafyasında yapmış oldukları kent ve kültür resimleri belgelemektedir. 1930'lu yılların sonundan başlayarak planlanan ve uygulanan etkinliklerle, resim ve heykel sanatımızın gelişimini desteklemek, toplumun kültür düzeyini yükseltmek amacını güden sergiler açılmakta ve resim koleksiyonları yapılması teşvik eden yasalar çıkarılmaktadır.

1938 yılında gerçekleştirilen Devlet Resim ve Heykel Sergileri tüzüğünde, her yıl ödüllü olarak resim ve heykel sanatçılarının katılımı ile resim ve heykel sanatımızın gelişmesini hedefleyen etkinlikler kapsamında Başbakanlık, Bakanlıklar, Bankalar ve Devlet kurumlarının resim ve heykel koleksiyonu yapmaya başlamaları ve bu alımların sistemli hale gelmesi teşvik edilir. Bu teşvik 1938-1945 yılları ara-

sında gerçekleştirilen Yurdu Gezen Türk Ressamları etkinliğinin Ankara ve İstanbul'da açılan sergilerinde de sürdürülür.

Böylece, ilerleyen yıllar içinde, Bakanlıklar ve Devlet kurumları kendi sanat koleksiyonlarını yapmayı ve kıymetli sanat eserlerini hazine değerindeki koleksiyonlarına kazandırmayı bir kural olarak benimsemiş olur. Bakanlıklar ve Devlet Dairelerinin yanı sıra Bankalar da sanat eseri koleksiyonu yapmaya başlar. Resmi koleksiyonlar, Devletin düzenlediği karma etkinliklerin yanı sıra sanatçıların açmış oldukları özel sergilerden de eserler almayı sürdürerek, tecimsel ve sanat değeri her geçen gün artan ve bu nedenle de çok önemli kazanımlar sağlayan sanat koleksiyonlarına sahip olurlar.

Bankalar, koleksiyonlarında yer alan eserleri koruyacak arşiv sitemlerini ve uygun koşullarda saklanmaları için de gerekli olan depolarını oluştururlar. Sanat koleksiyonları hakkında kitaplar yazdırıp sistemli olarak ulusal ve uluslararası sergiler düzenleyerek, sanatımızın gelişmesine katkılar sağlamayı görev edindi. Bankalar Sanat koleksiyonları ile

uluslararası Bankalar gibi saygınlık kazanırken sanat eserlerinin her gün artan tecimsel değerleriyle de önemli kazanımlar elde etti.

Ankara’da, bugün “Resim ve Heykel Müzesi” olarak kullanılan “Türk Ocağı” binası “Halkevi” olarak uzun yıllar boyunca belleklerde iz bırakır. Etnografya Müzesinin hemen yanında, 21 Mart 1927 ve 23 Mayıs 1930 tarihleri arasında tarihinde inşa edilen ve 1927 yılında Türk Ocağı olarak hizmete açılan bina, başkent Ankara’nın sanat ve kültür merkezi olarak önem kazanır.

Halkevlerinin Türk resim ve heykel sanatının ünlü ressamlarının tanıtımını yapma ve sanatın gelişimine öncülük etme misyonunun yanı sıra, özellikle amatörleri yetiştirmeyi ve teşvik etmeyi amaçlayan sergileri, 1950 yılına kadar devam eder.

Yurdu Gezen Türk Ressamları projesi, bu binada, 27 Temmuz 1938 Halkevi toplantısında alınır ve sanatçılar için “yurt içinde sanat tetkik seyahati” Gruplar halinde Anadolu illerine gönderilen sanatçıların sergileri 1944 yılına kadar bu binada koordine edilir ve sergilerinin açılmasına öncülük yapılır.

Türk Ocağı olarak inşa edilen ve Ankara’nın sanat ve kültür etkinliklerinin merkezi olan Binanın salonlarında sergiler süreli açılmaktadır. 1916 yılında İstanbul’da ilk sergilerini açan Güzel Sanatlar Birliği, 29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyet’in ilanı şerefine “Türk Ressamlar Cemiyeti” adını ilk kez kullanarak,

“

Halkevlerinin Türk resim ve heykel sanatının ünlü ressamlarının tanıtımını yapma ve sanatın gelişimine öncülük etme misyonunun yanı sıra, özellikle amatörleri yetiştirmeyi ve teşvik etmeyi amaçlayan sergileri, 1950 yılına kadar devam eder.

”

Ankara Resim ve Heykel Müzesi

Türk Ocağı binasında ilk “Ankara Sergisi”ni açar ve her yıl bu merkezde sergilerini açmaya devam eder. Ankara başkent olarak sanatın merkezi olduğu yıllarda, Halkevi adını alan bu binada, Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği, d Grubu, Yeniler Grubu, Onlar Grubu Halkevi sergi salonunda açılan sergilerde yer alır. Ankara Sergileri, halkevinin önemli etkinliği olarak sürerken bireysel sergiler de bu mekânın etkin faaliyetleri arasında önem kazanır.

Görüldüğü gibi, Devlet Resim ve Heykel, Yurdu Gezen Türk Ressamları, Güzel Sanatlar Birliği ve Ankara Sergileri gibi, birçoğu Arif Hikmet Koyunoğlu’nun Türk Ocağı olarak açtığı Halkevi binasında tasarlanan ve açılan karma sanat etkinlikleri projelerinden ve özel olarak düzenlenen bireysel sanatçı sergilerinden alınan eserler, önemli koleksiyonların nüvesini oluşturur. Zaman içinde Bakanlıklar ve Devlet Dairelerinin koleksiyonları oluşur. Özellikle de Türk Resim ve Heykel Sanatı tarihinin dönemlerini ve gelişmesinin örneklerini kapsamına alır.

Geçen zaman içinde, Bakanlıklarda ve Devlet Dairelerinde toplanan sanat eserlerinin doğru depo

ve sergilenme koşullarının gerekliliği net olarak ortaya çıkar. Bu gelişim, Kültür Bakanlığı, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'nün, Bakanlıklar ve Devlet Dairelerinin sanat koleksiyonlarının Müzesini açma görevini, üstlenmesini gerektirmeye başlar. 1960'lı yılların sonlarından başlayarak 1970'li yılların en etkin Ankara Dergisi olan, Ankara Sanat Dergisinde, Eşref Üren ve Nusret İslimyeli makaleleri ve sanat haberleri, Başkent Ankara'da bir Resim ve Heykel Müzesinin açılmasını ve bu müzede, Resmi kurumlarda yer alan sanat eserlerinin de yer almasını ve tanıtılmasını öneren yazılarla doludur. Üren, Halk kevlere koleksiyonlarının da bu Müzenin altyapısını oluşturacak sanat eserleriyle dolu olduğunu belirtmekte ve Müze'nin Ankara'nın resim ve heykel sergileri gezmeye alışık oldukları Halk evi binasında açılmasını öngörmektedir.

Müzenin açılışı ile yerlerini bulması beklenen bir başka koleksiyon da, Maarif Vekâletine bağlı olarak Kültür (Hars) Müdürlüğü olarak yapılandırıldığı yıllarda, Kültür Müdürlüğü'nün arşivi ve kütüphane bölümü olan Milli Kütüphane bünyesine, Adnan Ötügen tarafından alınan resimlerdir.

Ressam Eşref Üren, Ankara Sanat Dergisi'nin 1969 yılının Nisan ayında yayınlanan 36'ncı sayısının 6 ve 7'inci sayfalarında yer alan Enstantaneler adlı köşesinde, Milli Kütüphane Koleksiyonu olarak tanımladığı eserlerin, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'nün açtığı Ankara Resim ve Heykel Müzesinde yer almasının gerektiğini yazar ve bu uygulama ile sanat eserlerinin müzelerine kavuşmuş olacağını yazar.

Sonuç olarak, Ankara Türk Ocakları binası, 25 Aralık 1975 tarihli ve 7/11112 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla Resim ve Heykel Müzesi yapılmak üzere, Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Müdürlüğü'ne tahsis edilir. Restorasyon süreci, yapının Mimari Arif Hikmet Koyunoğlu nezaretinde geçirildiği için uzun geçse de kolay ve doğru sonuçlara ulaşır. Ancak esas zorluk Müze koleksiyonunu oluşturacak resim ve heykelle-

Ankara Resim ve Heykel Müzesi Arif Hikmet Koyunoğlu Salonu

rin Bakanlıklar ve Devlet Dairelerinden toplanabilmesidir. Zordur. Yıllar bu zorluklarla geçer. Ancak önemli olan Ankara Resim ve Heykel Müzesinin açılmasıdır.

Cumhuriyet dönemi Türk mimarisinin bu görkemli yapısı nihayet Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'nün girişimi ve Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ün yakın ilgisiyle 25 Ekim 1975 tarih ve 7/1172 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla Resim ve Heykel Müzesi yapılmak üzere Kültür Bakanlığı'na tahsis edilir. Kültür Bakanlığı'na 1976 yılında teslim alınan bina o yıllarda hayatta olan mimarı Arif Hikmet Koyunoğlu'nun gözetiminde, Mimar Abdurrahman Hancı'nın projesine göre, aslına uygun olarak restore edilir. Devlet daireleri taranır ve Milli Eğitim Bakanlığı'ndan başlayarak incelenen Tüm bakanlık ve devlet dairesinde bulunan 800 kadar eser Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Plastik Sanatlar Daire Başkanlığın genelgesi ile toplanır. Müze için alınır. Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi 6. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk tarafından 2 Nisan 1980 tarihinde törenle hizmete açılır.

Başkent Ankara, Resim ve Heykel sanatımızın başarılı örneklerinin sergilendiği ve sanat tarihinin göstergeleri olan sanat eserlerinin sergilendiği müzesine kavuşmuş olur.

ÜNİVERSİTELER TARİHİ VE MÜZELER

 Doç. Dr. Selim Ferruh ADALI*

859 yılında bir bilim kadını olan Fatıma el-Fihri tarafından Fas Krallığı'nın Fes şehrinde kurulan ve UNESCO tarafından tarihin ilk üniversitesi kabul edilen Karaviyyin Medresesi, yükseköğretim tarihinin önemli dönüm noktalarından biridir. Fatıma el-Fihri ve Karaviyyin Üniversitesi hakkında YÖK Dergisinin 8. sayısında kaleme aldığı tanıtıcı yazıda Prof. Dr. S. T. Ağıldere'nin ifade ettiği gibi, dönemin bilimi ve yükseköğretim kurumları ile ilgili aydınlığa kavuşturulması gereken pek çok detay bulunmaktadır. Karaviyyin Medresesi, Müslüman ve gayri müslim bilim insanları yetiştiren (Şerif el-İdrisi, 1100-1165; Hasan el-Vezzân, 1483-1550; Gerbert d'Aurillac (Papa II. Sylvestre oldu), 946-1003; İbn Meymûn (Maimonide), 1135-1204) ve kütüphaneyle Avrupa ve İslam dünyasında ün salmış bir kurum olmuştur. Özellikle 9. yüzyıl ve sonrasında

kütüphane kültürünün sadece devlet destekli olmadığı, İslam dünyasının dört bir yanında bilime bireysel ve özel destek verildiği, kütüphanelerin adeta günümüz sineması ve televizyonu gibi yaygın olduğu bilinmektedir. Karaviyyin Medresesi'nin yanı sıra başarılı eğitim veren medreseler, İslam coğrafyasında yaygındı. Bu bilimsel hayat, Avrupa toplumlarını da etkilemiştir. Endülüs, Fas ve Batı Avrupa coğrafyasında artan bilgi akışı ve gelişen süreçte, günümüzde üniversite olarak nitelenen kurumlar Avrupa'da kurulmuştur. Bu süreçte koleksiyon ve sergileme işlevleri olan özgün mekân kullanımları gelişti. Avrupa'da müzeciliğin öncüsü başlıca mekânlar arasında botanik bahçeleri ve tıp alanında hizmet veren mekânlar da bulunmaktaydı.

* Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Bilim Mekânları ve Müze Kavramı

Eski Yunanca *Λύκειον* (Lykeion), sonra da Latince Lyceum olarak anılan mekân, “Lise”, Aristoteles’ten önce filozof ve şairlerin bir yeri olup, Apollo Lyceus adlı tanrıya adanmış bir tapınaktı. MÖ 335 yılında Atina’da Filozof Aristoteles, “Lise” adıyla dönemin ileri bilim çalışmaları yapan bir okul kurdu. MÖ. 4. yüzyılda Büyük İskender’in maddi desteği ve seferleri sonucu elde ettiği bitki ve hayvan örneklerini eski hocası Aristoteles’e göndertmesiyle “Lise” bünyesinde botanik ve hayvanat bahçeleri bilimsel çalışma amaçlı mekânlar olarak oluşturuldu. Aristo, Lise’de kemerli yolda (peripaton) yürüyerek öğrencilerine ders anlattığı için öğrencilerine peripatetikler denilmiştir. İdari olarak “Lise” kurumunun yürütülmesinde etkin olan öğrenciler, aynı zamanda bilimsel çalışmaları için bu mekânları kullanırdı.

Büyük İskender’in fetihlerini takip eden dönemde Mısır’ı yöneten Ptolemaios I. Soter (MÖ 367-283) ile Ptolemaios Philadelphos’un (MÖ 309-246) himayesinde, İskenderiye’de günümüz “Müze” sözcüğünün kökeni olan Museion adı altında (sonra Latince Musaeum), geniş kütüphane koleksiyonu olan bir kurum oluşturuldu. Buralarda Astronomi ve insan anatomisinin çalışıldığı mekânlar da bulunurdu. Museion’un bir bölümü, İskenderiye Kütüphanesi ile beraber, çevrili bir botanik bahçe içerisine alınmıştı.

Tarihi kişileri temsil eden heykeller ve sanat eserleri, Mısır’ı bu dönem yöneten Ptolemy hanedanının sarayına bağlantılı mekânlarda sergilenirdi. Dönemin dillerinden eserler Yunancaya çevrilirdi. Yaklaşık aynı dönemlerde Türkiye’nin Ege bölgesinde büyük bir güç olan Bergama’da, antik Pergamon kenti kralı II Eumenes (MÖ 197-159) ve sonraki Attalus hanedanı yöneticileri himayesinde, ünlü Pergamon kütüphanesinde heykeller sergilenirdi. Heykeltraşlıkla ilgili uzmanlık eserleri toplanmıştı. Daha eski Yunan döneminden tanınan heykellerin kopyaları yapılırdı. Pergamon, koleksiyon yapan ve

Fig. 1 Müselerin birlikte müzik yapmalarını ve sohbetlerini betimleyen kabın formu, arkeoloji literatüründe kırmızı figürlü kalyx krater olarak bilinmektedir. Atina yakınlarından yaklaşık MÖ 450 tarihli. © The Trustees of the British Museum.

krallardan ilham alan zengin hamilerin sanatı desteklemesi ve kendi koleksiyonlarını yapmaları ile Hellenistik dünyadan bir örnektir.

Botanik bahçeleri ve koleksiyon geleneklerinin varlığı, tarih boyunca farklı toplumlarda bilinmektedir. 14. yüzyılda seyyah Marko Polo, Kubilay Han’ın Hanbalık’taki (Peking) büyük hayvanat bahçesinden söz eder. 1519’da İspanyol komutan Hernán Cortés, Aztek kralı Montemuza’nın hayvanat bah-

çesini ve Azteklerin botanik bahçelerini görmüş ve tıbbi malzemeler konusunda Azteklerin geniş bir koleksiyonuna sahip olduğunu ifade etmiştir. Botanik bahçeler, İslam dünyasında manevi hayatın simgeleri, cennetin bir tasviri ve döneminin ileri şehircilik anlayışının bir parçası olarak görülürdü. Saraylara yakın yerlerde bulunan bahçelerin hamileri genelde İslam dünyasının dört bir yanındaki devlet idarecileri olmuştur. Kahire’de Memluk sultanı El-Mansur Kalavun (1279-1290), bahçesine Suriye’den bitkiler getirtmişti. Yemen’de 14. yüzyılda Rasulid hanedanına üye devlet adamları botanik ve tarım ile ilgili araştırmalar yürüttüler. Günümüzde bu dönemden kalma tarım bilimi ile ilgili el yazma eserler mevcuttur. Daniel Martin Varisco’nun Medieval Argicultural Texts from Rasulid Yemen (Rasulid Yemeni’nden Ortaçağ Tarım Metinleri) adlı Manuscripts of the Middle East dergisinin 4. Cildinde 1989 yılında yayınlanan makalesinde konu ile ilgili detaylı bilgiler vardır. Dünyanın dört bir yanından bu bahçelere bitki türleri getirtilirdi ve bahçelerin idaresi bazı durumlarda bilim insanlarının idaresine verilirdi.

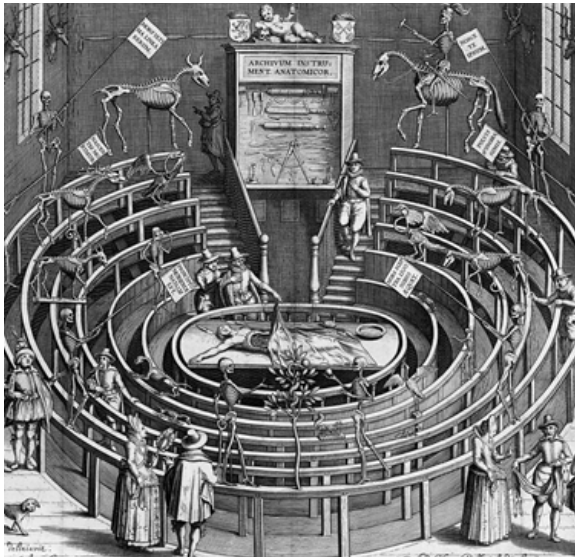

Fig. 2 Leiden Üniversitesi’nde 16. veya erken 17. yüzyılda bir anatomi tiyatrosu. Gravür, Willem Swanenburgh. Çizim, Jan van ‘t Woudt (A. Giuliani, “Science as Theater: Too Obvious to Be Appreciated” Topoi 30 (doi: 10.1007/s11245-011-9097-4), s. 2, fig. 1).

Fig. 3 Kitab al-Hawi adlı eserin son sayfasının Hicri 19 Zilkade 487 (30 Kasım 1094) tarihli bir nüshası (US National Library of Medicine; https://www.nlm.nih.gov/exhibition/islamic_medical/islamic_06.html)

Tıp tarihinde İslam uygarlığının yeri kesin olarak belirlenmiştir. İbn-i Sina’nın eserleri yüzyıllar boyunca Avrupa’da okutulmuştu. Tıpta bu bilgi birikimine katkı yapılmaya başlanan süreçte, 11. yüzyıl ve sonrası Avrupa’da tıp alanında hizmet veren “anatomi tiyatroları” adlı mekânlar geliştirdi. Bu mekânlarda, insan ve hayvan bedenleri doktor ve öğrenciler tarafından bir amfi ortamında çalışılırdı.

Anatomi çalışmaları İslam dünyasında da vardı, Al-Razi (864-930), yazdığı iki yüzün üzerinde eserle ve özellikle Kitab al-Hawi (Avrupa’da Liber Continens olarak bilinirdi) adlı tıp ansiklopedisi ile nöroloji ve anatomide Avrupa tıbbını da etkilemişti. Bağdat’ın en önemli hastanelerinden Muktediri’de eğitim alan ve oradan sonra da memleketi Tahran’daki Rey’e dönen Al-Razi, orada tanındıktan sonra 907 yılında Abbasi halifesi tarafından Muktediri’nin başhekimisi ve aynı zamanda saray hekimi olarak yıllar boyu Bağdat’ta görev yaptı.

Üniversite Müzeleri

Rönesans dönemi, özellikle 16. ve 17. yüzyıllarda Avrupa'daki Eski Yunan ve Roma uygarlıklarına duyulan merak ve kamusal alanda saygınlık elde etme konusunda yapılan girişimlerle, "müze" kavramı, günümüze koleksiyon barındıran yerler anlamını kazanmıştır. Koleksiyonlar ve müzeler özellikle sanatı destekleyen ve özel koleksiyon sayılabilecek sergi alanları içeriyordu. Üniversite bünyelerinde koleksiyon ve bilimsel araştırma mekânları, zamanla, botanik bahçeleri tıp ve doğa bilimleri alanlarında mekân kullanımları ile sınırlı kalmadı. Bu bağlamda Avrupa'da Üniversite'ye bağlı müzeler ilk olarak 16. yüzyılda tespit ediliyor. 1550 civarında Basel Üniversitesi'nin doğa tarihi müzesi olduğu belirtilir. Ferdinando I de Medici hamiliğinde 1562/3 yılında İtalya'da Pisa Üniversitesi'nin botanik bahçesi yeni bir yere taşındı ve doğa tarihi müzesi olarak kuruldu. Oxford Üniversitesi'ne ait Ashmolean Müzesi 1683'de kuruldu. Üniversite üyelerinin aktif olduğu bu müzelerin aksine açıkça "kamu yararına" olduğu ifade edilen müze, Fransa, Besançon'da Aziz-Vincent Kilisesi'nde 1694 yılında kuruldu.

Günümüzde Güzel Sanatlar ve Arkeoloji Müzesi (Musée des Beaux-Arts et d'Archéologie) olarak varlığı sürmektedir. Üniversite müzeleri genel olarak doğa bilimleri desteklemek için kuruluyordu. Fransız devrim ve sonrası modern Avrupa tarihinde tarih müzeleri ve Üniversitelere ait müzelerde artış gözükmemektedir.

Osmanlı tarihi boyunca bilinçli koleksiyon faaliyeti olarak, Yavuz Sultan Selim zamanında getirilen ve özel olarak muhafaza edilen kutsal emanetlerin getirilmesi belirtilmelidir. Enderun Hazinesi'nde eski eser niteliğinde değerli eşyalar ve Topkapı Sarayı'nda Kutsal Emanetler korunurdu. 19. yüzyılda Osmanlı idarecileri, Avrupa'daki kurumların benzerlerini aktarmak istiyordu. Temel bir amaç, Türkiye'deki eserlerin yağmalanmasına karşı önlem almaktı. 1846 yılında Tophane-i Âmire Müşiri

Ahmed Fethi Paşa, İstanbul'da Aya İrini kilisesi binasında eski silahların sergilendiği Mecmua-ı Eslaha-ı Atika ve arkeolojik eserlerin (Bizans, Roma ve Yunan eserleri ağırlıklı) teşhir edildiği Mecmua-ı Âsar-ı Atika bölümlerinin olduğu ilk müzeyi kurdu. Korunan eserler halka açık değildi. 1869 yılında Ali Paşa Sadrazam olduğu zaman koleksiyon, Müze-i Hümayun (İmparatorluk Müzesi) adını aldı. 1876 yılında arkeolojik eserler Çini-li Köşk'e taşındı ve halkın ziyaretine açıldı.

Bu dönemlerde Osmanlı devleti, Avrupa'da yapılan sergilere katılıp kültürünü ve sanat eserlerini takdim etmiştir. Sultan II. Abdülhamit döneminde 1881 yılında Sadrazam Ethem Paşa'nın oğlu Osman Hamdi Bey, Müze-i Hümayun müdürü oldu ve 1910 yılına kadar Osmanlı müzelerini yönetti. Hem İslam öncesi eserlere hem de İslam dönemi eserlere önem verildi. Dönem ile ilgili Edhem Eldem ve Hüseyin Karaduman'ın çalışmalarından yararlandım. Osman Hamdi Bey, ilk Türk kazılarını Lübnan, Sayda'da gerçekleştirdi. Onun zamanında eserler bugünkü İstanbul Arkeoloji Müzesi'nin olduğu binaya taşındı. İslam eserlerinin korunması ve sergilenmeleri için Müze-i Hümayun'un bir şubesi olarak Çini-li Köşk kullanıldı. Müze-i Hümayun'un bir bölümü İslam eserlerine ayrılmıştı. İslam eserlerinin sergilenmesi II. Abdülhamit'in son dönemleriyle İttihat ve Terakki'nin ilk dönemlerine denk gelir. Bunun bir nedeni de bu dönemlerde Avrupa müzelerinin İslam eserlerine ilgi duymaya başlaması ve aynı zamanda eser kaçakçılığın da artmasıdır. 1906 yılındaki Asar-ı Atika nizamnamesiyle İslami eserler ilk defa devlet malı sayıldı. 1910'da Osman Hamdi Bey'in vefatından sonra Eski Şark Eserleri Müzesi kuruldu. 1914 yılında Türk ve İslam eserlerini içine alan Evkaf-ı İslâmiye Müzesi, İstanbul Süleymaniye İmarethanesi'nde yer aldı. Anadolu'nun büyük şehirlerinde Müze-i Hümayun şubeleri açılmıştı.

Cumhuriyet döneminde müzeler devlet denetiminde yeniden düzenlendi ve pek çok yeni müze açıldı. Osmanlı son döneminde geliştirilen Milli Müze kav-

ramı Cumhuriyet döneminde hayata geçirildi. Türk müzeciliğine bilimsel bir yön vermek için uzman personel yetiştirme politikaları geliştirildi. **Mehmet Önder'in Türkiye Müzeleri** (Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1999) başlıklı kitabında anlatıldığı üzere Türkiye'de müzeler şu şekilde sıralanabilir:

- Tarih ve eskiçağ eserleri ağırlıklı arkeoloji müzeleri
- Ortaçağ ve İslam eserleri ağırlıklı sanat tarihi ve etnografya müzeleri
- Anıtkabir ve Çanakkale Şehitleri Anıtı gibi müze anıtları
- Atatürk ve önemli kişi müzeleri ve müze evleri
- Deniz Müzesi ve Devlet Demiryolları Müzesi gibi örnekleri bulunan, kuruluşların veya meslek gruplarının kendi alanlarında oluşturdukları müzeler

Günümüzde müzeler, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne bağlı 193 müze ve 138 düzenlenmiş ören yeri bulunmaktadır (*bu sayının sabit kalmayacağı, artacağı kesindir*). Bakanlık yönetmeliklerine göre müze tanımına girmeyen ancak Üniversiteler ve başka kurumlara ait kalıcı veya geçici sergi alanları ve koleksiyonlar mevcuttur.

Üniversite bünyesinde bunlar – bazı durumlarda müze tanımı farklı olarak kullanılsa da – tarihsel eser barındırmadıkları için kurum yönetmelikleriyle idare edilmektedirler. Koç Üniversitesi Anadolu Medeniyetleri Araştırma Merkezi'nin geçici sergileri, İstanbul Üniversitesi'nin kalıcı koleksiyonlarının idare edildiği İstanbul Üniversitesi Müze ve Kültür Miraslarının Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Türkiye'de verilebilecek örnekler arasındadır.

Dünya genelinde üniversite müzeleri kültür ve bilim hayatında çok önemli bir yer edinmiştir. Milletlerarası Müzeler Konseyi'nin Dünya Üniversite Müzeleri Veritabanı'na göre (university-museums-and-collections.net/) eğitim, araştırma ve toplumsal sorumluluk amaçlı farklı büyüklüklerde 3.578 müze ve sergi alanı bulunmaktadır. Yüzde 57.7 oranında doğa bilimleri ve tıpla ilgili olan bu müzelerin yüzde 24.7'si kültürel tarih ve sanat, yüzde 3.9'u etnoloji ile antropoloji, yüzde 3.3'ü ise muhtelif alanlara hitap etmektedir. Burada tarih ve arkeolojiye adanmış müzelerin sadece yüzde 10.3 olması dikkat çekmektedir. Dünyadaki 3578 üniversite müze veya koleksiyonu arasında Avrupa'da 2062 müze varken Kuzey Amerika'da 485, Asya'da 412, Avustralya ve Okyanusya'da 332, Güney Amerika'da 271 ve Afrika'da 15 üniversite müzesi bulunmaktadır. Avrupa

Milletlerarası Müzeler Konseyi'nin Dünya Üniversite Müzeleri Veritabanı'na göre eğitim, araştırma ve toplumsal sorumluluk amaçlı farklı büyüklüklerde 3.578 müze ve sergi alanı bulunmaktadır. Yüzde 57.7 oranında doğa bilimleri ve tıpla ilgili olan bu müzelerin yüzde 24.7'si kültürel tarih ve sanat, yüzde 3.9'u etnoloji ile antropoloji, yüzde 3.3'ü ise muhtelif alanlara hitap etmektedir.

ve Asya arasındaki eşsiz konumuyla Türkiye'de birkaç tane üniversite müzesi vardır. Bunlar arasında veri tabanına kayıtlı olan Eskişehir Anadolu Üniversitesi'ne ait Modern Sanatlar Müzesi, Cumhuriyet Müzesi ve Karikatür Sanatı Müzesi bulunmaktadır. Ege Üniversitesi'nin Doğa Tarih Müzesi ve Sabancı Üniversitesi'nin Sakıp Sabancı Müzesi ve Kocaeli Üniversitesi (Kuruluş Müzesi) de veri tabanında kayıtlıdır. Kayıtlı olmayan üniversite müzeleri arasında ODTÜ Arkeoloji Müzesi, ODTÜ Bilim ve Teknoloji müzesi, Gazi Üniversitesi Resim Heykel Müzesi, Mimar Kemaleddin Müzesi, Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesi ve Ankara Üniversitesi Tarihi Müzesi, Ziraat Fakültesi Müzesi bulunmaktadır.

Dünya'da alanlarına öncülük eden bazı müzeler üniversite müzeleridir. ABD'de Chicago Üniversitesi Doğu Enstitüsü Müzesi (Museum of the Oriental Institute), doğu dilleri ve kültürleri çalışmasında önde gelen bir üniversitenin bünyesinde dünyanın büyük devlet müzeleri kadar saygınlık görmektedir. Oxford'un çehresinin değişmez parçası Oxford Üniversitesi'nin Ashmolean Müzesi ise 1683 yılında kuruldu. Bu müzeler sayesinde Üniversite hem toplumla bilim ışığında bir ilişki kurabilmekte hem de eğitim ve araştırma etkinliklerine benzersiz bir katkı yapabilmektedir. Bu iki müzede bulundukları şehirlerin gelişmişliklerinin bir simgesidir.

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, büyük tarihi önemi arz eden Ulus semtinde üniversiteye tahsis edilen tarihi binaların ilk kullanım amaçları esas alınarak bu alandaki Hacı Bayram Veli, Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet mirasını canlandırmaya yönelik bir “müzeler avlusu” çalışması başlatmıştır. Çalışma, Üniversite bünyesinde oluşturulan gönüllülük ve demokratik paylaşım prensipleriyle sürdürülmektedir (www.asbu.edu.tr/tr/muzeler_avlusu). Ulus, Ankara'nın antik kökenlerinden bir orta Anadolu yerleşimi olarak Osmanlı döneminin sonuna kadar yaşadığı gelişmelere tanıklık ettiği gibi, Cumhuriyet'in başkenti olarak yeniden yaratıldığı süreçten günümüze kadar olan geniş bir zaman dilimi içerisinde de kentin geçirdiği tüm evrelere tanıklık etmiş bir semttir. Üniversiteye bağlı binalar bünyesinde sergi alanlarının yapılmasıyla tarihte yaşanmış olaylar, ilgili tarihsel kişilikler ve kurumlar hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesi, Üniversitenin içinde bulunduğu tarihi Ulus semtinin gelişimi ve önemine katkıda bulunması amaçlanmaktadır. Sergi alanları, Hükümet Meydanı olarak bilinen avluya bakan veya söz konusu avluya yakın mesafede yer alan tarihi binalarda olacaktır. Kısa bir yürüyüş ile birinden diğerine geçilecek mesafede kümelenecek olan sergi alanları bir bütün olarak Müzeler Avlusu'nu oluşturacaktır.

Geçmişte Başvekâlet, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı olarak işlev görmüş olan ve restorasyonu yapılarak Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörlük binası olarak tahsis edilmiş tarihi binanın içinde “Hazine Kasa Dairesi” (Hazine Odası) bölümü bulunmaktadır. Bu bölüm, Geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet dönemi kıymetli evraklarının ve hazinesinin saklandığı odadır. Kasada tutulmuş belgelerden seçmeler ve iktisat tarihi açısından hazinenin önemine dair bilgiler, halkı eğitici ve kültürel katkı sağlayan modern bir tasarım çerçevesinde hazırlanmaktadır. Bu sergi alanı ile ilgili mesafe kat edilmiştir. Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi'nin diğer sergi alanlarına emsal teşkil edecektir.

PHILIP C. JESSUP FARAZİ DAVA YARIŞMASI

Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi En İyiler Arasında

✍️ *Prof. Dr. Necmi Yüzbaşıoğlu

Türkiye'deki hukuk fakültelerinin, aralıklarla da olsa 1968 yılından beri katıldıkları dünyanın en prestijli ve en büyük farazi dava yarışması olan Philip C. Jessup Farazi Dava Yarışmasında, yakın bir geçmişe kadar hiçbir Türk takımı A.B.D.'de yapılan uluslararası finallerin ilk turunu geçmeyi başaramamıştı. İlk kez bu yıl Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi takımı, 1-7 Nisan tarihlerinde Washington D.C.'de yapılan uluslararası finallerin ilk turunu geçmekle kalmadı aynı zamanda ileri turda Birleşik Devletler'in en saygın üniversitelelerinden olan Columbia Üniversitesini de elemek suretiyle ön çeyrek finallere yükselme başarısını da gösterdi. Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi takımı bu başarısıyla Fakültenin adını uluslararası hukuk alanında dünyanın en iyi 16 hukuk fakültesi arasına yazdırdı.

* Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Philip C. Jessup Farazi Dava Yarışması

2017-2018 döneminde 59 uncusu gerçekleştirilen Jessup uluslararası hukuk farazi dava yarışması dünya çapında farazi dava yarışmaları arasında en büyüğü, en eskisi ve en prestijlisi olarak bilinmektedir. Uluslararası Hukuk Öğrencileri Derneği'nin (ILSA), önde gelen bir uluslararası hukuk bürosu ve Uluslararası Barolar Derneği'nin sponsorluğu ile hayata geçirdiği, hukuk fakültesi öğrencilerine açık olan bu yarışmaya her yıl onlarca ülkeden yüzlerce üniversite katılmaktadır. Özellikle son 10 yılda popülaritesi katlanarak artan yarışmaya 2017-2018 döneminde rekor katılım olmuş ve 95 ülkeden 645'ten fazla üniversite katılmıştır.

Jessup farazi dava yarışması esas olarak bir avukatlık yarışmasıdır. Milletlerarası hukukta önde gelen akademisyenler tarafından hazırlanan, hayali iki devlet arasında milletlerarası hukuktaki güncel sorunlar ve bu hukukun gelişmekte olan dalları üzerinde şekillenen oldukça karmaşık farazi bir uyuşmazlığın, Birleşmiş Milletler'in yargı organı olan Uluslararası Adalet Divanı önünde görülmesi kurgusuna dayanmaktadır. Yarışmaya katılan üniversitelerin öğrencilerinden oluşan takımlar farazi davanın hem davacı hem de davalı tarafını savunan, oldukça sıkı şekil şartlarına tabi dava dilekçelerini İngilizce olarak hazırlamakta ve birbirlerine karşı davacı ya da davalı taraf olarak çıktıkları duruşma safhasında da tezlerini yine İngilizce olarak farazi yargıçlar önünde sunmaktadırlar.

Takımlar oynadıkları maçlarda, dava dilekçelerindeki hukuki gerekçelerin sağlamlığı, hukuk bilgileri, avukatlık yetenekleri, İngilizce diline hakimiyetleri gibi çeşitli kriterlere göre puanlanmaktadır.

Her yılın Eylül ayında dava konusu olayın yayınlanması ile birlikte katılımcı takımlar için oldukça zorlu yedi aylık yarışma sezonu da başlamaktadır. Takım üyesi öğrenciler, takım danışmanları olan öğretim

üyeleri ve/veya görevlilerinin rehberliğinde konu hakkında araştırma yapmaya, davanın taraflarının tezlerini oluşturmaya ve dava dilekçelerinin taslaklarını yazmaya girişmektedirler. Dilekçelerin nihai hali Ocak ayı içerisinde belirlenen bir tarihe kadar değerlendirilmek üzere internet ortamı üzerinden teslim edilmektedir. Bu sürecin sona ermesini müteakiben o senenin Jessup yarışmasına birden fazla üniversite ile katılan ülkelerde ulusal finaller organize edilmekte ve Nisan ayında Washington D.C.'de düzenlenecek uluslararası finallere gidecek olan ülke şampiyonları belirlenmektedir. Birleşik Devletler, Birleşik Krallık, Rusya Federasyonu, Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan, Avustralya, Almanya, Kanada, Endonezya, Japonya gibi ulusal finallere yoğun katılımın olduğu ülkelerde birden fazla ülke şampiyonu seçilmekte ve uluslararası finallere gitme hakkı elde etmektedir. Bu minvalde ilerleyen Jessup sezonu Washington D.C.'de düzenlenen ve bir hafta süren uluslararası finallerde grup maçları, 32 takımın yer aldığı ileri raund maçları, 16'lı final maçları ve nihayetinde de final maçının yapılması ve o yılın şampiyon takımının belirlenmesi ile sona ermektedir.

16'lı finallerdeki ilk Türk takımı: Takım 541

Philip C. Jessup yarışmasının kayıtlarına göre Türk üniversiteleri bu yarışmaya katılan Amerikan üniversiteleri dışındaki ilk yabancı üniversiteler arasındadır. Türk takımları, özellikle 1990'lı yılların başından itibaren oldukça düzenli olarak bu yarışmaya iştirak etmektedirler.

Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi bu sürece 2012 yılından itibaren dahil olmuştur. Fakültenin az sayıda öğrenciye sahip olması sayesinde mümkün olan, öğrenci ve danışmanların birlikte uyumlu, disiplinli ve sistematik çalışma yöntemleri geliştirebilmeleri, her yarışma sezonunda elde edilen deneyimi bir sonraki sezona ve takıma kolaylıkla

aktarmayı mümkün kılan istisnai bir 'takım ruhu' ile fakülte takımları 2012, 2014 ve 2016 yıllarında ulusal şampiyon olarak Washington D.C.'deki uluslararası finallere gitme hakkını elde etmişlerdir. Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi ulusal şampiyon olmadığı yıllarda dahi mutlaka ulusal finallerde final oynamış ve bu aşamada sıklıkla en iyi yazılı dilekçe (2013, 2014, 2015, 2016) ödülleri alma başarısını da gösterebilmiştir.

2017-2018 eğitim-öğretim yılında Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi bünyesinde yapılan Jessup takım seçmelerini kazanan 3. sınıf öğrencileri Zeynep Ekinci ve Mehmet Berk Demir ile henüz uluslararası hukuk dersini almakta olan 2. sınıf öğrencileri Pınar Özcan, Atakan Arslan ve Berkay Arslan'dan oluşan takım, yarışmanın kuralları gereği ulusal ve uluslararası finallerde anonimliği sağlamak üzere verilen takım adı ile Takım 541, ulusal finallerde üstün başarı gösterip çıktığı tüm maçları kazanarak ulusal şampiyon olmuştur. Takım üyelerinden Zeynep Ekinci en iyi konuşmacı ödülüne, takımın dava dilekçesi ise en iyi dilekçe ödülüne layık görülmüştür. Takımın bu başarısının önemi bu seneki yarışmanın konusunun ne derecede teknik uzmanlık gerektirdiği göz önünde tutulduğunda daha iyi anlaşılacaktır: Jessup 2018'in dava konusunda Devletlerarası tahkim, nükleer silahsızlanma, kuvvet kullanma hukuku, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin yetkileri, dronlar ve deniz hukuku ile denizaltı savunma ve yüzey harbi üzerinde şekillenen deniz savaşları ve deniz güvenliği hukuku gibi lisans öğrencileri değil yüksek lisans ve doktora seviyesindeki öğrencileri bile zorlayacak derecede teknik meselelerin tartışılması beklenmekteydi.

Bununla birlikte bu başarı kesinlikle bir sürpriz olmayıp, zorlu bir çalışma döneminin ürünüdür. Geçmiş yıllardan süzülen deneyimlerle şekillenen çalışma yöntemi neticesinde takım üyeleri ulusal finallere kadar geçen yaklaşık altı aylık zaman diliminde yarışmanın dilekçe ve duruşma aşamaları için kişi başı 350 saate yakın bir süre çalışmış,

her hafta düzenli olarak akademik danışmanları ve yardımcı koçları ile bir araya gelerek dava konusu meselelerin teknik, siyasi ve hukuki boyutlarını tartışmış, değişik gerekçeler üzerinde fikir yürütmüş ve sunum yeteneklerini geliştirmek üzere pratikler yapmışlardır.

Washington D.C.'deki uluslararası finallerde Takım 541 Türkiye dışında 89 ülkeden gelen 134 şampiyon takım arasından Hindistan Üniversitesi Ulusal Hukuk Fakültesi (Bangalore) (Jessup 2013 ve 1999 şampiyonu), Yeni Zelanda'dan Otago Üniversitesi (Jessup 2002 yarı finalisti, 2004 çeyrek finalisti), Yunanistan'dan Atina (Ulusal ve Kapodistrian) Üniversitesi ve Lesotho'dan Lesotho Ulusal Üniversitesi ile grup maçları oynamıştır. Takım 541 etkileyici bir performansla bu senenin finalistlerinden biri olacak olan Hint takımını da yenerek ileri turlara katılan ilk Türk takımı olmuştur. Takım 541 bu turda Birleşik Devletler'den Columbia Üniversitesi (Jessup 1963, 1965, 2006 şampiyonu, 2010, 2011, 2012 finalisti) takımı ile eşleşmiştir. Takım, duruşma performansı ve çok başarılı bulunan dilekçesi ile Columbia Üniversitesi'ni yarışma dışı bırakarak, ön çeyrek finallere çıkmış ön çeyrek finallerde ise rakibi Almanya'dan Münih Ludwig Maximilian Üniversitesi takımı olmuştur. Uluslararası finallere katılan Fransa, Belçika ve İsviçre gibi Fransızca konuşan ülkelerin önde gelen üniversitelerinin hiçbirinin ilk 16'ya kalamaması Galatasaray Üniversitesi takımının bu seviyeye ulaşmasını ayrıca anlamlı kılan başka bir faktör olmuştur. Maalesef çeyrek finallere çıkamadan ön çeyrek finalde (octofinals) elenen takım, dilekçe puanlamalarına göre Jessup yarışmalarının sürekli en başarılı takımları arasında yer alan birçok Amerikan, İngiliz, Hint ve Rus üniversitesini de geçerek yarışmanın en iyi 14 üncü takımı olarak tescillenmiştir. Böylece sadece Türk takımlarının Jessup Farazi Dava Yarışması macerasındaki bu zamana kadarki en iyi sonucu elde edilmekle kalmamış, gelecek yıllarda benzer ve daha iyi derecelerin elde edilmesi için gereken standartları da belirlemiştir.

ÜLKEMİZDE MESLEK YÜKSEKOKULLARI, SORUNLARI

✍ Prof. Dr. Ömer ÖZYILMAZ*

GİRİŞ

Meslek yüksekokulları, belirli mesleklere yönelik nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, iki yıllık eğitim-öğretim sürdürüp, ön lisans diploması veren yükseköğretim kurumlarıdır. Ülkemizdeki yükseköğretimin ve özellikle mesleki teknik eğitimin çok önemli bir bölümünü oluştururlar. Çağdaş gelişmeler sonucu ortaya çıkmış olan meslek yüksekokulları, hem artan yükseköğretim talebini, hem de sanayi, ticaret, hizmet ve bilişim sektörlerindeki kalifiye ara-aranan insan gücü ihtiyacını karşılamak üzere oluşturulmuş yükseköğretim kurumlarıdır.

Bireysel ve toplumsal yararı çok ileri derecede olan bu ön lisans okullarını, diğer adıyla meslek yüksekokullarını bitirme oranı, gelişmiş ülkelerde %50'nin üzerindedir. Ülkemizde bu okulları okuyup bitirme oranı henüz arzu edilen düzeyde değildir. Çünkü bizde bu okulların, öğrencilerine olan getirişi çok düşük düzeydedir.

Meslek yüksekokulları, aşağıda bahsedeceğimiz sorunlarından soyutlanırsa, Ülkemizde çok değişik alanlarda pozitif gelişme ve değişmelerin tetikleyicisi ve destekleyicisi olacaktır, alanlara rağbeti artıracaktır. Gelişmiş ülkelerdeki gibi, mesleki teknik eğitim gelişecek ve akademik lise ve üniversite hayatı daha çok verimli ve kaliteli olmağa başlayacaktır. Böylece akademik ve mesleki teknik eğitimin her ikisi, birlikte gelişecektir. Bu gelişmelerden en çok mesleki teknik eğitim mensupları olumlu olarak yararlanacaklardır. Bunların yanında Ülkemizdeki iş hayatı çok büyük oranda olumlu olarak etkilenecek ve Ülkemiz kalkınacaktır. Bu açıdan bakılınca, meslek yüksekokullarının geliştirilmesiyle, meslek liselerinin, akademik lisenin, üniversiteye giriş ve üniversitenin eğitim öğretim sorunlarının, toplumsal hayatta işsizlik sorununun, iş dünyasında da kalite sorununun çözümü için olumlu bir yola girilmiş olacaktır.

* İstanbul Aydın Üniversitesi Öğretim Üyesi

Meslek Yüksekokullarının Önemi

Günümüzde artık mesleki teknik eğitimin popülaritesi, akademik eğitimin önüne geçmiştir.

Ortaöğretim, meslek yüksekokulları ve fakülte düzeylerindeki mesleki teknik eğitim kurumları, işlevlerinin önemli bir bölümü olan, işletmelerin kadro ve eleman ihtiyacını karşılama görevini yerine getirmektedirler. Genel anlamda Meslek Yüksek Okulları, işletme yönetiminin de desteğini alarak projeleri yaşama geçirecek olan ‘kalifiye ara-orta-aranan elemanların’ yetişmesini sağlarlar. İnsanların birer girişimci olarak yetişmelerine de zemin hazırlamaktadırlar.

Bilindiği gibi, ‘kalifiye ara-orta ya da aranan eleman’ kavramıyla, ‘çalışan düz işçiyle, nezaret ve kontrol eden teknik ve yönetsel kadro arasında yer alan ve bir örgün eğitim (meslek yüksek okulları) programı sonucunda mesleki formasyon kazanmış olan personel’ kastedilmektedir. Bunlara, ‘belli bir alanın teknisyeni’ ya da ‘teknikeri’ de denir. Bu elemanların ayırıcı özelliği, geliştirilmiş bir projeyi uygulama ya da yaşama geçirmedeki maharetleridir. Meslek yüksekokulu mezunlarının asıl özelliği de budur. O takdirde, bunların yerine ya fakülte mezunları veya düz işçiler istihdam edilir.

Esasen işletmelerde verimin ve kalitenin gereği gibi sağlanabilmesi için, oralarda çalışan insan kaynaklarının, yöneticilik ve iş geliştirme amacıyla proje hazırlayan fakülte mezunları, o projeyi uygulayan ya da yaşama geçiren kalifiye ara-orta-aranan elemanlar olarak meslek yüksekokulu mezunları ve bunların yönetimindeki düz işçilerden oluşması gerekir. Bu açılardan bakılınca eğitim kurumları ve iş dünyası içerisinde en stratejik olanlarından birisinin, şüphesiz meslek yüksekokullarının olduğu görülür. Ancak bütün bunların olabilmesi için, meslek yüksekokullarının bugünkü sorunlarının çözülmesi gerekir.

Meslek yüksekokullarının, karşı karşıya bulunduğu sorunlar:

- 1 Çağdaş dünyadaki ön lisans okullarına yönelik ve ilgi gibi, meslek yüksekokullarına yönelik olarak Ülkemizde bir ilgi ve beklenti oluşturulamamıştır. Gelişmiş ülkelerde ön lisans okullarına bakışla bizde ön lisans okullarına bakış, biraz aykırıdır ve bu okulların aleyhine gelişmiş bir durum söz konusudur. Bu konunun sebepleri araştırılmalı ve bu yanlış imaj yıkılmalıdır. Yani ciddi bir imaj – prestij sorunu yaşanmaktadır.
- 2 Ülkemizde hem kurumsal olarak, hem de her üniversite bağlamında meslek yüksek okullarının belirlenmiş, netleşmiş ve yaygın bir vizyonu ve bir misyonu yoktur. Ulaşılamayan pek çok hedeflerin, yapılamayan pek çok görevlerin, elde edilemeyen pek çok başarıların nedeni vizyonsuzluk ve misyondan yoksun olmaktır.
- 3 Genel olarak bu okullar, üniversite yerleşke alanı dışında, hatta şehir merkezinin de dışında ilçelerde kurulmuşlardır ve halen de öyle devam etmektedir. Bu durum, meslek yüksekokullarına, ‘üniversitenin bir bölümü’ olarak bakılmasını, meslek yüksekokulu öğrencilerinin de ‘üniversite havasını’ solumalarını ve ‘üniversite ortamını’ yaşamalarını engellemektedir.
- 4 Yeni YÖK yönetiminin çok dikkat ve itina göstermesine karşın, birçok üniversitenin, eskiden kalma olarak, meslek yüksekokullarına bakışı, değerlendirmesi ve onları algılayışında halen sorunlar vardır.
- 5 İçinde bulundukları konum itibarıyla meslek yüksekokullarının büyük çoğunluğu, herhangi bir yönden öğrencilerine bir gelecek vaadinde zorlanıyor. Çoğu öğrenci, lise eğitiminden sonra, bir yükseköğretim kurumunu kazanamamışsa, boşlukta kalmamak için bu okullara tutunmaktadır. Bu gençlerin “gelecek beklentisini, vizyonunu, plan ve projesini yükseltmek gerekiyor.”
- 6 Bilimsel verilere ve çağdaş dünyanın uygulamalarına baktığımızda, mesleki teknik eğitimin, ikili sistemle yürüdüğünü, yani okul + işyeri eğitimi olduğunu gö-

rürüz. Bizim Ülkemizde ise, genelde bu eğitim yalnız okullarda yapılmaktadır. Geleneksel olarak belirlediğimiz kısa süreli “staj” uygulaması da ‘işyeri eğitiminin’ fonksiyonunu yerine getirememektedir ve bu haliyle de getiremez.

7 Meslek yüksekokulu eğitiminde okul yeri, bina, atölye, laboratuvar, ders araç-gereç ve iç donanımıyla ilgili sorunlar çok ileri düzeydedir. Özellikle il dışında olanlarının çevresi de buna uygun değildir.

8 Var olanlarda da genel olarak nicelik ve nitelik sorunları yaşanmaktadır. Bu okullardan fakültelerdeki yakın branşlarından öğretim elemanını geçici olarak derse gönderse bile, öğretim elemanı ve öğrenci açısından, gerekli bütünleşme sağlanamamaktadır. Dersler daha çok, okul yönetimlerinde üniversite dışından bulunan meslek sahiplerinin öğretim elemanı olarak derse girmesiyle doldurulmağa çalışılmaktadır.

Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri

Ülkemizde 1000’e yakın (993) meslek yüksekokulu vardır ve çoğu yoğun sorunlarla uğraşmaktadırlar. Çünkü bu okulların kuruluş aşamasında tasarlama ve eğitim süreçlerinde, çözmeleri gereken belli sorunlar çözülmeden bu yola girilmiştir. Bugün de o sorunlarla baş etmeğe çalışmaktadırlar. Biz bu çalışmada, hem nasıl daha sağlıklı bir meslek yüksekokulu tasarlayıp kurabileceğimizi ve çalıştırabileceğimizi, hem de mevcut MYO’ların sorunlarını nasıl çözebileceğimizi irdelemeğe gayret edeceğiz. Bu çerçevede şu hususlara dikkat edilmelidir:

1 YÖK’te, meslek yüksekokulları ile ilgili bir koordinasyon birimi bulunmaktadır. Meslek yüksekokulu mezunlarına, kamu sektöründe, kendi alanlarında, işe alınacaklar arasında, daha aşağı derecede diploma mezunlarına göre öncelik tanınması sağlanmalıdır. Askerlik durumları da bu çerçevede halledilmelidir. Ayrıca üniversite yö-

netimleriyle görüşerek, araştırmalarla bu okulların sorunlarının saptanması ve bu sorunların çözümlerine gereken önemi vermeleri hususunda onları motive etmelidir.

MYO’lar Bir vizyon geliştirmelidirler. Bu vizyonla, şu anda bulundukları konum, üstlendikleri fonksiyon; gelecekte bu açıdan varmak istedikleri nokta; günümüzde nasıl bir insan yetiştirmek istedikleri; bu insanın özelliklerinin neler olması gerektiği; ayrıca nasıl bir gelecek görmek istedikleri; ya da geleceği nasıl şekillendirmek istedikleri belirlenmiş olur.

Misyonlarını belirlemelidirler. Böylece meslek yüksekokullarının var oluş nedenlerini billurlaştırmış olurlar. Ayrıca bugün bu okulların, hangi konumda olduğunu, ne yaptığını; belirlenmiş olan vizyona ulaşmak için neleri nasıl yapması gerektiğini de açıkça ortaya koymuş olurlar.

2 Dünyada mesleki teknik eğitimle ilgili olarak gelişen konsept, bu eğitimin ikili-dual sistem olması şeklindedir. Yani mesleki teknik eğitime yönelen öğrenciler, sadece okulda değil, hem okulda hem de alanıyla ilgili olan işyerinde eğitim-öğretim yapmaktadırlar. Bunun için mesleki teknik eğitimde, öğrencinin eğitim-öğretim yapacağı hem eğitimsel zemin olan okul, hem de sektörel hayatı tanıma ve uygulama içinde yetişmesi için sosyal, mesleki ve sektörel, zemin hazırlanmalıdır.

Gelişmiş ülkeler, mesleki teknik eğitimde okul + iş yeri formülünü uygularken, bu formülün birinci bölümü olan “okulu” her şeyiyle hazırladığı gibi, ikinci bölümü olan “işyeri” boyutunu da her şeyiyle hazırlamaktadırlar. Yani bu okullarda okuyan öğrencilerin uygulama yapabilmeleri için sosyal, eğitimsel, yasal ve sektörel zemin hazırlanmaktadır. Oralarda devlet, belki sayıları yüz binleri bulan işyerleri, meslek odaları ve sendikalarla hem kendileri, hem toplum, hem de öğrencilerin yararına olmak kaydıyla antlaşmalar yapmakta ve işyerlerini, öğrencilerin uygulama yapabileceği duruma getirmektedir. Öğrenci de mesleki teknik okula başladığında, aynı zamanda o branşın çalışanı olarak o işyerlerinden birisinde çalış-

mağa başlamaktadır. Öğrenci, öğrenim hayatının en az yarısını işyerinde ve uygulama içinde geçirmektedir. Bu sistem içerisinde okul + iş yeri formülünü esas alan bir mesleki teknik eğitim yapılmaktadır.

Bizim üniversitelerimizde de mesleki teknik eğitimde, hatta buna Milli Eğitim Bakanlığını da dâhil ederek benzer bir sistem kurulmalı ve birçok üniversitede halen geçerli olan, ‘uygulama yerini öğrencinin kendisi bulsun ve uygulamasını da kendisi yapsın’ şeklindeki yanlış anlayış terk edilmelidir. Türk Yükseköğretim Sisteminin önemli bir bölümü olan uygulama ayağı yeniden düzenlenmeli ve aynı zamanda Türk Yükseköğretim Sisteminin en temel sorunlarından birisi olan, teoride kalması ve uygulama zemininin zayıf olması, sorunu da çözüme kavuşmaya başlamalıdır.

a Meslek yüksekokulunun o branştaki öğretim elemanları, meslek yüksek okulu ve işyeri yöneticilerinin belirleyeceği zamanlarda, hem uygulamayı ve o branşın reel sektörde ulaştığı teknolojik gelişmeleri yerinde görmek, hem kendi bilgi ve görgülerini artırmak hem de o iş yeriyle teorik bilgilerini paylaşmak maksadıyla, işbirliği yapmalarını önermelidir.

b Bilindiği gibi, meslek yüksekokulları kalifiye ara ya da aranan eleman yetiştirirler; iş dünyası da bunları istihdam eder. İstihdam edeceğini düşündüğümüz öğrencilerimizle ilgili olarak o işyerinin beklenti ve isteği nedir? Bunlar görüşmelerde dile getirilip o iş yerinden istenmeli ve bu istek ve beklentiler göz önüne alınarak okuldaki eğitim programları, ders içerikleri ve uygulama konuları buna göre yeniden düzenlenmelidir.

3 Gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, Ülkemizdeki mesleki teknik eğitimde de dual (ikili) sistem uygulanmalıdır. Buna “okul + işyeri eğitimi modeli” de denmektedir. “Okul + işyeri eğitimi modeli”, meslek yüksekokulu eğitiminin, teorik derslerinin üniversite yerleşke alanı içerisinde olmasını, pratiklerinin ise, eğitim süresi boyunca bir program çerçevesinde, kendi alanlarıyla ilgili sektörlerde öğrenci-çalışan konumunda

yürütülmesini zorunlu kılmaktadır. Tarihte bizim Ahilik Sistemimizde, günümüzde ise dünyanın gelişmiş pek çok ülkesinde meslek liselerinde dahi uygulanan bu sistem, meslek eğitimini hem rayına oturtmuş, hem de daha cazip ve kaliteli hale getirmiştir.

4 Meslek yüksekokulunda, o ilin ve Ülkenin güncel ve gelecekteki beklenti ve ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte programlar uygulanmalıdır. Bu programlar, “Eğitimde Program Geliştirme” tekniğine göre sürekli geliştirilip dinamik tutulmalıdır. Bunun sağlamasını yapmak için de her yıl, o ildeki değişik oda ya da STK’ların düzenleyeceği ve o alandaki uzmanlar, iş dünyasının temsilcileri ve meslek yüksekokulunun temsilcilerinin katılacağı şuralar gerçekleştirilmelidir. Böylece, uygulanan programlar hakkında geri besleme yapılarak gerekli önlemler alınır.

5 Bu önerilerle birlikte olmak şartıyla, askerlik, lise mezunlarına göre meslek yüksekokulu mezunları için 1/3 oranında azaltılmalıdır. Böylece meslek yüksekokulu mezunlarının askerlik süresi, fakülte ve dört yıllık yüksekokul mezunlarıyla, lise mezunlarının arasında bir yerde olması için gayret sarf edilmelidir.

6 Meslek Yüksekokulu öğrenci ve mezunlarını çalıştıran (öğrenci uygulamaları da dâhil) özel sektör kurumlarına, çalıştırdığı öğrenci ve mezun sayısına paralel olarak belli muafiyetler ya da destekler getirilmesi hususunda çalışmalar yapılmalıdır. Bunu da öncülüğünü yine YÖK’teki meslek yüksekokullarıyla ilgili birim yapmalıdır.

Şunu unutmamak gerekir ki, Ülkemizde mesleki teknik eğitimle, eğitim sistemimizin bütününün düzelmesi ve mesleki teknik eğitimle, kalkınma ve gelişmemizin gerçekleşmesi arasında doğrudan ve karşılıklı ilişkiler vardır. Mesleki teknik eğitimin sorunları çözümlerse, genel eğitimimiz ile kalkınma ve gelişmemiz bundan, çok büyük oranda olumlu olarak etkilenecektir.

GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ

Milletlerarası Andlaşmayla Kurulmuş İLK DEVLET ÜNİVERSİTESİ

Galatasaray Üniversitesi, 1481 yılında Sultan II. Bayezid tarafından “Galata Sarayı” adı verilen bir Enderun okulunda başlatılan beş yüz yılı aşkın bir eğitim-öğretim geleneğinin, günümüzde bir devlet üniversitesi olarak yaşayan son aşamasıdır. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransa Cumhuriyeti Hükümeti arasında 14 Nisan 1992 tarihinde imzalanıp, 22 Mayıs 1992 tarih ve 21235 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Milletlerarası Andlaşmayla kurulan Galatasaray Eğitim ve Öğretim Kurumu, 3993 sayılı Kanunla Galatasaray Üniversitesi’ne dönüşmüştür.

Galatasaray Üniversitesi bünyesinde, yükseköğretim alanında ön lisanstan doktora uzanan aşamalarda eğitim-öğretim faaliyeti gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, hukuki dayanağını yukarıda anılan milletlerarası andlaşma ile 3993 sayılı Kanunda bulan ilköğretim, orta

taokul ve lise de Galatasaray Üniversitesi çatısı altında faaliyet göstermektedir. Böylece Galatasaray Üniversitesi, ilköğretimden doktora kadar eğitim-öğretimin tüm kademelerinde hizmet sunan özgün bir üniversite niteliğini taşımaktadır.

2017-2018 eğitim-öğretim yılı itibarıyla Galatasaray Üniversitesi’nin yükseköğretim programlarına kayıtlı öğrencilerin %50’si lisans, %47’si lisansüstü, %3’ü önlisans programlarında öğrenim görmektedir. Bu çerçevede lisans programları, Hukuk Fakültesi, İletişim Fakültesi, Mühendislik ve Teknoloji Fakültesi bünyesindeki Endüstri Mühendisliği ile Bilgisayar Mühendisliği, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi bünyesindeki İşletme, İktisat, Uluslararası İlişkiler, Siyaset Bilimi, Fen-Edebiyat Fakültesi bünyesindeki Matematik, Felsefe, Sosyoloji ile Kar-

şılaştırmalı Dilbilim ve Uygulamalı Yabancı Diller Bölümlerinde yürütülmektedir.

Öğrencilerinin yarıya yakını lisansüstü programlarında öğrenim gören Galatasaray Üniversitesi araştırma odaklı bir üniversite olarak ülkemizin lisansüstü alanda uzmanlaşmış insan kaynağı ihtiyacının karşılanmasına sürdürülebilir katkı sağlamayı hedeflemektedir. Yüksek lisans programlarıyla ülkemizin başarılı lisans mezunlarına lisansüstü eğitim düzeyinde hizmet verilmekte, araştırma ve uzmanlaşma konusunda kararlı öğrencilere, doktora programlarıyla devam edilebilecek bir yolculuğun kapısı açılmaktadır.

Doktora programları, Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde kamu hukuku, özel hukuk, işletme, iktisat, uluslararası ilişkiler, medya ve iletişim çalışmaları, siyaset bilimi ve felsefe alanlarında, Fen Bilimleri Enstitüsünde ise endüstri mühendisliği alanındadır. Özellikle doktora programlarıyla ülkemiz için yeni araştırmacılar ve bilim insanları yetiştirilmesine çalışan Galatasaray Üniversitesi, bu programların öğrenci ve mezunlarının yaygın şekilde öğretim elemanı olarak ülkemiz yükseköğretimine katkı sağlamalarından memnuniyet duymaktadır.

Galatasaray Üniversitesi, ÖSYM tarafından düzenlenen üniversite giriş sınavında ilk 100'e giren öğrenciler tarafından tercih edilen ilk 5 üniversite arasında yer almaktadır. Diğer yandan, ÖSYM tarafından açıklanan 2017 ALES Sonbahar Değerlendirme Raporuna göre Galatasaray Üniversitesi sayısal, eşit ağırlık ve sözel alanlarda en başarılı üniversiteler arasında bulunmakta, 2017 e-YDS Değerlendirme Raporuna göre de öğrenci ve mezunlarının elde ettiği puan ortalamasında en üst sıralarda yer almaktadır. Tüm bu veriler, Galatasaray Üniversitesi'nin üniversiteye girişte başarılı öğrenciler tarafından tercih edildiğinin, öğrencileri ve mezunlarının ise muhakeme becerilerini ve yabancı dil düzeylerini ölçmek üzere ulusal ölçekte düzenlenen sınavlarda oldukça başarılı sonuçlar elde ettiklerinin somut göstergeleridir.

Öğretim dilinin ağırlıklı olarak Fransızca olduğu Galatasaray Üniversitesi'nde, İngilizce'nin uluslararası alandaki önemi göz önünde bulundurularak, bütün öğrencilerin öncelikle ileri seviyede İngilizce bilgisine sahip olması sağlanmakta, ayrıca üçüncü bir yabancı dil öğrenme olanağı da sunulmaktadır.

Ülkemizde eşit ağırlık puan türünde en yüksek taban puanla öğrenci alan lisans programları ara-

sında uzun yıllardır yerini koruyan Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi, uluslararası alanda da çalışabilecek, bu amaçla en az Fransızca ve İngilizce dillerine hakim, karşılaştırmalı hukuk alanında yetkin hukukçular yetiştirmeyi amaç edinmiştir. Bu yetkinlikleriyle Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunları, Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversiteleri hukuk fakültelerinin öğretim üyesi fidanlığını oluşturmaktadır. Ayrıca Hukuk Fakültesi, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından son yıllarda uygulanan Öğretim Üyesi Yetiştirme Programında (ÖYP) ve yeni kurulan hukuk fakülteleri için öğretim üyelerinin yetiştirilmesi sürecinde etkin rol almaktadır.

Mühendislik ve Teknoloji Fakültesi bünyesinde 1997 yılında Bilgisayar Bütünleşik İmalat (Computer Integrated Manufacturing) alanında kurulan UNESCO Kürsüsü, ülkemizde ilk kurulan UNESCO kürsüleri arasında bulunmakta olup, halen Birleşmiş Milletler'in 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri çerçevesinde faaliyetlerini sürdürmektedir. UNESCO Kürsüsü bünyesinde 1999 yılında faaliyete geçen Bilgisayar Bütünleşik İmalat (CIM) laboratuvarı, modern üretim sistemleri alanında lisans ve lisansüstü eğitim ile araştırma faaliyetlerini desteklemekte, öğrencilere teorik bilgilerini uygulamalarla pekiştirme olanağı sağlamaktadır. Mühendislik ve Teknoloji Fakültesi, Akdeniz Mühendislik Okulları Ağı (Réseau Méditerranéen des Ecoles d'Ingénieurs-RMEI) üyeleri arasında da yer almaktadır.

İletişim Fakültesinde verilen uygulamalı dersler için kullanılan multimedya donanımlı dokuz derslik, yayın kalitesinde teknik donanıma sahip radyo stüdyosu, DV-DVCAM kayıt formatına sahip üç kameralı televizyon stüdyosu ve kurgu atölyesinin yanı sıra web tasarımı ve internet yayıncılığı eğitiminin yürütüldüğü masaüstü yayıncılık birimi bulunmaktadır.

Ülkemiz için önem arz eden inovasyon ve girişimcilik alanında, Galatasaray Üniversitesi Girişimcilik ve Yenilikçilik Uygulama ve Araştırma Merkezi faaliyet göstermektedir. Merkez, çeşitli sektörlerle yönelik

girişimcilik ve yenilikçilikle ilgili çalışmalara bilgi üretimi, sistem oluşturma, çözüm üretme ve danışmanlık desteği sağlayarak, öğrencileri, öğretim elemanlarını ve mezunları girişimciliğe ve yenilikçiliğe yönlendirmektedir.

Üniversitedeki eğitim-öğretim ve araştırmanın yanı sıra, öğrencilerin mesleki gelişim ve kariyer planlamalarının desteklenmesi amacıyla Galatasaray Üniversitesi Kariyer Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi (GSÜ KAGEM) kurulmuştur. GSÜ KAGEM bünyesinde, öğrencileri kariyer tercihleri konusunda bilinçlendirmek amacıyla bilgilendirme toplantıları düzenlenmekte, öğrencilerin stajları için yardımcı olunmakta, öğrenci değişim programları ve burslar konusunda bilgi edinmeleri desteklenmekte, Kariyer Günleri gerçekleştirilmekte, mülakat simülasyonları, özgeçmiş yazım teknikleri seminerleri, kariyer danışmanlığı faaliyetleri yapılmaktadır.

25 yıldan beri faaliyet gösteren Galatasaray Üniversitesi genç bir üniversite olmasına karşın, güçlü ve köklü eğitim-öğretim geleneği, Türkiye, Avrupa ve Amerika'nın ileri gelen üniversitelerinde yetişmiş ve farklı alanlarda uzmanlaşmış akademik personeli, başta Fransa olmak üzere 100'den fazla Avrupa üniversitesi ile yaptığı akademik işbirliği ve değişim programı anlaşmaları, Erasmus+ Programı çerçevesinde gerçekleşen karşılıklı öğrenci hareketliliği ve en az iki yabancı dile hakim, üst düzey mesleki bilgiyle donanmış mezunları ile ülkemizde ihtiyaç duyulan nitelikli işgücü ve diğer üniversitelerin akademik personel gereksiniminin karşılanmasına katkıda bulunmakta olup, merkezi yerleşirmede ilk yüzdelerdeki öğrencilerin tercihi olmayı sürdürmektedir.

Üniversitemiz, öğrencilerinin ulusal ve uluslararası yarışmalarda elde ettikleri dereceler, Galatasaray Üniversitesi için gurur kaynağı olmaktadır. Özellikle Hukuk Fakültesi öğrencileri Avrupa'da ve Amerika'da ülkemizi başarıyla temsil ederek, paydaşlarımız tarafından takdir görmektedir.

GÖÇ İLE OLUŞAN BARINMA SORUNSALINA ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

✎ Doç. Dr. Rabia KÖSE DOĞAN*

Göç kavramı sözlükte “ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma” olarak açıklanır. Oluşma nedenleri ve ortaya koyduğu sorunlar açısından bakıldığında karmaşık bir yapıdır. Bu eylemin temelinde, çeşitli nedenlerle bir yerden bir yere gitmek, taşınmak, insanların geçimlerini sağlamak ve daha rahat bir yaşam sürmek için ilgili oldukları mesleklere göre ekonomik açıdan ve kendileri açısından daha verimli yerlere ulaşma isteği söz konusudur. Göçe sebep olan başlıca 5 neden tanımlanır, ekonomik nedenler, coğrafi nedenler, siyasi nedenler, sosyal nedenler ve zorunlu nedenler (afetler, savaşlar gibi) Göçler, “zorunlu göç”, “gönüllü göç” olarak ayrılırlar. Türkiye hem Osmanlı döneminde hem de Cumhuriyet döneminde göç alan ve veren bir coğrafya konumundadır. Günümüzde de göç hareketleri aktif olarak sürmektedir.

* Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü

1 Gönüllü Göç

Gönüllü göçler bireylerin kendi tercihlerinden oluşmaktadır. Aile bireylerinden birinin önceden bir başka yere giderek yerleşmesi ve sonrasında diğer bireylerin de göç etmesiyle oluşur. İkinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonra toparlanma sürecine giren Avrupa ülkeleri, işgücü gereksinimini karşılamak üzere az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere göç kabul etmeye başlamıştır. Bu ülkelerin başında gelen Almanya'nın, 1954 yılından 1970'lere kadar Yunanistan, İspanya ve Türkiye gibi ülkelere insan gücü alımı gönüllü göçe örnektir. Kişilerin özellikle emekli olduktan sonra yaşamlarının geri kalanını başka yerlerde geçirmek üzere gerçekleştirdikleri göç hareketleri de gönüllü göç sınıfına girmektedir.

2 Zorunlu Göç

Zorunlu göçler, bireylerin özellikle yaşamsal tehlike karşısında yaşadıkları yeri terk etmeleridir. Bireyler çaresizlik, korku, endişe ve özellikle de kaygı duygularını güçlü şekilde hissederler. Hazır olmadıkları bir zamanda, nasıl ve nereye gideceklerini bilmeden aniden yaşadıkları yerleri terk ederler. Zorunlu göçün başında savaşlar, mübadele, mevcut otoritenin el değiştirmesi, terör olayları, etnik çekişmeler ve siyasi gücün uyguladığı baskılar gelmektedir. Doğal afetler, su baskınları, deprem, kuraklık gibi doğal çevre faktörleri ile birlikte yoksulluk, işsizlik, açlık ve ekonomik nedenler de zorunlu göç sınıfına girmektedir.

Türkiye, 2011 yılından itibaren Suriye'deki savaş nedeniyle yaklaşık 3,5 milyon Suriyeli göçmeni misafir etmektedir. Göçmenlerin bir kısmı çadır ve konteynerlarda ikamet ederken, çoğunlu ise kendi imkanları ile Türkiye'nin farklı illerine dağılmıştır. Hatay, Kilis, Gaziantep, Şanlıurfa, Mardin, Maraş, Osmaniye ve Adana başta olmak üzere farklı illerde bulunan barınma merkezlerinde, yaklaşık 250 bin Suriyeli göçmen bulunmaktadır. AFAD'ın açıklamış olduğu verilere göre kısa ve uzun süreli barınma problemi, göçte çözüm aranan önemli sorunlar arasındadır.

Mülteciler ve Barınma Kavramı

Barınma kavramı genel olarak; sığınmak, yerleşmek ve yaşamak için uygun şartları oluşturmak anlamına gelmektedir. Çevreyle uyumlu ve güvenli bir şekilde yaşamak, yüzyıllar boyunca insanın en temel gereksinimlerinden biri olmuştur.

Savaş ve doğal afetler gibi zorunlu göçlerden sonra oluşan acil barınma ihtiyacını Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Konseyi (BMMYK)/United Nations Human Rights Council (UNHRC) karşılamaktadır.

14 Aralık 1950 tarihinde kurulan UNHRC, özellikle afetlerde, göçmen ve mültecilerin tüm haklarının korunarak uygun yaşam koşullarının sağlanması için çalışan en önemli kurum olmuştur. UNHRC'nin yerel ekonomiyi desteklemek ve yerel malzeme kullanımını teşvik etmesiyle birlikte kurulan kamp alanlarındaki yerleşim ve mimari özellikler de farklılıklar göstermektedir. UNHCR tarafından kullanılan standart çadırlar, özellikle acil durumlar için kısa vadeli barınak çözümleri olarak tasarlanmıştır. Çadırların barınak olarak asgari ömrü 1 yıldır. 18 m² alanda 5 kişilik bir aileyi geçici olarak barındırmaktadır.

UNHCR ve İkea firmasının anlaşması sonucunda oluşturulan modüler barınak tasarımı zorunlu göçmenlerin haricinde, dünyanın çeşitli yerlerindeki evsizlerin de barınma ihtiyacını karşılaması hedeflenmiştir. Refugee Housing Unit” (RHU) adı verilen geçici barınaklar, 3 ayrı yapı elemanı sisteminin bir araya gelmesinden oluşur, bunlar taşıyıcı iskelet, panel duvar elemanları ve fotovoltaik (PV) çatı elemanlarıdır. Konutun en önemli özelliği ise kısa sürede, hiçbir ekipmana ihtiyaç duyulmadan kurulabilmesidir. Yapım aşamasında taşıyıcı iskelet prefabrike paneller ile kaplanmakta daha sonra gün ışığını basit düzeyde enerjiye çeviren fotovoltaik paneller ile çatı formu oluşturulmaktadır, barınak sürdürülebilir mimariye de örnektir. Konutun bir diğer özelliği de geniş aileler ve çoklu kullanıma uyum sağlaması amacıyla modüllerin birleştirilebilmesidir. Firmanın bu alanda çalışmaları sürmektedir.

Bu makale de zorunlu göçler sonucunda ortaya çıkan barınma sorunsalına, geçici (kısa süreli) barınma ve kalıcı (uzun süreli) barınma için çözüm önerileri, örnekler üzerinden tartışılmaktadır.

1 Geçici (Kısa Süreli) Barınma için Çözüm Önerileri

World Architecture ödülünü mülteci evi projesi ile kazanan mimar Spiros Koulias, Ortadoğu ve Türkiye’den Avrupa’ya çok tehlikeli şartlar altında göç eden mültecilerin insani yaşam koşullarında geçici

olarak barınmalarını sağlamak, kayıt altına alınmalarını kolaylaştırmak ve onlara tedavi sunmak amacıyla “Slice” ismini verdiği mülteci misafir evi projesini tasarladı. Proje, denizden karaya ulaşan mültecilerin falez içerisine yerleşen 22 katlı bir yapıdan oluşmaktadır. Yaklaşık 500-600 kişinin kapasiteli proje de revir, dinlenme odaları, yemek birimi ve kayıt odaları bulunmaktadır. Tasarım, farklı topografyalara entegre edilebilecek ve farklı ünitelerin eklenmesine olanak sağlayacak bir iskelet şeklindedir.

Lexus Design Award Ödüllü mimar ve tasarımcı Abeer Seikaly, felaket bölgeleri için hafif, hareketli/taşınabilir, sağlam yapılı “Bir Ev Dokumak” isimli barınak çözümünü geliştirmiştir. Özel dokumalı bir kumaştan oluşan barınak, esnek ve taşınabilir olmanın yanı sıra su toplamak, güneşten enerji üretmek ve güneş enerjisiyle su ısıtmak gibi özellikleri de bulunmaktadır. Ayrıca çağdaş konfora sahip (ısınma, akar su, elektrik, muhafaza bölmeleri gibi) taşınabilir bir barınak haline dönüşmektedir. Her bir çadırın kendine ait su toplama sistemi vardır, topladığı suyu, yüzeyindeki kanallarla doğrudan depolama ünitesine iletir. Güçlü ısı özelliklerine sahip çadır kumaşı, topladığı suyu ısıtır ve aynı su duş için de kullanılır. Güneş hücreli kumaş, güneş ışığını toplayarak çadırın gece aydınlatılmasını sağlar ve kalan elektrik enerjisini bir akümülatörde toplar. Çadırın esnek yapısı, istenilen herhangi bir yerde açıklık bırakmaya ve çadırın havalandırılması için hafif esintiler oluşturmaya olanak sağlar. Çadır, yağışlı ve soğuk havalarda da kapatılabilir.

Japon mimar Shigeru Ban, “Paper Log House” adını verdiği acil barınma ihtiyacı için kağıttan tüp evler tasarlamıştır. Acil ve geçici barınma ihtiyacına yönelik bir yenilik getiren malzeme ilk olarak 1995 yılında Japonya-Kobe’de gerçekleşen depremin ardından denenmiş, minimum maliyetle afet çadırlarından daha dayanıklı, hafif ve kolay kurulan bir malzeme olduğu görülmüştür. İstanbul Teknik Üniversitesi’nde de prefabrike olarak hazırlanan modüllerden, Türkiye-Bolu’da bulunan afetzedeler için

barınak kurulmuştur. UNHRC'nin yapmış olduğu deklarasyonda, mültecilerin barınma sorunlarının çözülmesinde kağıt tüp evlerin kullanılmasının yararlı olacağı belirtilmiştir.

Yukarıdaki örnekler, acil barınma ihtiyacının ortaya çıkması ile geçici (kısa süreli) çözüm önerisi oluşturmaktadır.

2 Kalıcı (Uzun Süreli) Barınma için Çözüm Önerileri

2016 yılı Pritzker Mimarlık Ödülü'nün kazanan, ihtiyaçlara sanatsal yaklaşımıyla çözüm arayan Şili'li mimar Alejandro Aravena oldu. Santiago'da bulunan Elemental isimli şirketi sosyal konutların gelişimi üzerine projeler üretmektedir. Aravena'nın yarım bıraktığı ev projeleri mevcuttur. Özellikle acil konut ihtiyacının ortaya çıktığı doğal afet, savaş gibi durumların sonrasında barınak görünümü geçici evler yapmak yerine, küçük ama büyütülebilir, modern evler tasarlamayı önermektedir. Şili depreminden sonra tasarladığı Villa Verde Projesi yaklaşımına en iyi örnektir. Yarısı tamamlanmamış evler 57 m² olarak hazırlanmış ama 85 m²'ye kadar büyütülebilir. Aynı zamanda düşük gelirli ailelere ev sahibi olma imkanı sunmaktadır.

2012 yılında New York'da yaşanan Sandy kasırgası sonrasında, Garrison Mimarlık şirketi James Garrison tarafından afetzedeler için konteynerlerden yaşam alanları tasarlanmıştır. Konteyner içinde mutfak, depolama alanı, banyo, oturma alanı ve yatak odaları bulunmaktadır. Yaklaşık 15 saatte kurulabilen ve düşük maliyetli olan konteyner evler, uzun süreli kullanıma da olanak vermektedir.

Estonya'da bulunan Kodesema firması tarafından tasarlanan Koda House isimli prefabrik mikro evler, çekirdek bir ailenin yaşaması için tasarlanmış. Modülerin tekrarı ile iş yeri, çalışma alanı, sağlık birimi veya derslik gibi farklı fonksiyonlara yanıt verecek mekanlar üretilebilir. Mikro ev, yan yana veya üst üste ço-

ğaltılabilir aynı zamanda yerden yükseltip alt kısmı kullanılabilir. Koda House'un dış kısmında beton, iç kısmında ahşap arasında, etrafı silis dumanlı vakum ve yalıtım panelleriyle çevrili ince kompozit paneller bulunuyor. Cephe ve iç mekan bakım istemeden uzun yıllar özelliğini koruyor. Kullanıcıya hızlı ve estetik bir barınma çözümü sunan konut, göçmenler için uzun süreli barınma çözümü için önerilir.

Göçlerin bir diğer nedeni olan sosyal nedenler ise genel olarak kendisi ve ailesi için daha iyi bir yaşam isteği içinde bulunan kişilerin kişisel özelliklerinin belirlediği nedenlerdir. Yaşanılan bölgedeki eğitim olanaklarının yetersiz kalması, sağlık hizmetlerinin ihtiyacı karşılamaması, kültürel farklılıkların insanları zorlaması gibi faktörler sosyal nedenleri oluşturabilmektedir.

İnsanlık tarihi ile başlayan barınma kavramı yaşanılan toplumsal ve sosyal olaylara bağlı olarak ortaya çıkan gönüllü ve zorunlu göçler sonucunda, geçici ve kalıcı barınma ihtiyacına dönüşerek, acil çözüm bekleyen konular arasında gelmektedir. Konuyla ilgili meslek grupları, yetkililer, kurum ve kuruluşlar, kullanıcının en temel ihtiyaçlarından olan barınma sorununu nitelikli, donanımlı, kısa sürede, ekonomik ve estetik şartları sağlayacak şekilde çözüm üretmelidir. 2000'li yıllardan itibaren Teddy Cruz, Alessandro Petti, Sandi Hilal, Eyal Weizman gibi mimarlar, farklı yöntemler ve pratiklerle mimarlığın politik rolünü sorgulayan sosyal konut ve barınak projeleri hazırlamaktadırlar. Dünya'da ve Türkiye'de gittikçe hızlı bir şekilde çözüm aranan göçmen ve mültecilerin barınma sorunu için planlı önlemler alınmazsa, gelecek yıllarda da bu sorunun artarak devam edeceği öngörülmektedir. Konu sadece birey ve ailelerin barınma yeri olarak ele alınmamalı, aynı zamanda konutların yerleşeceği bölge ve arazinin yanı sıra çalışma, eğitim, sağlık birimleri gibi bir çok alanda da oluşan mekan sorunlarına, yapısal anlamda çözüm üretilmelidir.

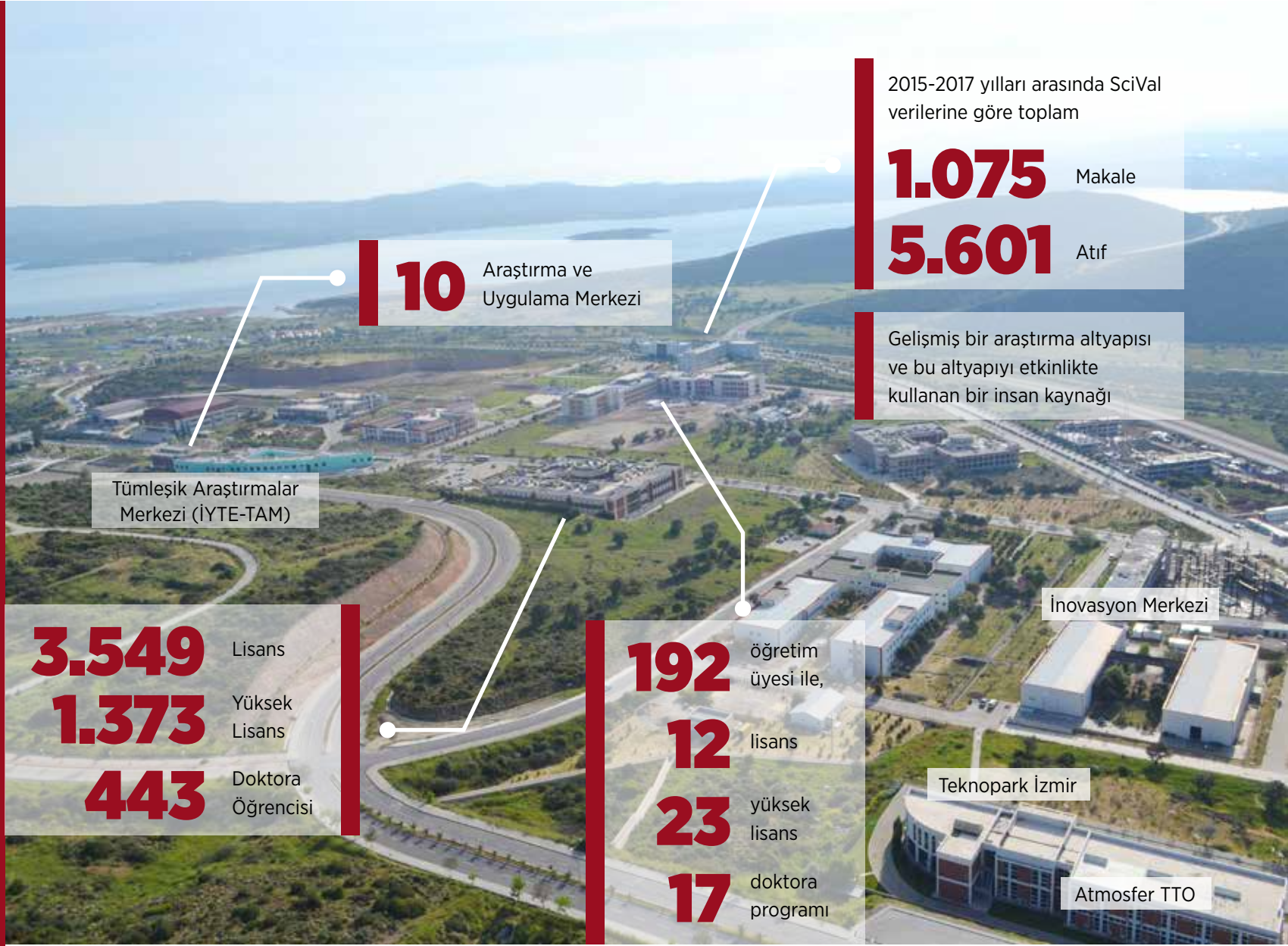
Mungan'ın Göç Yolları şiirindeki "Dağılsak da göç yollarında...Yarın bizim bütün dünya" satırlarının hayat bulması için barınma sorunsalına çözüm üretilmesi gerekmektedir.

İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ

İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü (İYTE), 1992 tarihinde kurulan bir devlet üniversitesidir. Fen, Mühendislik, Mimarlık Fakültesi ile Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsünden oluşan İYTE’de eğitim dili yüzde yüz İngilizcedir. Türkiye’nin inovatif gelişimi sürecinde itici güç olmak amacıyla kurulan İYTE kurulmuştur. İlk lisans mezunlarını 2002 yılında vermiştir.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından belirlenen kriterlere göre 2017 Ekim ayında Türkiye’nin 10 Araştırma Üniversitesinden birisi seçilen İYTE, kuruluş misyonuna uygun olarak stratejisini, nitelikli araştırmacı sayısı, araştırma altyapısı ve araştırma merkezleri ile üniversite-sanayi işbirliğinin arttırılması, uluslararası ve ulusal işbirliklerinin geliştirilmesi, bilimsel araştırma projelerinin yürütülmesi, inovasyon faaliyetlerinin etkin ve verimli hale getirilmesi olarak belirlemiştir.

İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Türkiye'nin öğretim üyesi başına en fazla TÜBİTAK projesi yürüten akademik kadrolardan birine sahiptir. UNİAR tarafından, 108 devlet üniversitesindeki akademisyenler dahil edilerek hazırlanan 'Akademik Performans Raporu'nda ilk sırada İYTE'nin yer alması, İYTE'li araştırmacıların birçok alanda Türkiye ve Dünya ortalamasının üzerinde bilimsel yayın performansına sahip olduğunu göstermektedir.

İYTE, TÜBİTAK 1000 projesi kapsamında akademisyen sayısı ve araştırma alanlarına göre belirlenen nanoteknoloji ve biyoteknoloji olmak üzere iki dalda öncelikli olarak çalışmak için destek almıştır. TÜBİTAK 1000 strateji belgeleri doğrultusunda, biyoteknoloji alanında "sağlık biyoteknolojisi" ve "endüstriyel biyoteknoloji" üzerine odaklanması- na karar verilmiştir. YÖK 100/2000 programı kapsamında ise İYTE, ilk başvuru döneminde 3, ikinci

Öncelikli Alanlar

biyoteknoloji

Sağlık biyoteknolojisi
Tanı ve teletıp
Medikal robotik
Temel ve klinik öncesi ilaç araştırmaları ve tedavi yaklaşımları
Hücre ve doku mühendisliği
Endüstriyel biyoteknoloji
Katma değeri yüksek biyoteknolojik ürünler
Çevresel sürdürülebilir teknolojiler
Nanomalzemesler, nanotanicikler, enerji malzemesleri
Nanofabrikasyon, nanoaygıtlar, nanosensörler ve nanofludik
Nanotıp, nanobiyoteknoloji ve nanotoksikoloji

nanoteknoloji

Nanomalzemesler, nanotanicikler, enerji malzemesleri
Nanofabrikasyon, nanoaygıtlar, nanosensörler ve nanofludik
Nanotıp, nanobiyoteknoloji ve nanotoksikoloji
Hesaplamalı nanobilimler (grafen ve benzer malzemesler)

diğer

Nesnelerin interneti büyük veri
Enerji sistemleri
Robotik ve akıllı sistemler
Mimarlık
Isı ve akışkan bilimleri

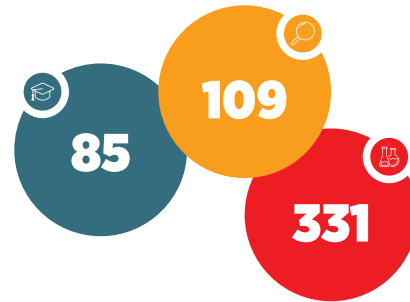
dönemde 10 ve üçüncü dönemde 8 alanda destek almıştır. Enstitü, seçilen alanlara öncelik vererek kurumsal yapısında gerekli dönüşümleri gerçekleşt-

tirmeyi ve seçtiği alanlarda ulusal ihtiyaçlara yönelik bilgi üretiminde Türkiye'nin ilk üç üssünden biri olmayı stratejik amaç edinmiştir.

TÜBİTAK PROJELERİ

İYTE, Proje Kabul Oranına Göre İkinci Sırada

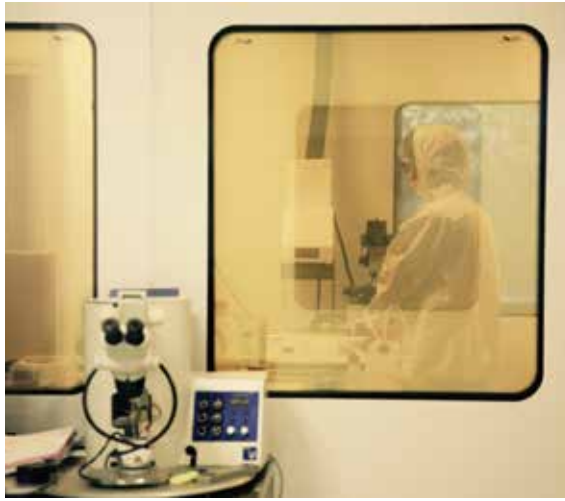
Üniversiteler	Öneri	D	A	Kabul Oranı
1 Boğaziçi Üniversitesi	63	21	9.810.696	0,33
2 İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	77	21	7.824.822	0,27
3 Koç Üniversitesi	82	18	10.709.578	0,22
4 Orta Doğu Teknik Üniversitesi	201	41	22.182.079	0,20
5 İstanbul Medipol Üniversitesi	70	14	5.439.794	0,20
6 Gebze Teknik Üniversitesi	100	19	6.041.163	0,19
7 İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	134	25	13.309.434	0,19
8 Sabancı Üniversitesi	61	11	9.050.850	0,18

85 farklı öğretim üyesi 109'u devam eden toplamda 331 TÜBİTAK Projesi

İNOVASYON EKOSİSTEMİ

İYTE'nin en güçlü yanı olan "Araştırmacı İnsan Kaynağı", bu insan kaynağının en büyük yardımcısı niteliğindeki "Erişilebilir Araştırma Merkezleri", "Atmosfer Teknoloji Transfer Ofisi", "Teknopark İzmir" ve özellikle genç girişimciler için yapılandırılan "İnovasyon Merkezi", İYTE'nin araştırma ekosistemi oluşturmaktadır.

Teknopark İzmir

İYTE ile özdeşleşen "Teknopark İzmir'de, AR-GE firmaları ve üniversite öğretim elemanlarının ortak projeleriyle bilgi üretilmekte ve araştırmacılar için iş olanakları yaratılmaktadır. Öğretim elemanları yaptıkları araştırmaların sonuçlarını ticarileştirmek

amacıyla şirket kurabilmekte, bir şirkete ortak olabilmekte veya bu şirketlerin yönetiminde görev alabilmektedir. Lisans ve lisansüstü öğrenciler, 160'tan fazla firmanın araştırmalarına katılabilmek ve firma bünyesinde staj yapabilmektedir. Mezuniyet sonrası için iş bağlantısı da sağlayan öğrenciler, aynı zamanda kendi şirketlerini kurarak faaliyet gösterebilmektedir.

Teknoloji Transfer Ofisi (İYTE Atmosfer TTO)

Araştırma teknoloji transferi faaliyetlerinin kapsamlı ve tek çatı altında yürütülmesi amacı ile TÜBİTAK 1513 TTO Destekleme Programı kapsamında Teknopark İzmir kurumsal bünyesinde İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Teknoloji Transfer Ofisi (İYTE Atmosfer TTO) kurulmuştur. 2013 yılında kurulan TTO, araştırma projelerinin üretime dönüşmesi, üniversite-sanayi işbirliğinin sağlanması ve teknoloji transferi konusundaki hedeflere ulaşabilmek amacıyla, Teknopark İzmir ile yakın işbirliği içinde çalışmaktadır.

İnovasyon Merkezi

Girişimci gençlerin inovatif ürünler yaratmasına zemin hazırlayacak bölgenin tek İnovasyon Merkezi, İzmir Kalkınma Ajansı ve Teknopark İzmir güdüm-lü proje desteği ile Mayıs 2016'da hizmete girmiştir. Teknopark İzmir bünyesinde yer alan Merkezin bünyesindeki Kuluçka Merkezi ClassBoom, tekno-girişimcileri ve girişimci adaylarını, 2 ay ön kuluçka, 12 ay kuluçka ve 2 ay da ek destek süresi olmak üzere 16 aylık bir sürede mezun etmekte ve şirket kurmalarını sağlamaktadır. Türkiye'nin en büyük kuluçka merkezleri arasında yer alan ClassBoom, 80 tekno-girişimcinin çalışabileceği ücretsiz ofis ortamı, danışmanlık ve mentörlük desteği vermektedir.

Erişilebilir Araştırma Merkezleri

Hali hazırda İYTE'de 7 araştırma ve uygulama merkezinin yanı sıra 3 tematik ileri araştırma merkezi bulunmaktadır.

2017-2018 Akademik Yıl Başarıları

Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi
2017 yılı sıralamasında ilk onda

TÜBİTAK'tan 5 milyon TL ve üzeri
destek alan üniversiteler arasında
Türkiye ikincisi

İstanbul Uluslararası Buluş Fuarı
ISIF'17'de, altın ve bronz madalya

Türkiye Bilimler Akademisi'nin 2017
yılı Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanı
Ödülü kategorisinde 39 öğretim üyesi
arasından 5 Ödül

2017 Sedat Simavi ödüllerinde temel
bilimler ve mühendislik ödülü

Türkiye Üniversite Memnuniyet
Araştırması (TÜMA) devlet
üniversiteleri arasında birinci, tüm
üniversiteler arasında ikinci

"Yabancı Uyruklu Öğrenci Memnuniyet
Araştırması'nda devlet üniversiteleri
arasında birinci

Times Higher Education (THE) 2017
Dünya Üniversite Sıralamasında 600-
800 bandında (Listeye Türkiye'den
giren 18 üniversiteden birisi)

Asya'nın En İyileri Listesinde 300
üniversite arasında 193. sırada.

Horizon 2020 devam eden 7 proje ve
One belt-one road Çin burs programı.

İLAHİ VAHYİN KUTSADIĞI PEYGAMBERLER ŞEHRİ: KUDÜS

✎ *Prof. Dr. Ömer Faruk Harman

Kudüs, ilahi kökenli üç din (Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam) için de kutsal olan, birçok peygamberin görev yaptığı ve kabrinin bulunduğu, pek çok kez ilahi vahyin taşını toprağını, havasını suyunu bereketlendirdiği, insanını aydınlattığı barış şehridir.

M. Ö. XIV. yüzyıla ait Tell Amarna mektuplarında şehrin adı Urusalim, Geç Asur metinlerinde Urusilimmu veya Ursalimmu, İbranice Masoretik metinde YRUŞLM (Yeruşalim), bazan da YRUŞLYM şeklinde yazılmakta ve Yerûşâlayim şeklinde okunmaktadır. Günümüzdeki kullanım Yeruşalayim şeklindedir. Grekçe'ye Hierosolyma, Latince'ye Jerusalem ve Jerosolyma olarak geçmiştir. Kudüs şehrinin Batı dillerindeki adı ise Jerusalem'dir.

Roma imparatoru Hadrien Kudüs'ü, putperest bir şehir olarak yeniden inşa edince ona Colonia Aelia Capitolina adını vermiştir. Şehir Roma kolonisi olduğu için Colonia, Hadrien şerefine inşa edildiği için onun ilk adı olan Aelius'a nisbetle Aelia ve Jüpiter Capitolin'e ithaf edildiği için de Capitolina denilmiştir.

Müslümanlar şehre çeşitli isimler vermişlerdir ki bunların başında "el-Kuds" adı gelmektedir. Diğer taraftan İliya adı da vardır ki bu, Romalıların şehre verdikleri Aelia isminin Arapçalaşmış şeklidir. İslami kaynaklarda "İliyâ medinetü beyti'l-makdis" şeklinde de geçmekte ve kısaca "İliya" veya "beytül-makdis" (beytül-mukaddes) denilmektedir. Kur'an'da şehir adı olarak Kudüs ismi geçmemekte ve fakat İslami kaynaklarda Kudüs'ün birçok ismi yer almaktadır. Mescid-i Aksa (el-İsra 17/1), Mübeveve sıdk (Yunus 10/93), Arz-ı Mukaddese (el-Maide 5/21) gibi bazı Kur'ani tabirler vardır ki müfessirler, bu tabirlerin Kudüs'ü ifade ettiğini belirtmektedirler. Mescid-i Aksa tabiri İslamın ilk dönemlerinde bazan Kudüs ve fakat asırlar boyu özellikle Harem-i Şerif için kullanılmıştır.

Kudüs şehri tarih sahnesine ilk defa Erken Bronz çağında, diğer bazı eski Kenan şehirleriyle birlikte çıkmaktadır. XIX ve XVIII. yüzyıllara ait Mısır metinlerinde Kudüs, bir Kenan site devleti olarak zikredilir.

Kudüs (Yeruşalayim) adı Tevrat'ta hiç geçmemektedir. İsrailoğulları, ancak Davud'un şehri alışıyla oraya hakim olmuşlar ve şehir İsrail Krallığının merkezi olmuştur (II. Samuel 5/11-12). Hz. Davud'dan sonra işbaşına geçen oğlu Hz. Süleyman yedi yıl içinde Kudüs'te Bet ha-Mikdaş (Beytül-Makdis) veya Süleyman Mabedi denilen bir mabet inşa etmiş (M.Ö.967-960), böylece şehir dini merkez haline de gelmiştir.

Bu mabet Yahudilik'te kurban ibadetinin yapıldığı, haccın ifa edildiği ve birtakım dini ritüel temiz-

lik kurallarının yerine getirildiği bir merkez olmuş, fakat ne var ki önce Babillilerce (M.Ö. 587), daha sonra da Romalılarca (M.S. 70) yıkılmış ve bir daha yapılmamıştır.

Kudüs merkez olmak üzere Filistin coğrafyası M.Ö. 1000 yıllarında Hz. Davut tarafından fethedilmiş, M.Ö. 587'de Babillilerce yıkılmış ve Yahudilerin bağımsızlığına son vermiş, bölge M.Ö. 587-538 yıllarında Babil, 538-332 yıllarında Pers, 332-63 yıllarında Helenistik dönem, M.Ö. 63-M.S. 637 yıllarında Roma idaresinde kalmış ve 637'de Hz. Ömer tarafından teslim alınarak müslümanların idaresine geçmiş ve şehir halkına, mal, can ve inanç/ibadet güvenliğini teminat altına alan emanname verilmiştir. 1099-1187 yıllarında Haçlı zulmünü yaşayan Kudüs, 1187'de Salahaddin Eyyubi tarafından tekrar müslüman hakimiyetine kazandırılmış, 1517'ye kadar değişik müslüman yönetimler, 1517-1917 yılları arasında da Osmanlı hakimiyetinde gerçek bir barış şehri olarak varlığını sürdürmüştür. 1917'de İngiliz yönetimine geçen Kudüs merkezli Filistin coğrafyasında 1948'de İsrail Devleti kurulmuş, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin kararlarını dinlemeyen ve gittikçe topraklarını genişleten İsrail, 1967 altı gün savaşında da, Harem-i Şerif'in bulunduğu Doğu Kudüs'ü de ele geçirerek hakimiyetini genişletmiş, asırlar boyu orada yaşayan Filistin'lileri vatanlılığı ve esarete mahkum etmiştir.

“

Kudüs, Hz. Davud tarafından devletin, Hz. Süleyman tarafından da dinin merkezi yapılarak Yahudilik açısından daha da kutsal bir hüviyete büründürülmüştür. Yahudilerin en büyük hedefi, Mescid-i Aksa ve Kubbetü's-Sahra'yı yıkmak bahasına da olsa, Süleyman Mabedini yeniden yapmaktır.

”

Kudüs, Hz. Davud tarafından devletin, Hz. Süleyman tarafından da dinin merkezi yapılarak Yahudilik açısından daha da kutsal bir hüviyete büründürülmüştür. Yahudilerin en büyük hedefi, Mescid-i Aksa ve Kubbetü's-Sahra'yı yıkmak bahasına da olsa, Süleyman Mabedini yeniden yapmaktır. Ne var ki Süleyman Mabedini vaktiyle yıkanlar Müslümanlar değil, Babilliler ve Romalılardır. Üstelik bir mabet yapmak, kendi kutbalını bina etmek için, bir başka dinin kutsalını ve mabedini yıkmak ne kadar doğru ve dinidir?

Kudüs, Hristiyanlar açısından da kutsaldır zira Hristiyanlığın en kutsalı olan Hz. İsa, diğer olaylar bir tarafa, dünya hayatının son günlerini orada geçirmiş, Hristiyan inancına göre orada çarmıha gerilmiş, oraya defnedilmiş ve oradan dirilerek semalara yükselmiştir. Hristiyanlarca son derecede kutsal kabul edilen Diriliş Kilisesi (Kenisetü'l-kıyame) çarmıh, musalla ve kabri, sonra da dirilişi kapsayan mekandır. Anne Meryem, Peygamber Zekeriya, oğul Yahya oradadır. Hz. Meryem'in, annesi tarafından adandığı Mabed ve Meryem'in yerleştirildiği, Hz. Zekeriya'nın dua ettiği Mihrab (Al-i İmran 3/37,39) oradadır. İsrailoğullarının düşmanlarının iki defa girip tahrip ettikleri Mabed (İsra 17/5, 7), Kudüs'teki Süleyman Mabedidir. İsrailoğullarının Mısır sonrası yerleştirildikleri, doğusu ve batısı bereketli kılınan topraklar

“Kudüs, İslam dini açısından da çok kutsaldır.”

Çünkü:

- 1 Her müslümanın, müslüman olabilmek için, peygamber olduğuna inanmak zorunda olduğu Hz. Davud, Süleyman, Zekeriya, Yahya ve İsa orada görev yapmıştır.
- 2 Kur'an-ı Kerim'de o bölge “Mukaddes Diyar” (el-Arzu'l-Mukaddese) diye nitelenmektedir (Maide 5/21). Çünkü ilahi vahyin kutsadığı bölge ve şehirdir. Birçok peygambere ilahi vahiy orada gelmiştir.
- 3 Müslümanların ilk kıblesidir. Namazın farz oluştundan sonra hicrete kadar, Hicretten sonra da Medine'de on altı ay, Hz. Peygamber ve ashabı Kudüs'e yönelerek namazlarını kılmışlardır.
- 4 Peygamberimizin bir hadisine göre, yeryüzündeki ilk mescid Kabe'den (Al-i İmran 3/96) sonra ikinci mescid Kudüs'teki Mescid-i Aksa'dır.
- 5 Yine bir hadis-i şerife göre ibadet kasdıyla yola düşülecek üç mescidden biri Kabe, ikincisi Medine'deki Mescid-i Nebi, üçüncüsü ise Mescid-i Aksa'dır.
- 6 Ve nihayet Kudüs, ayetle sabit olan İsra mucizesinin varış, Mirac mucizesinin ise başlangıç noktasıdır.

Kudüs, onun kutsallığına inananların, orada kendi kutsallarından bir şeyler bulanların ortak mekanıdır, dolayısıyla hepsinin orayı ziyaret, orada ibadet ve oranın yönetimine katılmak en tabii haklarıdır. Herkes, diğerinin hakkına saygılı olmak zorundadır.

YÜKSEKÖĞRETİM
POLİTİKALARINDA

Yeni **YÖK**

2014'TEN
SONRASI

I YÜKSEKÖĞRETİMDE YAPISAL DEĞİŞİKLİK İÇİN ANA PROJELER

► Kalite Kurulunun Kurulması: Kalite Güvencesi ve Akreditasyon Süreçlerinin Kurumsallaştırılması

Türkiye’de bağımsız bir Kalite Kurulunun bulunmaması, onlarca yıldan beri tartışılmakta olup bu durum, Avrupa yükseköğretim alanında ülkemiz için en büyük eleştiri konusunu oluşturmaktadır. Bu kapsamda, Yükseköğretim kurumlarının dış değerlendirilmesi, program akreditasyonlarını yapacak kurumları yetkilendirme ve YÖK’ün eğitime ilişkin kararlarının bağımsız bir gözle değerlendirmesini yapıp kamuoyu ile paylaşarak sistemin kalite güvencesi kapsamında otokontrolünü sağlamak üzere bir Kurulun kurulması kaçınılmaz hale gelmişti.

Kalite merkezli büyüme ve buna bağlı tüm yapısal süreçlerin iyileştirilebilmesi ve geliştirilebilmesi için ana araçlardan birisi olarak görülen bağımsız Kalite Kurulu, Yeni YÖK’ün birinci hedefi olarak belirlendi. Bir taraftan kanuni süreç için girişimlerde bulunulurken diğer taraftan da YÖK’ün kendi yetki alanında 23 Temmuz 2015’te yayımlanan bir Yönetmelikle Yükseköğretim Kalite Kurulu kuruldu. YÖK’ün başlatmış olduğu girişimler sonucunda Kurulun bağımsız bir yapı haline dönüştürülmesi hususu, hükümet programına girdi ve 1 Temmuz 2017 tarihli yasa ile ülkemiz idari ve mali açıdan bağımsız bir Kalite Kurulu’na sahip oldu.

Yükseköğretim kurumlarımızda kalite güvencesine ilişkin farkındalığın artırılması ve kalite kültürünün yaygınlaştırılması amacıyla Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından yükseköğretim kurumlarının kurumsal dış değerlendirme süreci başlatıldı. Bu kapsamda kendilerinden eğitim-öğretim, araştırma ve toplumsal katkı faaliyetleri ile idari hizmetlerini, kalite düzeylerine ilişkin ulusal ve uluslararası kalite standartları uyarınca gözden geçirmesi, iç kalite

güvence sistemini kurması, her yıl iç değerlendirme raporlarını hazırlayarak Yükseköğretim Kalite Kuruluna iletmesi, beş yıl içinde en az bir kez olmak üzere Kurumsal Dış Değerlendirme programına dâhil olması beklenmektedir. Bu program kapsamında her yıl 40-50 yükseköğretim kurumunun dış değerlendirmesinin yapılması planlanmış olup son iki yıl içinde 70 yükseköğretim kurumunun dış değerlendirmesi tamamlanmıştır. Yükseköğretim kurumlarının hazırlamış olduğu iç değerlendirme raporları ve dış değerlendirmesi tamamlanan kurumların geri bildirim raporları, ilgili kurumların resmi web sayfalarında yayımlanmakta; ayrıca tüm raporlara Yükseköğretim Kalite Kurulu’nun resmi web sitesinden de ulaşılabilmektedir.

► Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma

Sayıları gün geçtikçe artan üniversitelerin birbirine benzemeleri ve aynı misyona sahip olmaları, sistemin gelişimi ve ilerlemesini engelleyen bir durum olarak değerlendirildiğinden dünyada pek çok ülkede misyon farklılaşmasına önem verilmektedir. Ülkemizde de yükseköğretim sisteminde üniversite sayısı 200’ü geçmiştir. Yeni YÖK olarak, üniversitelerimizin birbirinin kopyası olmaması ve üniversite olmanın şümüllü yapısından uzaklaşmadan üniversitelerin belli alanlarda odaklaşması, farklı değerler üretebilmesi, bölgelerine katkı sağlaması, araştırma kapasitesi yüksek olanların bu kapasitelerini artırması için **Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Projesini** başlattık. YÖK’ün başlatmış olduğu girişimle onlarca yıldır konuşulan “yükseköğretimde ihtisaslaşma” konusu, Temmuz 2017’de kanuni bir zemine kavuştu. Bu proje hâlihazırda aşağıdaki başlıklar kapsamında iki koldan yürütülmektedir:

a Bölgesel Kalkınma Öncelikli Üniversiteler

Dünya örneklerinde olduğu gibi üniversitelerimizin geniş misyonlarının yanında akıllı uzmanlaşmayı ve bölgesel kalkınmada rol sahibi olmayı öne koyan çalışmaları üretebilmeleri için özellikle gelişmekte olan bölgelerimizdeki üniversitelerimizin aktif bir rol alması beklenmektedir. Bu alanda 41 üniversite YÖK'e sundukları projelerle bölgesel kalkınma için bir misyon hedeflediğini beyan etti ve bunların arasından beş üniversite seçildi. Bu üniversiteler, bölgelerinde tarım ve havza bazlı kalkınma, hayvancılık, sağlık ve çevre, jeotermal, tekstil, dericilik ve seramik alanlarında çalışmalarda bulunmaktadır. Bu üniversitelere her yıl yenilerinin ilave edilmesi planlanmaktadır. Bu üniversitelerin seçiminde; (a) üniversitenin mevcut durumuna yönelik parametreler, (b) bölgenin mevcut durumuna yönelik parametreler ve (c) bölge-üniversite ilişkisine yönelik parametreler olmak üzere gerçekleştirdikleri faaliyetler ve bunların çıktıları dikkate alındı. Süreç, başta Kalkınma Bakanlığı, kalkınma ajansları olmak üzere ilgili bakanlık ve kurumlarla işbirliği halinde yürütülmektedir.

b Araştırma Üniversiteleri

Ülkemizin öncelikli hedefleri ve alanları kapsamında nitelikli bilgi üretmeyi teşvik etmek, araştırmacı doktora sahibi insan sayısını artırmak, disiplinler arası çalışmaları ve işbirliklerini teşvik etmek, uluslararası işbirliklerini güçlendirmek ve Türk üniversitelerinin uluslararası görünürlüğünü artırmak amacıyla başlatılan bu proje için araştırma alanında güçlü üniversiteleri belirlemek üzere 2006 öncesinde kurulan üniversitelerin başvurusuna açık olan çağrıya 58 üniversite niyet beyanında bulundu.

Nitelikli bilgi üretme, araştırma yetkinliği yüksek doktoralı insan kaynağı yetiştirme, ürettikleri patent, proje, alınan atıflar, uluslararası sonuç üreten işbirlikleri, ulusal ve uluslararası destekler, 100/2000 projesindeki performansı gibi kriterlere bakılarak 11

asıl, beş aday üniversite araştırma üniversitesi olarak belirlendi. Ayrıca, bu üniversiteler için TÜBİTAK tarafından yeni destek programları başlatıldı.

11 asıl araştırma üniversitesi: Ankara Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Gebze Teknik Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, İstanbul Teknik Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

5 aday araştırma üniversitesi: Çukurova Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi.

Bu üniversitelerin performansları belli zaman aralıklarında değerlendirilecek ve değerlendirme sonucuna göre gerekli görüldüğü takdirde değişiklikler yapılacaktır.

100/2000 Projesi ve Doktora Derecesine Sahip İnsan Kaynaklarının Nicelik ve Nitelik Olarak Artırılması

Ülkelerin kalkınmışlık düzeyleri ile doktoralı insan sayısı arasında doğrudan bir ilişki vardır. Nitelikli bilgi üretmede akademik hayatın en önemli aşaması olan doktoralı insan sayısını nitelikten taviz vermeden artırmak esastır. Ülkemizdeki kişi başına doktoralı insan ortalaması, AB ortalamasının gerisinde olduğundan bu sayıyı arttırabilmek üzere çalışmalar başlatıldı. Bu kapsamda, ilk olarak ülkemizin ve bilim hayatımızın öncelikli 100 alan tespit edildi. Daha sonra bu alanlarda doktoralı insan yetiştirmek üzere süreç başlatıldı. Araştırma kabiliyetine sahip doktoralı insan kaynağını arttırmak, disiplinler, kurumlar ve ülkeler arası işbirliğini güçlendirmek amacıyla "100 Öncelikli Alanda 2000 Öğrenciye Doktora Burs Programı" uygulamaya konuldu. Ayrıca, bu alanlara araştırma görevlisi kadroları da tahsis edildi ve en nihayet Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği halinde yurtdışına lisansüstü eğitim için gönderilecek öğrencilerin ağırlıklı olarak bu alanlardan olmasına dikkat edildi. Dolayısıyla bu program, derin bir bakış

açısıyla ve ilk defa Yeni YÖK tarafından tespit edilen öncelikli alanlar üzerinde kurgulandı. Proje, doktora tematik alanları ve disiplinler arası çalışmaları öne taşımaktadır. Bilim hayatımızın geleceğinin teminatı olarak baktığımız **100/2000 Projesi** ile ülkemizde doktora eğitimi farklı bir vizyon kazandı.

► Hedef Odaklı Uluslararasılaşma

Bilim hayatı canlı bir organizmadır. Uluslararası bir hüviyeti olup yaşadığı iklim bütün dünyadır. Bilim hayatımızın gelişmesi ve yükselmesi, ancak küresel gelişmeleri takip etmesi ve kuracağı ağlar ve her boyutta değişimlere ayak uydurması ile mümkündür. Bunun için uluslararasılaşma çalışmaları önemsendi ve hedef odaklı bir planlama yapıldı. İlk defa “*Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi*” hazırlandı. Bu kapsamda başlatılan girişimlerle şunlar gerçekleştirildi:

- Yabancı uyruklu öğrenci sayımız 2014 yılında **48.183** iken 2018’de **123.318**’e sıçradı.
- 57 üniversitemiz, 16 ülke ile toplam 207 ortak eğitim-öğretim protokolü imzaladı.
- Yükseköğretim alanında “1982’den Kasım 2014 tarihine kadar” yani **32 yılda 15 ülke** ile iş birliği mutabakat zaptı imzalanırken, yaklaşık üç yılda **30 ülke** ile YÖK Başkanı ve ilgili ülkenin Bakanı düzeyinde mutabakat zaptı imzalandı. Bu mutabakat zabıtları sadece iyi niyet beyanı olmayıp tanınan üniversitelerimizin ve ülkemize gelen yabancı uyruklu öğrencilerin sayısını, akademik işbirliklerini, ortak programları, hoca ve öğrenci hareketliliğini artırdı, ülkemizin görünürlüğüne katkı sağladı.
- **Ülkemizde ve hatta dünyada daha önce uygulanmamış** olan bir yabancı öğrenci burs programı kurgulandı. YÖK tarafından ülkemizde öğrenim görmesi sağlanan öğrenciler, ülkelerine döndükten sonra kendi ülkelerindeki devlet kurumlarında beş yıl boyunca vazife göreceklerdir.

► **Proje Tabanlı Uluslararası Değişim Programı** ile ilk defa öncelikli alanlarda proje tabanlı değişim programı ile üniversitelerimizin yurtdışındaki üniversitelerle proje odaklı işbirlikleri desteklenmeye başlandı.

► Yeni YÖK olarak ilk defa ülkemizde **İslam Üniversiteleri Rektörler Konferansı** düzenlendi. 37 ülkeden 334 rektörün katılımıyla İslam Dünyasında Yükseköğretim Alanının Oluşturulması Temalı bu konferansa 37 ülkeden 334 rektör katıldı. 17 maddelik Ankara Bildirgesi yayınlandı.

► “Türk Yükseköğretim Sisteminde Avrupa Yükseköğretim Alanı Reformlarının Uygulanması ve Sürdürülebilirliği” başlıklı **TURQUAS Projesi** başlatıldı. Bu proje ile kalite güvencesine ilişkin farkındalığın artırılması, kalite kültürünün geliştirilmesi, yükseköğretim kurumlarında kurumsal dış değerlendirme sürecinin yaygınlaştırılması hedeflendi.

► Avrupa Yükseköğretim Alanı (AYA) 2018 yılı Ülke Karnemizde ciddi iyileşme sağlandı. Yükseköğretim sistemlerinde “şeffaflık”, “tanınırılık” ve “hareketlilik” süreçlerinin arttırılması amacıyla 1999 yılında başlatılmış olup ülkemizin de 2001 yılından itibaren üyesi olduğu Avrupa Yükseköğretim Alanı (AYA)’nın (Bologna Süreci) durum değerlendirmesi, belirli dönemlerde Bakanların da katılımıyla gerçekleştirilmektedir. Bu toplantılarda, her bir AYA ülkesinin durumu/karnesi açıklanmaktadır. 24-25 Mayıs 2018 tarihlerindeki Bakanlar Zirvesi, Paris’te gerçekleşmiştir. Bakanlar zirvesinde yayımlanan raporda Türkiye’nin derece sistemlerinin geliştirilmesi ana başlığı altında “Yeterlilikler Çerçevesi”, “Avrupa Kredi Transfer Sistemi” ve “Diploma Eki” başlığı altındaki **üç konuda da beş üzerinden beş tam puan** olarak önceki dönemle kıyasla bu alanda önemli düzeyde yol kat etmesi, Bologna Süreci’ne dahil pek çok Avrupa ülkesinin önünde yer alması, uluslararasılaşma yolunda son dönemdeki en önemli başarıdır.

II EĞİTİM-ÖĞRETİMDE KALİTE HEDEFLİ KARARLAR

Yükseköğretime Giriş Sisteminde Baraj Puanının Yükseltilmesi

Bilindiği gibi yükseköğretime giriş puanları 2009 tarihinden sonra üç defa düşürülmüştür. Bu uygulama, girdi esaslı bir olumsuzluk oluşturuyor ve eğitimin kalitesini olumsuz yönde etkiliyordu. Baraj puanının yükseltilmesi, girdi esaslı bir iyileştirme olup yükseköğretim süreçlerinde kalitenin yükseltilmesi adına önemli bir adımdır.

Tıp, Hukuk, Mühendislik, Mimarlık ve Öğretmenlik Programlarında “Başarı Sıralaması Şartı” Getirilmesi

Üst sıralamalardan öğrenci alan ve ülkemizin kalkınmasını, toplumun sağlığını, devletin de sağlıklı işlemesini etkileyen bazı programlarda öğrenci niteliği son yıllarda düşmüştü; ilk on binden öğrenci kabul eden tıp ve hukuk gibi programlar, iki yüz binlerden öğrenci almaya başlamış; mühendislik ve öğretmenlik gibi programlarda ise taban puan olmadığından ilk aşamayı geçen hemen herkes bu programlara yerleşmeye başlamıştı. Yükseköğretime giriş sisteminde ilk defa uygulanan başarı sıralaması şartı, tüm bilim hayatı ve akademinin yanı sıra toplumun bütün kesimlerinden destek aldı.

Doktora Programları Kriterlerinin Yükseltilmesi

Doktora derecesi, akademik hayatın en önemli aşaması olduğundan bu programların kriterleri tekrar güncellendi ve geliştirildi.

Kılavuzda Akredite Programlara Yer Verilmeye Başlanması

Akredite programların kılavuzda belirtilmesi, bir taraftan sistemdeki programların niteliğinin yük-

seltilmesi için üniversitelerimiz arasındaki rekabeti ve programların akreditasyonu teşvik ederken diğer taraftan da öğrencilerimizin ve ebeveynlerinin daha bilinçli bir tercih yapabilmeleri için imkan sunmaktadır.

Temel Bilimlere Özel Önem Verilmesi

Bilimin temeli, matematik, fizik, kimya ve biyoloji olmakla birlikte bazı üniversitelerimizde bu programlara kaydolan öğrenci sayısı son yıllarda büyük düşüşler gösterdi. Rasyonel bir planlama, burs ve teşviklerle bu programlarda doluluk oranları neredeyse yüzde yüze yaklaştı ve bu programlar, hak ettiği yere doğru yükselmeye başladı. Ayrıca YÖK-TEBİP, yani temel bilimler üstün başarı sınıfları oluşturuldu.

Yabancı Dille Eğitim-Öğretim İlkelerinin Güncellenmesi

YÖK-British Council işbirliği ile gerçekleştirilen bir çalışma kapsamında Türkiye’de yabancı dille verilen eğitimin genel bir değerlendirmesi yapıldı ve sorunlu alanlar tespit edildi. Eğitimde yabancı dilin bir pazarlama aracı olmaktan çıkarılması ve yabancı dille eğitimin niteliğini yükseltmek için bir dizi kararlar alındı. Konuya ilişkin iyileştirme süreci ve proje çalışmaları halen devam etmektedir.

YÜKSEKÖĞRETİMDE YENİLİKÇİ GİRİŞİMLER, PROJELER VE DÜZENLEMELER

► Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS)

Yükseköğretime giriş sistemi, gelişen şartlara, ihtiyaçlara ve çağdaş gelişmelere uygun bir şekilde değiştirildi. Puan türleri, 18'den 5'e indirildi. Sınav 3 hafta sonundan 1 hafta sonuna çekilerek, 6 oturumdan 3 oturuma indirildi. Sınav sürecinin eğitim yılı içinde 4 aya yayılmasının getirdiği olumsuzluklar ile lise son sınıf eğitiminin felç olması durumu ortadan kalktı. Pek çok çağdaş ülkede olduğu gibi, sınavın ilk aşamasında Türkçe ve Temel Matematik'in merkezde olduğu bir sistem getirildi. Sayısal ve sözel okuryazarlık, muhakeme, okuduğunu anlama, analiz etme, akıl yürütme ve eleştirel düşünme konuları öncelendi. İkinci aşamada ise alan yeterliklerinin sorgulanması esas alındı. Temel yeterlilik esaslı, ortaöğretim kazanımlarını odağına alan ve önemseyen, tek bir puanla farklı MYO programlarını tercih etmeye imkân veren, eğitim sürecini aksatan olumsuzlukları ortadan kaldıran ve öğrenciler üzerindeki sınav kaygısını azaltan daha yalın, sade ve kolay anlaşılabilir bir sistem oluşturuldu.

► Akademik Teşvik Sistemi

Üç yıldır uygulanmakta olan bu sistem, temel olarak nitelikli akademik faaliyetleri teşvik ederek akademik faaliyetlerin niteliğini yükseltmek, ülkemizin kalkınma yolunda ilerleyişine katkı sağlamak, bu yolla ülkemizin bilimsel düzeyini uluslararası düzeyde görünür kılmak gibi önemli amaçlar taşımaktadır. Bu kapsamda, üniversitemizde 2015 yılından bu yana uygulanmakta olan akademik teşvik sisteminde öğretim elemanlarının proje, ara-

tırma, yayın, tasarım, sergi, patent, atıf, uluslararası tebliğ ve ödül gibi faaliyetleri dikkate alınarak bir akademik teşvik puanı hesaplanmakta ve bu puana göre öğretim elemanlarına her ay akademik teşvik ödeneği ödenmektedir.

► YÖK-TEBİP (Temel Bilimlerde Üstün Başarı Sınıfları)

Yeni YÖK olarak Türkiye'nin kalkınmasında **öncelikli alanların** başında gelen Temel Bilimlere ilişkin yükseköğretimde örneği olmayan bir uygulamayı hayata geçirdik. Türkiye'nin Temel Bilimler (Fizik, Kimya, Matematik, Biyoloji) programlarına ilk üç sırada yerleşen öğrenciler için İstanbul Üniversitesi'nde (a) özel bir müfredat, (b) başka üniversitelerin hocalarından da ders alarak farklı üniversitelerin kültürlerini tanıma, (c) her dönem sosyal bilimler ve güzel sanatlardan ders alma, (d) güçlü bir yabancı dil desteği imkânlarıyla özel sınıflar oluşturuldu. Bu projeyi, temel bilimlerde *"geleceğin entelektüel bilim insanı yetiştirme projesi"* olarak tanımlıyoruz.

► Hedef Odaklı Araştırma Görevlisi Kadro Tahsisi

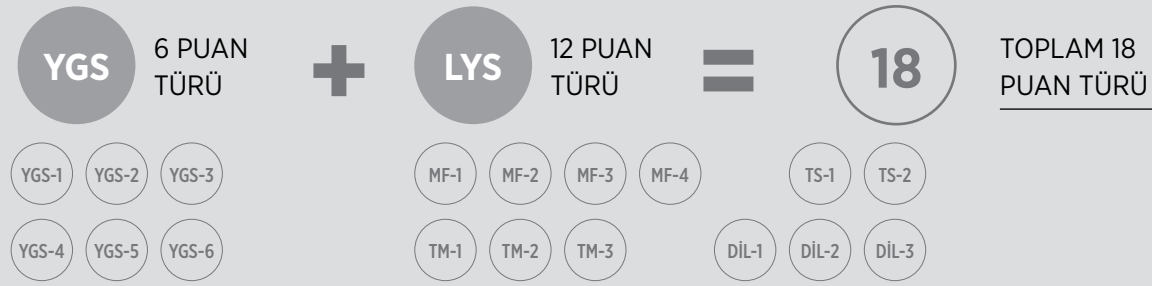
YÖK tarafından ülkemizin öncelikli hedefleri doğrultusunda üniversitemizin araştırma alanlarına nitelikli insan yetiştirmelerine imkân tanıma ve öğretim elemanı eksikliği duyulan alanların ihtiyacının karşılanması maksadıyla gerekli mevzuat değişiklikleri yapılmış olup öğretim üyesi dışındaki öğretim elemanı kadroları için belirlenen ilave atama izinlerinin en fazla yüzde yirmi kadarı YÖK tarafından yükseköğretim kurumlarına belirlenen öncelikli alanlarda tahsis edilmesi imkânı ve yet-

ÜNİVERSİTEYE GİRİŞTE “TEK SINAV” MODELİ

Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS)

PUAN TÜRÜ

ESKİ SİSTEM

YENİ SİSTEM

Yeni Sistemde Türkçe ve matematik, bu sınavın merkezindedir.

TOPLAM
PUAN TÜRÜ

5

SINAV TARİHİ

ESKİ SİSTEM

toplam 5 gün
sürüyordu

MART / YGS

1 HAFTA SONU

HAZİRAN / LYS

2 HAFTA SONU

YENİ SİSTEM

bir hafta sonunda başlayıp bitirilecek

HAZİRAN

1 HAFTA
SONU

YENİ SİSTEM

SORULAR

Üniversite sınavında sorular, önceden olduğu gibi Milli Eğitim müfredatından oluşmaktadır.

Baraj puan uygulaması devam edecek olup belli alanlarda uygulanan başarı sıralaması şartı da devam etmektedir.

kisi, Bütçe kanununda hüküm altına alınmıştır. Bu şekilde ülke ve bilim hayatının öncelik ve ihtiyaçlarının merkezi planlama ve kaynakların verimli kullanılması ile karşılanması yolunda önemli bir adım atılmıştır.

► YÖKDİL Sınavı (Alana Özgü Yabancı Dil Sınavı)

Akademi camiası uzun yıllardır alana özgü yabancı dil sınavı yapılmasını talep etmekte idi. Yükseköğretim tarihimizde ilk defa olarak Fen ve Mühendislik, Tıp ve Sağlık ile Sosyal Bilimler alanlarına özgü dil yeterliliğini belirlemeye yönelik YÖKDİL Sınavı başlatıldı. YÖKDİL, halen İngilizce, Almanca, Arapça ve Fransızca olmak üzere dört dilde yapılmaktadır.

► Doktora Sonrası Araştırmacı İstihdamı (Post-doc)

Dünyada gelişmiş ve hızlı gelişmekte olan ülkelerin üniversitelerinde doktora sonrası araştırmacı (post-doc) çalıştırılmasına yönelik esnek çalışma modeli bulunmaktadır. YÖK'ün girişimiyle, Temmuz 2017'de yapılan yasal düzenlemede post-doc uygulamasına yer verilmiş ve bu uygulamanın devlet üniversitelerimizde de uygulanabilmesine imkân tanınmıştır. Bu uygulama ile üniversitelerimizin araştırma kapasitesinin artırılması amaçlanmıştır.

► Ücretli Araştırma İzni

Dünyada gelişmiş ve hızlı gelişmekte olan ülkelerin üniversitelerinde altıncı yıldan sonra proje tabanlı araştırma izni (sabbatical) kullanılmaktadır. Bu süreç, öğretim üyelerinin kariyerlerinin gelişimine büyük katkı sağlamaktadır. YÖK'ün girişimiyle, Temmuz 2017'de yapılan yasal düzenlemede yer alan sabbatical, artık devlet üniversitelerimizde de uygulanacak olup bu durum, yükseköğretim kurumlarımızın araştırma kapasitesini arttıracaktır.

► Proje Tabanlı Uluslararası Değişim Programı

Ülkemizin kalkınmasında önemli görülen “öncelikli alanlarda” yükseköğretim kurumları tarafından hazırlanan projeler kapsamında yurt dışındaki yükseköğretim kurumları ile işbirliği kurularak öğrenci ve öğretim elemanlarının hareketliliğini destekleyen bir projedir. Destekler, ülkelerin sosyo-ekonomik düzeylerine göre farklılık göstermektedir. 2016-2017 eğitim öğretim yılında Başkanlığımız tarafından belirlenen alanlarda 18 üniversitemizin 19 farklı ülkeyle değişimini öngören 23 proje; 2017-2018 eğitim öğretim yılı için 22 üniversitemizden, 19 farklı ülke ile toplam 45 proje; 2018-2019 eğitim öğretim yılı için üniversitemizden 26 farklı ülke ile 33 projenin desteklenmesi uygun görülmüştür.

► Emekli Öğretim Üyelerinin Sözleşmeli Olarak İstihdam Edilmesi

Öğretim üyesi ihtiyacı sadece yeni kurulan üniversitelerimizde değil, özellikle belli alanlarda diğer üniversitelerimizde de bulunmaktadır. YÖK'ün önerisi ile Temmuz 2017 tarihli yasal düzenlemede yer alan bu imkân ile daha önce sadece az sayıdaki devlet üniversitesi için tanınan bu haktan bütün devlet üniversitelerinin yararlanması ve emekli olan öğretim üyelerinin ilgili bölümün ihtiyacı ve üniversitenin talebi üzerine 75 yaşına kadar çalışabilmesi mümkün hale geldi.

► Denklik ve Tanımada Yeni Gelişmeler

Denklik süreçleri yeniden planlandı ve düzenlendi. Halen başvuruların cevaplandırılmasında Batı Avrupa ülkeleriyle kıyaslanamayacak düzeyde hızlı ve olumlu süreçlere sahibiz. Denklik, pek çok ülkede görülmeyen bir şekilde aynı zamanda meslek icrası için de yetkilendirme olduğundan ve bu süreç de tabii olarak uzun vakit aldığından gelişmiş ülkelerde olduğu gibi “tanıma” belgesi de mevzuatta sokuldu. Ayrıca online başvuru ve başvuru ile

ilgili bilgilenme sistemi de geliştirildi. Önceki yıllara göre aynı sürelerde çok daha fazla işlem yapabilmek kapasitesine sahip olundu.

► Vakıf Yükseköğretim Sisteminde Düzenlemeler

İlki 1984 yılında kurulmuş olan vakıf yükseköğretim kurumlarının sayısı günümüzde vakıf meslek yüksekokulları dahil olmak üzere 78'e ulaşmıştır. Bu artış, Vakıf Üniversitelerinin kuruluş aşamasından denetleme süreçlerine kadar pek çok alanda iyileştirme amaçlı düzenleme yapılması gereğini doğurmuştur. Bu bağlamda asgari mal varlığı kriterleri yenilenmiş, ülkemizin bölgelerine göre farklı kriterler geliştirilmiş, garantör üniversite yönergesi, satın alma ve ihale süreçleri ile ilgili usul ve esaslar ve asgari mekan standartları, ayrıca eğitim süreçlerinin iyileştirilmesine yönelik şartlar belirlenmiştir. Yine ilk kez "Vakıf Yükseköğretim Kurumları Raporu" hazırlanmıştır. Bu raporda vakıf üniversitelerimizin akademik, idari ve mali durumları, merkezi sınavlardaki başarıları, sıralamalarındaki yerleri hakkındaki bilgiler ilk defa kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

► Yükseköğretimde Engelsiz Eğitim ve Erişim Çalışmaları

Tüm öğrencilerimizin yükseköğretime erişimini önemseyen bir yaklaşımla engelli öğrenciler için engelsiz eğitim ortamı sağlamaya yönelik yeni projeler ve çalışmalar geliştirildi. Bu yıl, yükseköğretim kurumlarına Mekânda Erişilebilirlik, Eğitimde Erişilebilirlik ve Sosyo-Kültürel Faaliyetlerde Erişilebilirlik olmak üzere üç kategoride bayrak ödülleri, programlarını farklı engelli gruplarına erişilebilir kılan üniversitelerin ilgili programlarına ise "*Engelsiz Program Nişanı*" verildi. Özel yetenek sınavı ile öğrenci alan programların kontenjanının %10'u ise engelli öğrenciler için ayrıldı. Bu konudaki iyileştirme çalışmaları devam ediyor.

► YÖK Ödülleri

İlk kez 2017 yılında başlatılan ve bu yıl da devam eden "*YÖK Üstün Başarı Ödülleri*", bireysel ve kurumsal olarak iki grupta veriliyor. Bireysel ödüller; Fen ve Mühendislik, Sağlık Bilimleri, Sosyal ve Beşeri Bilimler alanında olmak üzere başarılı bulunan doktora tezleri için veriliyor. Bu ödül, hoca-talebe ilişkisini öne çıkarmakta ve doktora tez sahibi ile tez danışmanına birlikte verilmektedir. Kurumsal ödüller ise yükseköğretim kurumlarına "*Topluma Hizmet*", "*Uluslararası İş Birliği*", "*Üniversite-Sanayi İşbirliği*" ve "*Yerel Kalkınmaya Katkı*" olmak üzere dört kategoride verilmektedir.

► Yükseköğretim Dergisi

Yükseköğretim alanındaki küresel ve ulusal düzeylerdeki gelişmeleri duyurmak, üniversitelerimizin başarılarını, uluslararası değer bulan çalışmalarını ve akademisyenlerimizin yükseköğretime yön veren fikirlerini paylaşmak üzere hazırlanan Yükseköğretim Dergisinin ilk sayısı, Temmuz 2016 yılında yayınlanmış olup yılda üç sayı çıkarılmaktadır. Söz konusu dergi, son bir yıldır dijital hale dönüştürülmüş ve elektronik yolla erişime de açılmıştır. Mevcut içeriği ile bilgi paylaşımı ve iletişim yönlerinden yükseköğretim sisteminin paydaşları için önemli bir platform olarak değerlendirilmektedir.

IV

MEZUN - İSTİHDAM İLİŞKİSİNE
YÖNELİK DÜZENLEMELER

Türkiye, yükseköğretime erişimde 137 ülke arasında ikinci sıradadır. Bu memnuniyet verici bir gelişmedir. Ancak bunun tehditkâr bir aşamaya geçmemesi için istihdam planlaması yapılması gerekmektedir. Bunun ise program kontenjanları ile doğrudan ilişkisi bulunmaktadır. YÖK'ün kontenjan planlaması, ancak paydaşlarla birlikte yapıldığı takdirde rasyonel olabilir.

Bu maksatla Yeni YÖK'ün başlattığı girişimle Temmuz 2017 tarihinde iki yasal kurul oluşturuldu.

- 1 Yükseköğretim Eğitim Programları Danışma Kurulu
- 2 Meslek Yüksekokulları Koordinasyon Kurulu

Bu, aynı zamanda YÖK'ün yetki devrini de ifade etmektedir.

Yükseköğretim Eğitim Programları Danışma Kurulu

Ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlarda işgücü yetersizliği ve mezun istihdam ilişkisi ülkemizin geleceği, toplumsal huzur ve küresel rekabet açısından büyük önem taşımaktadır. Bu kurul vasıtasıyla, artık kontenjan planlamasına; ilgili bakanlıklar, kuruluşlar ve özel sektör temsilcisi olarak TOBB da katkıda bulunacaktır.

Meslek Yüksekokulları Koordinasyon Kurulu

Ülkemizin beceri odaklı insan kaynağına çok fazla ihtiyacı bulunmakta olup bu okullardaki programların izlenmesi ve programların, sanayinin ihtiyaçlarına göre geliştirilmesi gerekmektedir. İlgili bakanlıklar, kuruluşlar ve özel sektör temsilcisi olarak TOBB'un da yer aldığı kurul bu amaçlarla kuruldu.

V

ÜNİVERSİTE - SANAYİ İŞ BİRLİĞİNE
YÖNELİK DÜZENLEMELER

MYO'ların Organize Sanayi Bölgelerinde Açılmasının Teşvik Edilmesi

Meslek yüksekokullarında yetişen insan kaynağı profilinin daha fazla sanayi ve iş dünyası odaklı olması gerekirken bu okulların iş dünyası ile ilişkileri zayıf olduğu gözlemlenmektedir. Yapılan düzenlemelerle Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) kurulmuş olan MYO'lardaki öğrenci sayıları da dikkate

alınarak buralarda kurulan MYO'lara eğitim desteği verilmeye başlandı.

İş Yeri Odaklı Eğitimin Teşvik Edilmesi

Özellikle Fen ve Mühendislik programlarındaki öğrencilerin beceri odaklı yetkinliklerini yeterince kazanamaması, istihdamlarında sorunlara yol açmaktadır. Gerçekleştirilen düzenlemelerle Fen ve Mü-

hendislik öğrencilerinin son yıllarında bir dönem süreyle işyeri eğitimi yapması teşvik edilecektir.

Bilimsel Araştırma Projelerinde Lisansüstü Öğrencilerin Bursiyer Olarak Desteklenmesi

Bilimsel araştırma projelerinin bütçeleri, ancak bina, cihaz ve sarf malzemelerine harcanırken küresel rekabet için temel unsur olan insan kaynağına ödeme yapılamamakta idi. Gerçekleştirilen düzenlemelerle bu projelerde görev alacak tezli yüksek lisans ve doktora öğrencilerine karşılıksız burs olarak ödeme yapılabilecektir. Bu düzenleme, araştırma ve araştırmacı insan kapasitemizin genişlemesine katkıda bulunacaktır.

Üniversitelerde Sermaye Şirketi Statüsünde Teknoloji Transfer Ofisleri Kurulması

Orta üstü ve yüksek teknoloji ürünlerinin geliştirilmesi sürecinde üniversitelerde proje tabanlı bilgi üretimi, bilginin teknolojiye dönüşümü ve teknolojinin ticarileştirilmesi önemlidir. Temmuz 2017'deki yasal düzenleme ile devlet üniversitelerimiz de sermaye şirketi statüsünde teknoloji transfer ofisi

kurabilecek, böylelikle başta sanayi olmak üzere iş dünyası ile işbirliği geliştirmeleri sürecine önemli katkılar sağlanacaktır.

YÖK-Aselsan Doktora Programları

ASELSAN, yerli ve milli ürünleri güçlendirmek ve ileri teknoloji ürünleri geliştirmek gibi iki önemli alanda ciddi adımlar atmayı hedeflemiştir. Bu kapsamda 4 araştırma üniversitemizin (ODTÜ, İTÜ, Gebze Teknik, Gazi Üniversiteleri) güçlü alanları tespit edilerek, ASELSAN mühendislerinin kendi çalışmakta olduğu projelerindeki ileri teknolojilerde bu güçlü alanlarda bilimsel çalışmalar üretmesine imkân tanımak üzere YÖK-ASELSAN arasında, lisansüstü eğitim programları için bir protokol imzalanmıştır. YÖK bu süreçte koordinasyon ve yönlendirici bir rol üstlenmektedir. ASELSAN, bir nevi bu üniversitelerin dış kampüsü, açık inovasyon alanı olmuştur. Savunma alanında milli ve ileri teknolojilerin kazanılması, ASELSAN'ın öz kaynaklı projelerinden doktora tezlerinin ortaya çıkması gibi kazanımlar, bu projenin önemli sonuçları olacaktır.

VI YÖK BURSLARI

Yeni YÖK'ün pek çok alanda başlattığı yurtiçi ve yurt dışı burs programları özel bir kurguya sahip olup yeni ve yenilikçi bir anlayışın ürünüdür.

Bir Türkiye Projesi: 100/2000 YÖK Doktora Bursu

Ülkemizin ihtiyaç duyduğu nanoteknoloji, robot teknolojisi, yapay zeka, sensör teknolojileri, nesnelerin interneti, robotik, siber güvenlik, kriptoloji, veri madenciliği, insansız hava araçları, akıllı mal-

zemeler, hidrojen ve yakıt pilleri, nükleer enerji, aşı çalışmaları, organik tarım, sürdürülebilir ve akıllı kentler, gen tedavisi ve genom çalışmaları, moleküler onkoloji, KBRN, metabolizma ve kronik hastalıklar, deniz hukuku, milletlerarası hukuk, göç çalışmaları, terör gibi belirlenmiş 100 öncelikli alanda, 2000 kişilik kontenjan ile yılda iki defa çağrıya çıkmaktadır. Binlerce öğrenci bu program sayesinde üniversitelerimizde öğrenim görmektedir. Karşılıksız burs miktarı, 2018 yılı için aylık 2000 TL olarak belirlenmiştir.

► YÖK-YUDAB (Yurtdışı Doktora Araştırma Bursu)

YÖK tarafından ülkemizin kalkınmasında önemli görülen ve Başkanlığımızca belirlenen öncelikli alanlarda, devlet üniversitelerinde doktora eğitimlerinin tez aşamasında olan 400 araştırma görevlisine, en az altı ay en fazla bir yıl süreyle tezleriyle ilgili araştırmalar yapmak üzere araştırma bursu verilmektedir. Burs miktarı, her yıl yeniden belirlenmekte olup bu yıl için aylık 2.500-4.500 TL arasında değişmektedir.

► YÖK-TEBİP (Temel Bilimlerde Üstün Başarı Sınıfı Bursu)

2017 yılında Biyoloji, Fizik, Kimya ve Matematik programlarına ilk üç sırada yerleşen öğrenciler için üstün başarı sınıfları oluşturuldu. Bu sınıftaki öğrencilere diğer temel bilimler programlarına YKS ile ilk üç sırada yerleşen öğrencilere daha farklı bir miktarda burs verilmektedir. Burs miktarı her yıl yeniden belirlenmekte olup bu öğrencilere eğitimleri süresince 12 ay boyunca 950 lira burs verilmektedir.

► YÖK Başarı Bursları (Belli Alanlarda Başarılı Öğrencilere Verilen Burslar)

Ülkemizin kalkınmasının yüksek teknolojinin yanı sıra toprak, su ve hayvancılık gibi alanlarla da ilişkili olduğu gerçeğinden hareketle Temel Bilimler, Ziraat, Orman, Su Ürünleri, Yer Bilimleri gibi programlar ile Veterinerlik Fakültelerine ilk üç sırada yerleşen öğrencilere normal eğitimleri süresince teşvik bursları verilmeye başlandı. Bu durum, bir farkındalık oluşturdu ve bu programlara yönelik alakayı ve doluluğu artırdı. Toplam 36 programa ilk üç sıradan yerleşen başarılı öğrencilere burs verilmektedir. 2018 yılı için belirlenen burs miktarı aylık 700 liradır.

► Yurtdışında Türkoloji Bölümlerindeki Başarılı Öğrencilere Burs

Yurtdışındaki üniversitelerde açılmış olan Türkoloji, Türk Dili ve Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerinde

eğitim gören lisans öğrencilerine burs verilmeye başlanmıştır. İlk defa uygulanan bu burs programıyla, ülkemizin yurtdışındaki görünümüne ve etkisine katkı sağlayan ilgili programların sürekliliği ve bu programlara başarılı öğrenci çekilmesi amaçlanmaktadır.

► Yabancı Öğrencilere Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora Bursu

İlk defa hayata geçirilen bu burs projesinde; belirlenen alanlarda hedef ülkelerin ihtiyaçlarına göre getirilen öğrencilerin eğitimden sonra kendi ülkelerinde devlet kurumlarında vazife almaları şartının kabulü aranmaktadır. Bu burs politikası, ülkemizin uluslararası alanda görünürlüğüne hizmet etmektedir. Yükseköğretim tarihimizde kurgusu itibarıyla bir ilk olan bu burs programı kapsamında üniversitelerimizde şu an yedi ülkeden öğrenci okutulmaktadır.

► Yabancı Dil Eğitimi Bursu

Bu bursla devlet üniversitelerinde doktora eğitimini tamamlamış, yabancı dilini geliştirmek isteyen öğretim elemanlarının en az 2, en fazla 6 ay süreyle yurtdışında yabancı dil eğitimi almak üzere görevlendirilmeleri hedeflenmektedir. Burs miktarı 2018 yılı için aylık 2.500 TL'dir.

► Araştırma Yapacak Lisansüstü Öğrenciler için Burs

Üniversitelerin araştırma projelerinde görev yapacak lisansüstü öğrencilere ilk kez verilecek ve üniversiteler tarafından organize edilecek yeni destek mekanizması, Temmuz 2017'de yasal bir zeminine kavuştu. Bu yeni düzenleme ile üniversiteler, bilimsel araştırma projeleri (BAP) birimlerince kendi kaynaklarından desteklenen projelerde bursiyer istihdam edebilecekler. Araştırma projelerinde görev alan yüksek lisans öğrencileri için 2018 yılı burs miktarı aylık 1.400 TL, doktora öğrencileri için de aylık 2.100 TL'dir.

VII YÖK DİJİTAL SİSTEM ÇALIŞMALARI VE VERİ PAYLAŞIMI

Dijital dünya içindeki eğitimciler, öğrenciler, dijital platformlar, dijital verinin analizi ve dijital beceriler, dijital dönüşümün temel bileşenleri olduğu düşüncesinden hareketle yükseköğretim alanında dijital dönüşümü, dijital teknolojilerde yaşanan gelişmelerin yükseköğretimde öğrenciler, öğretim elamanları ve kurumlara yansımaları önemli görüldüğünden YÖK, bu çalışmalara tedrici olarak başlamış ve ilk aşamada veri paylaşımının dijital ortamda açık ve şeffaf olması yönünde adımlar atarak aşağıdaki sistemleri uygulamaya koymuştur.

► YÖK Atlas

Türk yükseköğretim sistemindeki önlisans ve lisans programları, bu programlara yerleşenlerin geldikleri liseler, iller, bölgeler, cinsiyetleri ve programlarda eğitim veren öğretim üyeleri, belli bir sistem dahilinde ve bir noktadan erişilebilecek şekilde erişime sunulmaktadır. Ayrıca bu sistem, üniversite adaylarının, yükseköğretim kurumu ve meslek tercihi yaparken daha bilinçli tercihler yapabilmesine hizmet etmektedir.

► YÖK Akademik

Türk yükseköğretiminde görev yapan akademisyenlerle ilgili akademik bilgilere ve bilimsel faaliyetlere tek bir noktadan erişim sağlanmaktadır. Bu program ile bilim hayatımızdaki tüm çıktılara ve çalışmalara (kitap, makale, bildiri, patent, proje vb.) tek bir noktadan erişilebilmektedir.

► Ulusal Tez Merkezi

Lisansüstü tezlerin elektronik ortamda toplanması, düzenlenmesi ve erişime açılması konusuna ilişkin 18.06.2018 tarihli yönergeye istinaden artık bu ta-

rihten sonra gizlilik şartı aranmayan bütün tezler erişime açılacaktır. Böylece bilimsel üretim yaygınlık kazanırken intihal de dâhil olmak üzere sisteme otokontrol gelecek ve dolayısıyla tezlerde niteliğin daha öne çıkması sağlanacaktır.

► E-devlet Sistemi Üzerinden Yürütülen İşlemler

Yükseköğretim bilgi sistemi çalışmaları kapsamında artık e-devlet üzerinden denklik başvurusu, öğretim elemanı belgesi doğrulama, öğrenci belgesi doğrulama gibi birçok işlem yapılabilmesi mümkün hale geldi. Denklikte online başvuru ve sorgulamaya geçilmesiyle işlem süreleri ve maliyetleri azaltıldı.

► Üniversitelerde e-Kayıt Dönemi

Yeni YÖK ile birlikte bütün devlet üniversitelerimiz e-kayıta geçti. e-kayıt döneminin başlamasıyla birlikte öğrencilerimiz, ailelerimiz ve çalışanlar için zaman, emek ve kaynak yönünden ciddi tasarruflar sağlandı.

► YÖK Kariyer (Akademik Kariyer Platformu)

Akademik Kariyer Platformu, doktoralı insan kaynağının akademide daha şeffaf ve performans odaklı istihdamına yönelik Yeni YÖK 'ün bir hizmetidir. Bu platform, doktorasını tamamlayanlar için akademik hayatlarını devam ettirmek üzere doğru ve hızlı bir şekilde kadro bulabilmelerine katkı sağlayacak; diğer taraftan yükseköğretim kurumlarının doktoralı öğretim üyesi ihtiyacına da hızlı bir şekilde cevap verecektir. Doktora derecesini almış olan öğretim üyesi adayları ile akademik kadro ihtiyacı olan üniversiteler bu platformda bir araya gelmektedir. Doktora derecesine sahip bireylerin

akademik profillerini kaydedebildikleri bu web arayüzü, üniversitelere geniş bir havuzdan öğretim üyesi temini imkanı sunacaktır.

► YÖK Mobil

Akıllı cihazlara uyumlu YÖK mobil uygulaması ile Türk yükseköğretim sistemi ile ilgili bilgilere dijital ortamda kolayca ulaşılabilir. Yükseköğ-

retim sistemimizde bir ilk olan bu uygulama ile YÖK'ün duyuru ve haberlerine, dergi ve raporlarına, üniversitelerimizde ortaya konulan tez, kitap, bildiri, makale, patent gibi bütün çıktılarına, ayrıca "üniversitelerimizin öğretim üyesi dışındaki tüm kadro ilanlarına" cep telefonlarına indirilen uygulama ile erişim sağlanabilecektir.

VIII YÖK KONFERANSLARI VE ÇALIŞTAYLARI

1 YÖK olarak, Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin Sayın Bakanlarını YÖK'te yapılan konferanslarda rektörler, dekanlar, bölüm başkanları, öğretim üyeleri ile bir araya getirmekteyiz. Bakanlarımızın sunumundan sonra akademik konuyla ilgili bilimsel düzeyde müzakere ve soru cevaplı tartışmalar yapılmaktadır. Söz konusu program kapsamında konferanslarımıza katılan Sayın Bakanlarımızın listesi aşağıda sunulmuştur:

- Milli Eğitim Bakanı Sayın İsmet Yılmaz,
- Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ,
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanları Sayın Dr. Fatma Betül Savaş Kaya,
- Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanları Sayın Fikri Işık ve Dr. Faruk Özlü,
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Jülide Sarıeroğlu,
- Dış İşleri Bakanı Sayın Mevlit Çavuşoğlu,
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak,
- İç İşleri Bakanı Sayın Süleyman Soylu,
- Kalkınma Bakanları Sayın Cevdet Yılmaz ve Sayın Lütfi Elvan,
- Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Nabi Avcı,
- Maliye Bakanı Naci Ağbal,

- Orman ve Su İşleri Bakanı Sayın Veysel Eroğlu.
- Sağlık Bakanları Sayın Mehmet Müezzinoğlu ve Sayın Ahmet Demircan,
- Tarım, Gıda ve Hayvancılık Bakanı Sayın Faruk Çelik,

Ayrıca;

- Genel Kurmay Başkanımız Orgeneral Sayın Hulusi Akar da YÖK'te rektörlerimiz ile bir araya gelmiş "Türkiye ve Dünya: Güvenlik Politikaları ve Eğitim" başlıklı bir konferans vermiş ve konferans sonrasında gelen soruları cevaplandırmışlardır.
- YÖK'te Makedonya Cumhurbaşkanı Sayın Gjorge Ivanov rektörlerimize "Üçüncü Milenyumda Yükseköğretime Yönelik Zorluklar ve Fırsatlar" başlıklı bir konferans verdi.

2 "Yükseköğretimde politikalar üreten bir kurum" halini almaya başlayan YÖK'ün aldığı kararların sıhhatli ve doğru olması için ilgili paydaşların görüşü önemlidir. Bu düşünce ile YÖK'te Türkiye'nin her tarafındaki üniversitelerden gelen öğretim üyeleri ve ilgili kamu kurumları temsilcileri ile çalıştaylar düzenlenmektedir. Bu çalıştayların raporları, ilgili makamlarla paylaşılmaktadır. Tıpta Uzmanlık,

Sağlık Bilimleri Lisansüstü Eğitimi, Hemşirelik, Tıp Eğitiminde İntörnlük, KBRN, Yabancı Dil Hazırlık Eğitimi, Öğretmen Yetiştirme, Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Kadınların Mesleki Eğitim ve Kadın İstihdamı, Yükseköğretimden Endüstriye: Nitelikli İnsan Gücü başlıklı çalıştaylar bunların sadece bir kısmıdır.

3 Üniversitelerimiz sadece bilimin üretildiği yerler olmayıp toplumun her alandaki gelişiminde ve dönüşümünde rol oynayan merkezlerdir. Kültür ve sanat faaliyetlerinden yoksun bir bilim hayatı düşünülemez. Bu düşünce ile YÖK tarafından Üniver-

sitelerimizde konusunda önemli çalışmalar yapmış isimlerin davet edildiği, o üniversitenin tüm öğrencilerine açık ve bizzat YÖK Başkanının da katılımı ile *“Kültür ve Sanat Söyleşileri”* başlığı altında her birisi farklı üniversitede olmak üzere İki Ses Bir Dünya: Ümmü Gülsüm ve Feyruz, Müzik ve Toplum, Gençlik ve Tarih, Edebiyata İlham Veren Tarih, Hermesten İtrîye Kainatın Dili: Müzik, Fotoğraf Sanatı, Küreselleşen Dünyada Türkiye: Demokrasi, Güvenlik ve Kimlik, Edebiyat ve Toplumsal Değişme, Osmanlının Kayıp Halkaları başlıklı etkinlikler düzenlendi ve öğretim elemanları ve öğrenciler ile YÖK Başkanı bir araya geldi.

SAYILARLA TÜRK YÜKSEKÖĞRETİM SİSTEMİ

205

Yükseköğretim
Kurumu Sayısı

200

Üniversite

5

Vakıf MYO

128

Devlet Üniversitesi

72

Vakıf Üniversitesi

► Öğretim Elemanı Sayısı

158.151

70.269

Kadın

87.882

Erkek

► Öğrenci Sayısı

7.610.964

3.532.037

Kız

4.078.927

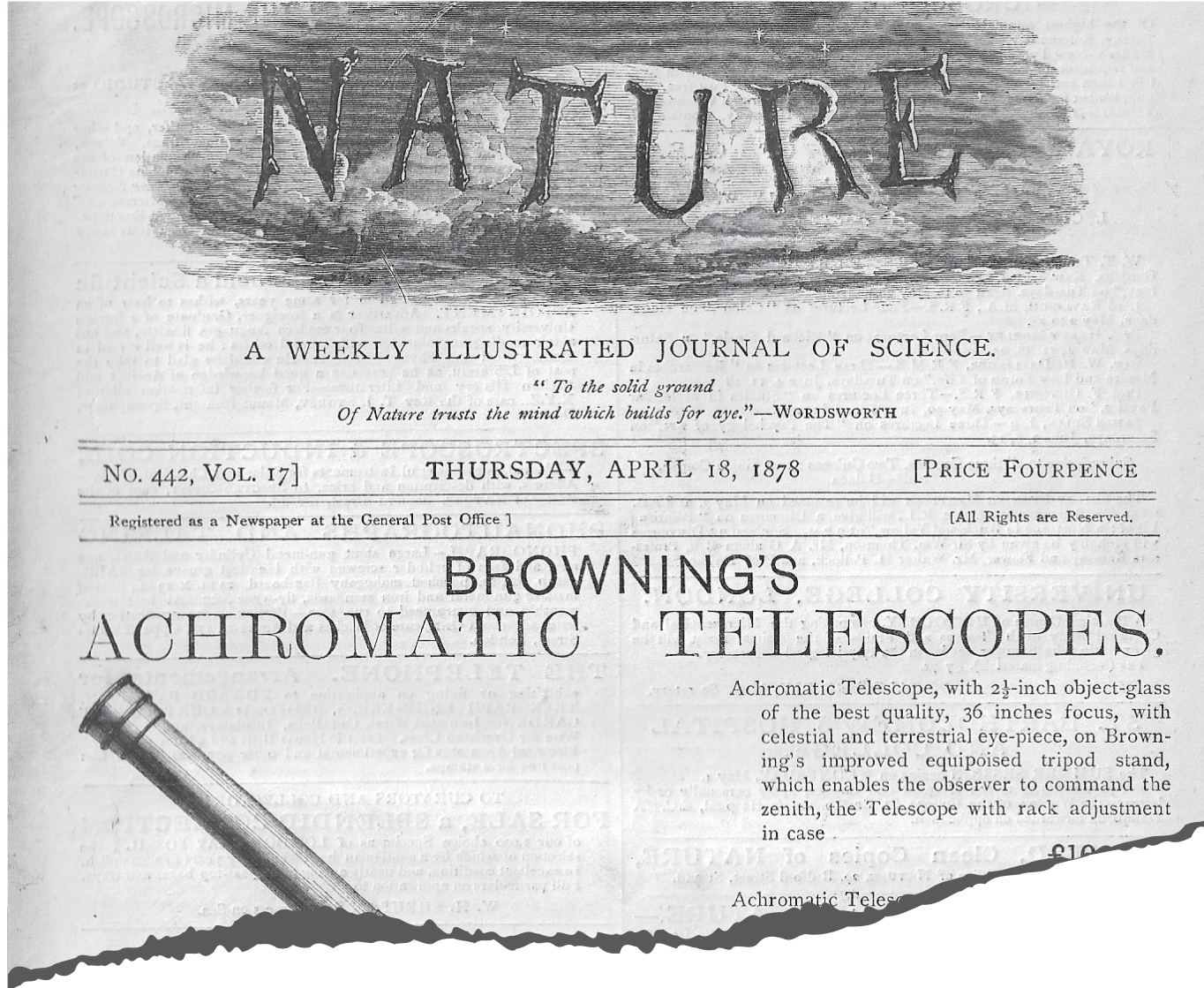
Erkek

Yükseköğretim Kurulu'nda Gerçekleştirilen Çalıştaylar'dan...

- Sağlık Bilimleri Alanında Lisansüstü Eğitim Çalıştayı
- Engelsiz Erişim Çalıştayı
- Psikoloji Alanında Unvan Ve İstihdam Sorunları Çalıştayı
- Yabancı Dil Hazırlık Eğitiminde Kalite Güvencesi Çalıştayı
- Hemşirelik Lisans Eğitim Çalıştayı
- Tıp Eğitiminde İntörnlük Çalıştayı
- Yükseköğretimden Endüstriye: Nitelikli İnsan Gücü Çalıştayı
- Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Üniversite Çalıştayı
- Dış Kalite Güvencesi-Türkiye İçi Seçenekler Çalıştayı
- Türkiye-İran İlişkilerinde Türkiye'deki İranlı Öğrencilerin Rolü Çalıştayı
- KBRN (Kimyasali Biyolojik, Radyolojik ve Nükleer) Çalıştayı
- Türk Yükseköğretiminde Arapça Çalıştayı
- Müzik Üniversitesi Arama Konferansı
- Tıp Dallarında Asistan Eğitimi Çalıştayı
- Vakıf Yükseköğretim Kurumları Çalıştayı
- Türk Dili ve Edebiyatı Çalıştayı
- Türkçe ve Türk Kültürü Öğretimi Çalıştayı
- Denklik Çalıştayı
- Öğretmen Niteliğinin Geliştirilmesi
- Kadınların Mesleki Eğitimi ve Kadın İstihdamı Sempozyumu
- İlim Ahlakından Bilimsel Etiğe Çalıştayı
- Eğitimde Kalite için Etkili Öğretmenlik Eğitimi Çalıştayı

DÜNYA LİTERATÜRÜNDEN

SEÇMELER

Uluslararası bilim dergisi Nature, 4 Kasım 1869'dan bu yana dünyanın en prestijli dergilerinden biri olarak 149 yıldır haftalık olarak yayımlanmaktadır.

Magdalena Skipper

Bu yıl derginin editörlüğüne 149 yıldan bu yana ilk kez bir kadın, Magdalena Skipper seçilmiştir. Cambridge Üniversitesi'nden genetik çalışmalarıyla doktorasını alan Skipper, Londra'da Imperial Kanser Araştırma Enstitüsü'nde araştırmacı olarak çalışmıştır.

Skipper 15 yıldan bu yana Nature dergiler grubunda çalışmakta ve halen Nature Communications'da editörlük görevi yürütmektedir. 1 Temmuz 2018'den itibaren Impact Faktörü 2017'de 40.137 olan Nature dergisinin baş editörü olarak görev yapacaktır. Kendisi ana hedefleri arasında Nature dergisinin genç araştırmacılara daha çok odaklanmasını sağlamak olaca-

ğını ifade etmektedir. Bu görevi akademide kadın dünyası tarafından gururla karşılanmıştır. Skipper, görevi 1995'ten bu yana Nature'ın baş editörü olan Philipp Campbell'den görevi devraldı.

Skipper, ayrıca bilimin giderek analitik olarak daha karmaşık ve artan veri zenginliği ile sunulduğunu, bu nedenle de veri ve sayısal hesaplamalara (data and computation) daha çok odaklanmak gerektiğini ve buna bağlı inanılmaz adımlar kaydederek ciddi çalışmalar yaptıklarını anlatıyor. Aynı ölçüde açık bilim (Open Science) politikalarının önemine değinerek yayıncıların bilim insanı ile bizzat çalışarak araştırmayı rapor etmeleri gerekliliğini de savunuyor.

Nature dergisi bir İngiliz dergisidir ve dili İngilizce'dir. Yalnızca en üst düzey bilimsel çalışmalar dergide yayımlanabilmektedir (Tablo 1).

Dergi, bilim ve teknolojiadaki orijinal araştırmaları, önemlerine, disiplinlerarası bakışa sahip olmalarına, zamanlamaya ve çarpıcı sonuçları içermelerine göre yayımlamaktadır. Yayımlanması için sunulan makalelerin %8'i kabul almaktadır. Dergi, Ekim

2012'de King Abdulaziz City for Science and Technology'nin işbirliğinde Arapça versiyonunu yayımlamaya başladı, ve halen bu versiyonun 10 bin abonesi bulunmaktadır.

Nature Dergisi'ne ilişkin bazı önemli temel kriterler şu şekildedir:

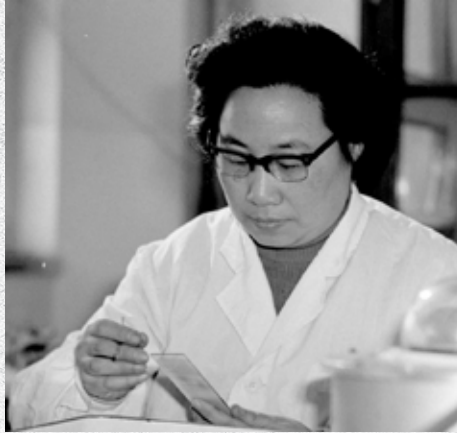
- Nature'ın editörleri 1869'dan bu yana araştırma makalelerinin seçimlerinden %100 sorumludurlar.
- Derginin bir yayın kurulu yoktur, editoryal kararlar tam zamanlı profesyonel editörler tarafından alınmaktadır.
- Editörler makalenin hangi ülkeden geldiğine bakmaksızın makaleleri okuyup değerlendirmektedirler.
- Dergide birçok milletten editör bulunmaktadır.
- Editörler Asya ve Çin de dahil olmak üzere birçok ülkeyi ziyaret etmektedirler.
- Editörlerin makalenin değerlendirilmesinde makalenin geldiği ülkeye karşı bir bakışı asla olamaz.

Tablo 1. Nature Dergisi'nde Yayımlanan Makalelerden Örnekler

- X-ışınları - W. C. Röntgen (1896). On a new kind of rays. Nature 53: 274-276.
- Parçacıkların dalgasal doğası - C. Davisson and L. H. Germer (1927). The scattering of electrons by a single crystal of nickel. Nature 119: 558-560.
- Nötron - J. Chadwick (1932). Possible existence of a neutron. Nature 129: 312.
- Parçacık bileşimi (füzyon) - L. Meitner and O. R. Frisch (1939). Disintegration of uranium by neutrons: a new type of nuclear reaction. Nature 143: 239-240.
- DNA'nın yapısı - J. D. Watson and F. H. C. Crick (1953). A structure for deoxyribose nucleic acid. Nature 171: 737-738.
- Ozon deliği - J. C. Farman, B. G. Gardiner and J. D. Shanklin (1985). Large losses of total ozone in Antarctica reveal seasonal ClO_x/NO_x interaction. Nature 315: 207-210.
- İlk memelinin klonlanması (Dolly the sheep) - I. Wilmut, A. E. Schnieke, J. McWhir, A. J. Kind and K. H. S. Campbell (1997). Viable offspring derived from fetal and adult mammalian cells. Nature 385: 810-813.
- İnsan genomu - International Human Genome Sequencing Consortium (2001). Initial sequencing and analysis of the human genome. Nature 409: 860-921.
- Hong Ma et al. "Correction of a pathogenic gene mutation in human embryos" Nature volume 548, pages 413-419 (24 August 2017)

EN İYİ ÇİN MAKALELERİNİN TERCÜMELERİNİN YAYINLARI

Juan Tao,
Chengzhi Ding &
Yuh-Shan Ho

"Malaria'nın tedavisinde artemisinin keşfi" çalışması ile 2015 yılında Nobel Ödülünü paylaşan Youyou Tu

Bilimsel gelişmede dil halen bir bariyer olarak önümüzde.... (bir örnek: V. S. Lazarev and S. A. Nazarovets Nature 556, 174; 2018) Çince veya diğer dillerde yayımlanan (örneğin; yüksek atıf almış makaleler) Değerli araştırma makaleleri mutlaka İngilizceye çevrilmeli ve yeniden yayımlanmalıdır. Bu sayede ancak batı araştırma dünyasının yoğunlukla takip ettiği İngilizce dilinde bu değerli çalışmalar, daha görülebilir olmaktadır.

Çin örneğinden gidersek: Çin Milli Bilgi Sistemi altyapısına göre; 1974'ten bu yana yüksek kaliteli Çin dergilerinde 79 milyon makale yayımlandı. <http://oversea.cnki.net>; see also Nature 553, 390; 2018 Ancak bu çalışmalar batı araştırmacıları tarafından görülmedi.

Bir Örnek olarak "Malaria'nın tedavisinde artemisinin keşfi" çalışması ile 2015 yılında Nobel Ödülünü paylaşan Youyou Tu'nun makalesi (Y. Tu et al. Acta Pharm. Sin. 16, 366-370; 1981) Çin dışında sadece bir kez atıf aldı. 2 Mayıs itibarıyla (a radioisotope technique that is used to date rocks; see F. Y. Wu et al. Acta Petrol. Sin. 23, 185-220; 2007 konusunun tartışıldığı) makalede en fazla atıfta bulunan 347 Çince makaleler içinden sadece 3 tanesi Çinli yazdı.

Microsoftun Çince - İngilizce tercüme makinası buluşu ile Çince yayınlar uluslararasıda daha çok paylaşıyor. (Bkz: go.nature.com/2jhxuwo) Hangi makalelerin tercüme edileceği yayıncılar, yazarlar ve danışmanlarla bir arada karar verilerek konu çözülebilmektedir.

ÇİN DÜNYA’NIN EN FAZLA BİLİMSEL YAYIN ÜRETEN ÜLKESİ OLARAK AÇIKLANDI

Jeff Tollefson

Rapor uluslararası rekabetin artmakta olduğunu gösteriyor fakat Amerika Birleşik Devletleri’nin halen bilimsel bir güç merkezi olduğunu da ortaya koyuyor.

Amerika Ulusal Bilim Vakfı (NSF) tarafından toplanan istatistik verilerine göre Çin ilk kez toplam bilimsel yayın açısından ABD’nin yerini aldı.

Vakfın 18 Ocak tarihinde yayınlanan raporu, bilim ve teknoloji alanlarında yatırımlarını arttıran Çin ve diğer gelişmekte olan ülkelerin ABD ile artan rekabetini belgelendirmekte. Yine de rapor ABD’nin halen yüksek nitelikte araştırmayı teşvik eden; uluslararası öğrencileri cezbeden ve bilimi değerli fikri mülkiyete dönüştüren bir bilimsel güç merkezi olduğunu ortaya koymakta.

Massachussettes Institute of Technology-Cambridge Jeofizik bölümünden Maria Zuber “ABD bilim ve teknolojiye küresel lider olmaya devam etmekte fakat dünya değişiyor” ifadesinde bulunmakta. Amerika Ulusal Bilim Vakfı’nı denetleyen ve bu raporu hazırlayan Ulusal Bilim Kurulu’na başkanlık etmekte olan Zuber, diğer ülkeler faaliyetlerini arttırdıkça ABD’nin küresel alandaki bilimsel faaliyetlerinin nispi payının düşmekte olduğunu belirtiyor. “Görev başında uyuyamayız” diye de ekliyor.

Yayınların miktarı açısından manzaranın değişkenliği ortada: Elsevier Scopus Veritabanı’ndaki toplam yayınların %18,6’sı ya da 2016 yılında 426,000’den fazla yayın Çin tarafından yayınlandı. Buna kıyasla ABD’nin yayın sayısı neredeyse 409,000 idi. Hin-

distan Japonya’yı solladı ve diğer gelişmekte olan dünyanın yükselen eğilimine devam etti.

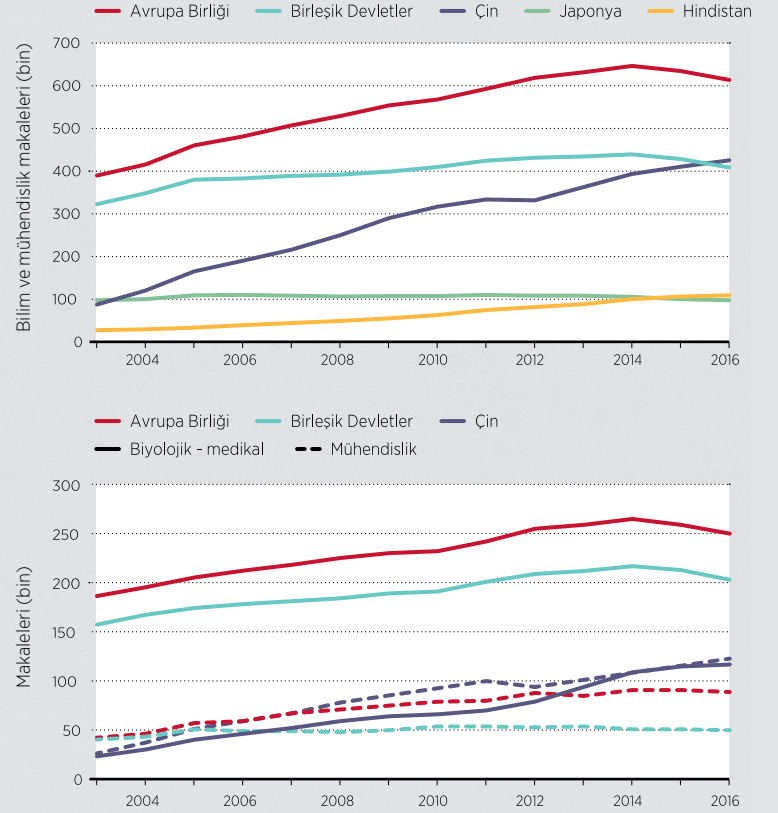
Ulusal Bilim Vakfı’nın analizi bir yayının puanını yazarlar arasında kısmi olarak bölmekte. Buna karşın Scopus her bir yazara tam puan vermekte. Netice olarak Scopus ABD’yi yayın sayısı açısından yine birinci olarak derecelendirmekte.

Ulusal Bilim Vakfı en çok atıf alan yayınların hangi ülkelerden çıktığını incelediğindeyse ABD, İsveç ve İsviçre’nin gerisinde kalarak üçüncü sırada yer almakta. (Bu sıralamada) Avrupa Birliği dördüncü ve Çin beşinci sırada yer alıyor. Rapora göre ABD, bilim ve teknolojiye en fazla doktora öğrencisi yetiştiren ve uluslararası öğrenci sayısı 2000’de %25’ten 2014 yılında %19’a düşmüş olsa da uluslararası öğrencilerin ileri akademik dereceler için en fazla tercih ettiği ülke olmaya devam etmekte.

ABD araştırma ve geliştirmeye (AR-GE) en fazla yatırım yapan ülke – 2015 yılında yaklaşık 500 milyar dolar harcanmış, bu da dünya çapındaki tüm harcamaların %26’sını oluşturuyor. Çin yaklaşık 400 milyar dolar ile ikinci sırada gelmekte. Ancak ABD’nin bu alandaki harcamaları ülke ekonomisinde hep aynı paya sahipken, Çin, AR-GE harcamalarını son yıllarda orantılı olarak arttırmış görünüyor.

Manzaranın Değişkenliği: ABD

Ulusal Bilim Vakfı'nın analizine göre Çin, dünyanın en fazla akademik yayın üreten ülkesi olma yolunda hızla ilerliyor. Fakat, en fazla atıfta bulunulan %1'lik dilimdeki makalelere gelince, ABD Çin'i geride bırakıyor.

Vakfın iki yılda bir çıkan Bilim ve Mühendislik Göstergeleri'nin son baskısında yer alan analiz, Amerika'da bilimin mevcut durumu hakkında endişelerin arttığı bir zamanda yayınlandı. Washington DC'de faaliyet gösteren bir düşünce kuruluşu olan Brookings Enstitüsü'nden kıdemli araştırmacı Mark Muro, bu araştırmanın tehlikeye dikkat çekmesi gerektiğini ifade ediyor. Muro'ya göre ABD'de bilim alanında yapılan harcama eğilimleri yanlış bir yöne doğru gitmekte ve araştırmacılardan oluşan yetenek havuzu kadın ve azınlıkların yetersiz temsili nedeniyle sınırlı olmaya devam etmekte. Muro, aynı şekilde yarı-iletkenler gibi kilit önemi haiz endüstrilerin, iş sektörleri üretim faaliyetlerini başka ülkelerde yürüttüğü için zayıfladığını da ekliyor.

Ulusal Bilim Vakfı istatistiki analizinde ilk kez teknoloji transferi ve inovasyon üzerine de bir bölüm içermekte. Verilere göre ABD, patent, fikri mülkiyet hakkından doğan gelir ve yenilikçi teknolojiler için yapılan risk sermayesi yatırımları gibi konularda halen dünyaya liderlik etmekte. Muro, yerel ve bölgesel seviyelere daha fazla odaklanılması gerekse de raporun bilimsel inovasyonun değeri hakkında önemli bir veri sağladığı görüşünde.

Muro'ya göre "Bir ülkenin inovasyon kapasitesi verimlilik artışı ve aynı şekilde refahının en temel faktörü." Bu yeni veri "her şeyden önce neden bu göstergelere kafa yordüğümüzün faydalı bir hatırlatma" sağlıyor.

YÖK'TEN HABERLER

ÜNİDAP ÇALIŞTAYI

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ / ERZURUM

19 Nisan 2018 / Ankara

Erzurum'da Atatürk üniversitesinde YÖK'ün Kalkınma Bakanlığı ile birlikte yürüttüğü projelerden biri olan ve bu yıl üçüncüsü düzenlenen "Doğu Anadolu Projesi Bölgesi Üniversiteler Birliği" (ÜNİDAP) çalıştayı yapıldı. Başkan Saraç, bu çalıştaya ve daha sonra gerçekleştirilen Atatürk Üniversitesi Akademik Teşvik Ödülleri programına katıldı ve Yeni YÖK'ün çalışmalarını tüm akademisyenlere anlattı.

ÜNİDAP Çalıştayına, YÖK Başkanı Saraç, Kalkınma Bakanlığı Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürü Ömer Bilen ve Doğu Anadolu Projesi illerindeki 15 ÜNİDAP üyesi olan üniversitenin rektörleri katıldı. (Ağrı İbrahim Çeçen, Ardahan, Atatürk, Bingöl, Bitlis Eren, Cumhuriyet, Erzincan, Erzurum Teknik, Fırat, Hakkari, Iğdır, Kafkas, İnönü, Munzur ve Muş Alparslan Üniversitesi), Kalkınma Bakanlığı

yetkilileri, DAP Bölge İdare Başkanı ile başkanlık yetkilileri ve yerel ajanslar katıldı.

Başkan Saraç, çalıştaydaki konuşmasında öğrenme yöntemlerinde kullanılan yeni teknolojiler ve buna bağlı olarak çeşitlenen öğrenme yöntemleri, ulusal ve uluslararası işbirlikleri, öğrencilerin hareketliliği, mezunların istihdam edilebilirliği ve üniversitelerin sıralandırılmaları gibi konuların artık yükseköğretim kurumlarının daha şeffaf, hesap verebilir ve her düzeyde daha fazla sorumluluk almalarını gerektirdiğini dile getirdi ve YÖK'ün artık bu temeller üzerine şekillendirildiğini ve alınan kararların ve yapılan çalışmalarının bu hedefler doğrultusunda gerçekleştiğini sözlerine ekledi.

Küreselleşmenin dolayısıyla digital dönüşümün , uluslararası politik ekonomi açısından 21. yüzyılın ilk çeyreğini tanımlayan en önemli kavramlardan biri olduğunu vurguladı.

Sürdürülebilir kalkınmada üniversitelerin yarattığı etki sadece kendi bulundukları çevreye değil yakın coğrafi bölgelere de hızla yayılmaktadır. Üniversitelerin hem küresel gelişmeleri takip ederek küresel olma, hem de bölge ile bağlantı kurarak bölge sorunlarına odaklanarak bölgesel olma eğilimleri ortaya çıkmaktadır. Üniversitelerin bölgesel ekonomiye ve sosyal yapıya etkilerinin artırılması '3. Rol' olarak tanımlanmaktadır. Bu kavram gerçekten son on yılın ortaya çıkardığı ciddi bir bakıştır.

Burada ana hedef olarak, sunulan bilgi, deneyim ve uzmanlıkların karşılıklı yararlılığa dayalı olarak araştırılması, uygulanması ve paylaşılmasını ifade etmektedir. Yani bölgesel gelişimde üniversitelerin ana aktörler olmaları beklenmektedir.

Bu bağlamdan olmak üzere bugün burada 14 ilimizin 15 üniversitesi, DAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, yerel kalkınma ajansları ile bir aradayız.

Yükseköğretim Kurulu olarak bu 15 üniversitemizdeki toplam 6.031 öğretim üyemizle ortak akıl, etkileşim, iş birliği başlıkları çerçevesinde, sürdürülebilir bölgesel kalkınma adına gerçekleştirebileceğimiz projelerimizi, geleceği ön görebilmek başlığında analiz ve sentezleri ortaya koyabilme çalışmalarını daha planlı, daha kapsamlı ve hevesle götürebilme kararlılığını ifade etmek için buradayız.”

Üniversiter sistemimiz akademisyenleri, idari kadroları ve öğrencileri ile ülkenin geleceğinin inşasında fikirleri ve ürettikleri ile yol gösterici olmak zorunda olduğunu söyleyen Başkan Saraç, “Ülkenin geleceği için olağanın ötesinde emek veremeyi, ‘milletimiz, ülkemiz ve devletimizin’ yarınları için gerekli olan bilimsel ve teknolojik alt yapıların üretimi için gayret etmeyi, yeni YÖK’ün ana ilkeleri olarak benimsedik.” diye konuştu.

Kalkınma Bakanlığı Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürü Ömer Bilen konuşmasında Bakanlığın, Türk Yükseköğretimi ile birlikte başarı ile yürüttüğü Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması Projesinin ülkenin ekonomisine ve refahına olan katkılarını anlattı. Bakanlık olarak yerel ajanslar ile birlikte projeleri desteklemeye devam edeceklerini bildirdi.

Atatürk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ömer Çomaklı üniversitede ki yenilikleri anlattı. Üniversitenin; Proje ofisi, BAP Birimi, Patent Ofisi, Uluslararası İlişkileri konularında bilgiler verdi. Bu yıl 144 TÜBİTAK projesi ile, TÜBİTAK’a başvurduklarını ve bütün bunların bir dönüşüm projesi olduğunu ifade etti.

YENİ YÖK'ÜN YURT DIŞINDAKİ TÜRKOLJİLERE UZANAN CAN SUYU: “YÖK-TÜRKOLJİ BURSUSU”

Yükseköğretim Kurulu (YÖK), yurtdışındaki Türkoloji bölümlerine olan ilgiyi artırmak ve nitelikli yabancı öğrencileri yurt dışındaki Türkolojilere çekebilmek amacıyla yeni bir burs programı başlattı.

YÖK'ün, Türkoloji programı bulunan ülkelerde üniversiteye geçiş çağındaki gençlere yönelik olarak “Türkoloji Sizi Çağırıyor” sloganıyla başlattığı bu programın hedefi, yurt dışındaki üniversitelerde bulunan Türkolojileri güçlendirmek ve bu programlara başarılı gençleri çekebilmektir.

Yurt dışındaki Türkoloji lisans programlarında her sınıftan en başarılı beş öğrencinin, öğrenimi süresince yılda 12 ay destekleneceği “YÖK-Türkoloji Bursu”ndan yararlanabilmek için; TC vatandaşı olmamak, kendi döneminde programa yerleşen ilk on öğrenci arasında olmak gibi şartlar bulunuyor. Öğrencinin burstan yararlanmaya devam edebilmesi için her dönem aldığı bütün derslerden başarılı olması da diğer bir koşul.

YÖK, bu bölümlerden mezun olan öğrencilere Türkiye’de doktoralarını yaptırarak kendi ülkelerinde mezun oldukları üniversitelerin Türkoloji bölümlerinde hoca olmalarını da hedeflemekte.

Programdan yararlanmak için başvuran üniversiteler arasında ilk etapta Kosova Priştine Üniversitesi Türkoloji Bölümü ile Sudan’ın önde gelen Üniversitelerinin Türkoloji Bölümlerinden gelen başvuruları kabul edildi. Her bir ülkenin yaşam koşulları dikkate alınarak tespit edilen burs miktarının ilgili ülkeler için cazip olmasına dikkat ediliyor.

İlgili ülkelerdeki Türkiye Büyükelçilikleriyle koordinasyon halinde yürütülen ve önümüzdeki süreçte alanı genişleyecek olan “YÖK-Türkoloji Bursu”nun, yurt dışındaki üniversitelerin Türkoloji bölümlerini güçlendirmesi ve bu bölümlere ilgiyi artırması, kapanma riski bulunan bazı bölümlere can suyu olması, ayrıca Türkiye’nin uluslararası alanda görünürlüğüne katkı sağlaması da beklenmekte.

YÖK AKADEMİDE KADIN ÇALIŞMALARI BİRİMİ YÜKSEKÖĞRETİMDE TOPLUMSAL CİNSİYET EĞİTİMİ ÇALIŞTAYI

26 Nisan 2018-YÖK / Ankara

21. Yüzyıl, kadın potansiyelinin iş gücüne, ekonomiye ve girişimcilik dünyasına katılımının bir dilek değil mecburiyet olduğunu savunuyor. Bu yolda-ki engellerin kaldırılması için yetiştirdiğimiz genç nesillerin bu bilinçle hayata atılması ve ülkemizin dünyanın en büyük 10 ekonomisi içinde yer alma hedefinde kadınların yer ve rol sahibi olmalarını ilke edinmek durumundayız.

Bu bağlamdan olmak üzere Yükseköğretim Kurulu'nda üniversitelerimizde değerli çalışmalar üreten, sivil toplumla yoğun ilişkiler kuran kadın çalışmaları merkezlerimizin dışında, bu konuda akademik ders veren, akademik çalışmalar yapan ve lisansüstü eğitimlerini yürüten anabilim dalları yetkilileri ve öğretim üyeleri ile 26 Nisan 2018 tarihinde bir istişare toplantısı düzenlendi. Toplantı 19 üniversiteden 26 öğretim üyesi ile gerçekleştirildi. YÖK Başkanı Sayın Yekta SARAÇ, Başkanvekili Sayın Rahmi ER ve Yürütme Kurulu Üyesi Sayın Zeliha TUFAN KOÇAK çalıştayı ziyaret ederek konu ile ilgili bilgi aldılar ve öğretim üyelerini dinlediler.

Toplantıda ana başlık birçok ülkede akademik bir alan olarak üniversitelerde yer alan toplumsal cinsiyet eğitimi derslerinin ve akademik çalışmalarının yürütülmesinin planlaması olarak ele alındı.

Toplantıda yükseköğretim kurumlarında kadın çalışmalarının mevcut durumu her yönüyle tartışıldı ve öncelikli önem arz eden konular değerlendirildi. Görüşmeler sonucunda ortak akıl ile yükseköğretim alanında toplumsal cinsiyet eğitimi ile ilgili öncelikli konular belirlendi:

Üniversitelerimizde;

- toplumsal cinsiyet konusunda akademik çalışmalar yapmış, bu dersleri anlatabilecek eğitime ve birikime sahip akademisyenlere ihtiyaç duyulmaktadır,
- toplumsal cinsiyet/kadın çalışmaları genelde üniversitelerimizde sosyoloji ve siyaset bilimi anabilim dallarının veya bölümlerinin içerisinde yer almaktadır. Akademik çalışmalar (yüksek lisans/

doktora) ve dersler buralarda yürütülmektedir. Yeni açılan birçok üniversitede ise bu eğitimler, seminerler veya paneller davetli öğretim üyeleri veya konuya ilgi duyan öğretim görevlileri/üyeleri ile yürütülmektedir. Bir durum tespiti olarak bu alanda yetişmesi gereken akademisyenlere ihtiyaç vardır (sosyal bilimlerde yeni tematik alanlardan biri olarak önemle değerlendirilmeye alınmalıdır)

- bu konuda, alan dışından öğretim elemanlarının alana özgü teorik alt yapıyı öğretmeye çalışmaları akademik olarak sorun yaratmaktadır.
- toplumsal cinsiyet/kadın çalışmaları konusunda akademik derecelerini elde etmiş öğretim üyelerinin anılan alanda kadro tahsisine ihtiyaçları önemle karşılanmalıdır.

Bunların yanında, istişare toplantısına katılan katılımcılar tarafından aşağıdaki konularda da çalışma yapılması gerekliliği vurgulanmıştır:

- Mezunların alana yönelik akademik ve sektörel istihdam sorunları
- Birleşmiş Milletler ve diğer uluslararası kuruluşlarla üniversitelerin işbirliklerinin (akademik çalışmalar ve istihdam) geliştirilmesi
- Kadın çalışmaları alanında üniversitelerde yürütülen çalışmalarla (yayın, proje, tez vb) ilgili veri tabanının olmayışı ve bir ağ eksikliği

- Tezsiz ve II. Öğretim yüksek lisans programları ve niteliği
- Türkiye genelinde ilgili ana bilim dallarının farklı isimler altında oluşu.

Toplantının sonunda öncelikli sorun alanları ve diğer seçilebilecek konular hakkında yuvarlak masa toplantıları yapılarak ayrıntılı raporlar hazırlanması önerisi dile getirildi. Bazı çözüm önerileri bu tür toplantılarda daha geniş tartışılmak üzere kısaca ifade edildi. Bu öneriler şunlardır:

- Üniversiteler arası/bölgesel işbirliği ile öğretim elemanları yetiştirilmesi, buna yönelik ortak kriterlerin belirlenmesi
- Kadro sorunlarının aşılması
- Alandaki çalışmaları derleyen bir veri tabanının YÖK Akademide Kadın Çalışmaları Birimi web sayfasında yayınlanması
- Alanda çalışan araştırmacıları içeren bir Ağ kurulması
- Ana bilim dallarına şu isimlerden birisinin önerilmesi; Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın çalışmaları, Kadın Çalışmaları.

Toplantı katılımcılar arasında iletişim ve etkileşim oluşmasını sağlayarak, sorunların ortak akılla belirlenmesi ve çözüm önerilerinin tartışılması için verimli bir zemin görevi görmüştür.

KARADENİZ DENİZCİ ÜNİVERSİTELER BİRLİĞİ BAŞKANI SEÇİLDİ

Karadeniz Denizci Üniversiteler Birliği'nin Genel Kurulu yapıldı. Piri Reis Üniversitesi Rektörü Prof. Dr Oral Erdoğan, Karadeniz Denizci Üniversiteler Birliği Başkanı seçildi.

2010 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi, Nikola Y. Vaptsarov Naval Academy, Batumi State Maritime Academy, Constanta Maritime University, Admiral Ushakov Maritime State University ve National University tarafından kurulan Karadeniz Denizci Üniversiteler Birliği'nin (BSAMI) Genel Kurulu 4 Mayıs 2018'de Karadeniz Denizci Üniversiteler Birliği'nin Genel Kurulu 4 Mayıs 2018'de Bulgaristan - Varna'da gerçekleşti.

Yapılan Genel Kurul'da, Karadeniz Denizci Üniversiteler Birliği'nin (BSAMI), Temel Anlaşması'nda değişikliğe gidilerek birliğin en

üst yönetim organı, temel kurucu üyelerin yanı sıra tüm üyelere açık hale getirildi.

Genel Kurulda yapılan seçimde Piri Reis Üniversitesi Rektörü Prof. Dr Oral Erdoğan oy birliği ile iki yıllık dönem için Karadeniz Denizci Üniversiteler Birliği Başkanı seçildi.

Karadeniz Denizci Üniversiteler Birliği (BSAMI), Nisan 2010 yılında, en yüksek kaliteye ve bilgi birikimine sahip altı önemli yükseköğretim kurumu Karadeniz Havzası'ndaki lider rollerini güçlendirmek için bir araya geldi.

ENGELSİZ ÜNİVERSİTE ÖDÜLLERİ YÖK'TE DÜZENLENEN TÖRENLE SAHİPLERİNİ BULDU

15 Mayıs 2018 / Ankara

“Engelsiz Erişim” ve “Engelsiz Eğitim” sloganları ile yükseköğretim kurumlarındaki engelli bireylerin mekân-
lara, eğitsel imkânlara ve sosyo-kültürel faaliyetlere erişimleri konusunda farkındalık yaratmayı ve iyi uygu-
lamaları yaygınlaştırmayı amaçlayan “Yeni YÖK” tarafından “Engelsiz Eğitim Çalıştayı” gerçekleştirildi.

Yükseköğretime kaliteli erişilebilirlik bağlamında engelli öğrencilere yönelik sunulan hizmetlerin var olan durumunu ve iyi uygulama örneklerinin ortaya konarak geleceğe dönük neler yapılabileceğinin tartışıldığı çalışmaya YÖK Başkanı Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç, TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanı Necdet Ünüvar ve komisyonda bulunan bazı milletvekilleri, Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı Dr. Mehmet Karabay'ın yanı sıra YÖK Engelli Öğrenci Çalışma Grubu Yürütücüsü ve YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Zeliha Koçak Tufan, tüm üniversitelerin rektörleri ve öğretim üyeleri ile üniversitelerdeki engelli öğrenci birim sorumluları katıldı.

İlk olarak 2016-2017 eğitim öğretim yılı içerisinde 2 Mayıs 2017 tarihinde mekânsal erişilebilirlik konusunda "Engelsiz Erişim Çalıştayı" ile başlatılan çalışmalar neticesinde, engellilerin sorunlarının çözümü için teşvik edici çalışmalar ve projeler sağlamış yükseköğretim kurumlarına "Engelsiz Üniversite Ödülleri" gerçekleştirilen törenle dağıtıldı.

Başkan Saraç, yükseköğretim sistemimizde yaklaşık 7 milyon 600 bin öğrencinin olduğunu ve YÖKSİS verilerine göre bu öğrencilerin 39.229'unu

engelli öğrencilerin oluşturduğunu ifade etti. Engelli öğrenciler sistemde tüm öğrencilerin % 0,5 ini oluşturmaktadırlar ki bu oran beklenenin çok altındadır ve hedef daha yüksek sayıda engelli öğrencimizin yükseköğretime erişmesinin daha altındadır.

Toplumun genelindeki engelli oranı düşünüldüğünde yükseköğretimde öğrenci oranımız düşük olduğunu söyleyen Başkan Saraç, bu oranın aslında gerçeği yansıtmadığını düşündüklerini, bunun ana sebebinin toplumun hala engelli bireyleri her ne kadar söylemde öyle olmasa da eşit bireyler olarak kabul etmemesinin önemli bir sebep olduğunun altını çizdi.

Öğrenci dostu yeni YÖK olarak, bu kapsamda yükseköğretim kurumlarına girişte özel yetenek sınavına başvuracak engelli adaylarımız için alınan kararlarımızdan söz etmek isterim. 'Özel yetenek sınavı ile öğrenci alan programlarda, engelli öğrenciler için ilgili yıldaki TYT puanlarından biri 100 ve üzerinde olanların, özel yetenek sınavlarına kabul edilmesi' ve 'başvuruları kabul edilen adayların TYT puanları değerlendirmeye katılmadan (ÖSYS Kılavuzlarında yer alan formül kullanılmadan) kendi aralarında yapılacak ayrı bir yetenek sınavı sonucuna göre de-

ğerlendirilerek, yetenek sınavını kazanan öğrencilerin kayıtlarının yapılması' kararlaştırılmıştı.

Sadece özel yetenek sınavında geçerli olmak üzere kullanılacak baraj puanının (hesaplamaya dahil edilmediği için) **sınavın yapıldığı yıl dahil olmak üzere baraj puanının 2 yıl süreyle geçerli olmasına** karar verildi. Yani özel yetenek sınavına girmek için baraj puanını geçen öğrencilerimiz bu puanı iki yıl süreyle kullanabilecek, sadece yetenek sınavına odaklanabilecek.

Ayrıca uzun süredir tartışılan bir konuyu çözüme kavuşturduk ve yeni bir yaklaşım getirerek özel yetenek sınavında engelli öğrenci kontenjanını ayırdık. **Önümüzdeki öğretim yılından itibaren özel yetenek sınavı ile öğrenci alan programların kontenjanının %10'u engelli öğrenciler için ayrıldı.** Bunu da burada kamuoyu ile paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz.”

34 engelli öğrencinin Erasmus programından yararlandığını, bu sayının yeterli olmadığını belirterek “Yükseköğretim kurumlarımızın engelli öğrencilerimize yaklaşımının, bu öğrencilerimizin engel durumlarını göz önünde bulunduracak şekilde olmasını ve üniversitelerimizin daha fazla sorumluluk almalarını beklediğimizi burada bir kez daha ifade etmek isterim.

Engelsiz Üniversite Ödüllerinde sistem şu şekilde açıklandı: Mekan’da Erişilebilirlik (Turuncu Bayrak), Eğitimde Erişilebilirlik (Yeşil Bayrak) ve Sosyo-Kültürel Faaliyetlere Erişilebilirlik (Mavi Bayrak) olmak üzere “Engelsiz Üniversite Bayrakları”nın üç kategoride bayrak ödülü ile programlarını farklı engelli gruplarına erişilebilir kılan üniversitelerin ilgili programlarına “Engelsiz Program Nişanı” verileceğinin kararlaştırıldığını ifade etti.

İleride hangi programların hangi engel gruplarına erişilebilir olduğunun kılavuzda da yer almasını hedeflediklerini vurgulayan Başkan Saraç, verile-

cek tüm ödüllerin nice güzel diğer çalışmaları, işbirliklerini teşvik etmesini dileyerek konuşmasını tamamladı.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı Dr. Mehmet Karabay yaptığı konuşmada:

Son 16 yılda engellilere yönelik çalışmalarda önemli adımlar atıldığını aktaran Karabay, Bakanlığın engellilere yönelik önemli çalışmalar yürüttüğünü, bu kapsamda engellilerin ailelerinin yanında desteklenmesinin hedeflendiğini, 504 bin engellinin aile yanında desteklendiğini, 23 bin engelliye bakım ve rehabilitasyon hizmeti verildiğini ifade ederek “Bundan 16 yıl önce kamuda 5 bin 500 civarında engelli kamu görevlisi varken bugün bu rakam on kat arttı. Eğitimde, istihdamda çok önemli gelişmeler kaydettik.

YÖK Engelli Öğrenci Çalışma Grubu Yürütücüsü ve YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Zeliha Koçak Tufan ise konuşmasında Engelsiz Üniversite Ödülleri’ne ilişkin bilgiler verdi. YÖK’te bu törenin iyi uygulama örneklerini göstermek ve üniversitelere teşvik olması açısından düzenlendiğini anlattı.

YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Tufan, Engelsiz Üniversite Ödüllerinin ikiye ayrıldığını bunlardan birinin bayrak ödülleri, diğerinin ise engelsiz program nişanları olduğunu aktardı.

Bu kapsamda “Mekanda Erişim Bayrak Ödülü”nü (Turuncu Bayrak) Aksaray, Altınbaş, Anadolu, Bilecik Şeyh Edebali, Boğaziçi, Bülent Ecevit, Erciyes, Hitit, İstinye, İzmir Bakırçay, Kahramanmaraş Sütçü İmam, Kırıkkale, Marmara, Mehmet Akif Ersoy, Recep Tayyip Erdoğan ve Yaşar Üniversitesindeki bazı fakülte ve yerleşkeler almaya hak kazandı.

“Eğitimde Erişilebilirlik Bayrak Ödülü”nü (Yeşil Bayrak) Anadolu, Boğaziçi, Dicle, Hitit, Karamanoğlu Mehmet Bey, Marmara ve Yaşar Üniversitelerindeki bazı fakülte ve yerleşkeler almaya hak kazanırken “Sosyo-Kültürel Faaliyetlerde Erişilebilirlik Bayrak Ödülü”nü (Mavi Bayrak) ise Anadolu, Boğaziçi ve Dicle Üniversitelerindeki bazı fakülte ve yerleşkeler almaya hak kazandılar.

Farklı engelli gruplarına erişilebilir kılan üniversitelerin ilgili programlarına da “**Engelsiz Program Nişanı**” verilirken, Anadolu, Hasan Kalyoncu ve Hitit Üniversitelerinin ilgili programları bu nişanı almaya hak kazandılar.

Prof. Dr. Mine Erden İnal moderatörlüğünde düzenlenen “Engelsiz Eğitimde Mevcut Durum” başlıklı panelde Anadolu Üniversitesinden Prof. Dr.

İbrahim Halil Diken “Açık ve Örgün Eğitimde Engelsiz Eğitim”, ÖSYM Engelli Adaylar Daire Başkanı Belma Atak “Engelsiz Sınavlar”, MEB Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanı Seyfettin Toraman “Ortaöğretimde Engelsiz Eğitim ve Yenilikler” ve Necmettin Erbakan Üniversitesinden Prof. Dr. Mehmet Ak ise “Engelli Bireylerin Aileleri, İletişim Sorunları ve Beklentiler” başlıklı sunumlarını gerçekleştirdi.

Necmettin Erbakan Üniversitesinden Prof. Dr. Muzafer Şeker moderatörlüğünde düzenlenen “Farklı Engel Gruplarında Engelsiz Eğitim” başlıklı panelde Eskişehir Osmangazi Üniversitesinden Doç. Dr. Macid Ayhan Melekoğlu “Öğrenme Güçlüğü Olanlarda Engelsiz Eğitim”, Necmettin Erbakan Üniversitesi SOBE Eğitim Danışmanı Prof. Dr. Binyamin Birkan “Otizm Spektrum Bozukluğunda Engelsiz Eğitim” ve Gazi Üniversitesinden Doç. Dr. Banu Arslantekin ise “Duyusal Yetersizlikte Engelsiz Eğitim” başlıklı sunumlarını gerçekleştirdi.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinden Prof. Dr. Ozan Bahar moderatörlüğünde düzenlenen “İyi Uygulama Örnekleri ve Engelsiz Sağlık” başlıklı panelde ise Kırıkkale Üniversitesinden Doç. Dr. Müyesser Okumuş “Bedensel Engelliler için Tedavide Yenilikler ve Yardımcı Cihazlar”, Ankara Üniversitesinden Prof. Dr. Şefay Aysun İdil “Görme Engelliler için Tedavide Yenilikler ve Yardımcı Cihazlar” ve Gazi Üniversitesinden Doç. Dr. Hakan Tutar, ise “İşitme Engelliler için Tedavide Yenilikler ve Yardımcı Cihazlar” başlıklı sunumlarını gerçekleştirdi.

Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Meltem Yılmaz’ın “Otizm ve Mekan Sergisi”nin gün boyunca fuayede yer aldığı çalıştay, kapanış oturumunun gerçekleştirilmesiyle tamamlandı.

Törende İstanbul Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Aygül Günaltayın eşliğinde Devlet Konservatuarı öğrencisi Yunus Yazar bir piyona resitali verdi.

GÜNCELLENEN ÖĞRETMENLİK LİSANS PROGRAMLARI,

MİLLİ EĞİTİM BAKANI İSMET YILMAZ'IN KATILIMI İLE YÖK'TE TANITILDI

16 Mayıs 2018 / Ankara

Öğretmenlikle ilgili toplam 25 lisans programının güncellendiği “Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları”nın tanıtımı, Milli Eğitim Bakanı Sayın İsmet Yılmaz ve YÖK Başkanı Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç’ın ve MEB Müsteşarı Sayın Yusuf Tekin’in katılımlarıyla Yükseköğretim Kurulu Başkanlığında düzenlenen toplantı ile gerçekleştirildi.

Yükseköğretim Kurulu koordinasyonunda yaklaşık iki yılı aşkın bir süre önce güncelleme çalışmalarına başlanan ve her bir program ile ilgili oluşturulan komisyonlar, taslak çalışmalar ile birlikte ilgili paydaşların katılımıyla YÖK'te ve farklı illerde farklı üniversitelerde yapılan çalıştaylar ile son şeklini almış programların kamuoyu ile paylaşıldığı toplantıya YÖK Üyeleri, üniversitelerin eğitim / eğitim bilimleri fakültelerinin dekan ve dekan yardımcılarının yanı sıra Milli Eğitim Bakanlığının üst düzey yöneticileri katıldı.

2018-2019 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulacak bu yeni programların sunulduğu toplantıda Milli Eğitim Bakanı Sayın İsmet Yılmaz ve YÖK Başkanı Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç birer açılış konuşması gerçekleştirdi.

Başkan Saraç Konuşmasında:

Ülkemizde 78'i devlet 17'si vakıf yükseköğretim kurumunda olmak üzere toplam 95 eğitim/egitim bilimleri fakültesi mevcut olup bu fakültelerde yaklaşık 9144 öğretim elemanı görev yapmaktadır. *"Lisans öğrencisi sayısı 213.000, lisansüstü öğrenci sayısı 20.000 dolayındadır. Bundan sonra, eğitim/*

egitim bilimleri fakültelerimizde daha etkili öğrenme-öğretme süreçleri gerçekleştirmek, daha nitelikli öğretmen adayları yetiştirmek, daha çok sosyal fayda sağlamaya dönük projeler ve araştırmalar yapmak, temel amacımız olmalıdır."

Eğitimin, her şeyden önce **"erdemli insan yetiştirme"** süreci olduğunu ve bu sürecin temel aktörlerinin öğretmenler olduğunu dile getirerek; Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın, 2017-2018 Yükseköğretim Akademik Yılı Açılış Töreninde kendilerine iki yeni hedef gösterdiklerini hatırlatarak, "Bunlardan ilki, öğretmen yetiştiren kurumların programlarının geliştirilmesidir ki, bugün itibarıyla bu hedefi gerçekleştirme yolunda önemli bir adım atılmış olmaktadır. Diğer bir hedef de öğretmenlerin mesleki gelişimi konusunda Milli Eğitim Bakanlığımızla işbirliği halinde ortak çalışmalar yapılmasıdır." ifadelerini kullandı.

YÖK bünyesindeki Öğretmen Yetiştirme Çalışma Grubu, yeni üyelerin katılımıyla yeniden yapılandırılmıştır. Eğitim/egitim bilimleri fakültelerine girilince, 240 barajı getirilmiştir. Bu öğrenci kaynağının niteliğini yükseltmiştir. Bu fakültelerimizin bölüm ve anabilim dalı yapılanması yeniden oluşturulmuştur. İkinci öğretim programları kapatılmaya başlanmıştır. Uzaktan eğitimle ilgili öğretmen yetiştirme uygulamaları kapatılmıştır. Bu fakültelerimizin programlarının akreditasyonu ile ilgili çalışmalar yeniden başlatılmıştır. Ayrıca Pedagojik Formasyon Eğitim Sertifika Programlarıyla İlgili Usul ve Esaslar (2014) geliştirilmiş, daha sonra (2015) güncellenmiştir."

Milli Eğitim Bakanı Sayın İsmet Yılmaz'ın Konuşması:

Bugün 65 binin üzerinde okulda bir milyondan fazla öğretmenin olduğunu, *"18 milyona yakın öğrençimize eğitim veriyoruz. Eğitime verdiğimiz önem, eğitime ayrılan kaynaktan da bellidir."* ifadelerini kullandı.

Kaliteli eğitimin olmazsa olmaz unsurlarından birisinin de öğretmen başına düşen öğrenci sayısı olduğunu, öğretmen başına düşen öğrenci sayısının şu an 17 olduğunu ve öğretmen kalitesini artırmak üzere çalışmalara yoğunlaştıklarının altını çizdi.

Açılış konuşmalarının ardından YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Mehmet Şişman, öğretmen yetiştirme lisans programlarının güncellenmesine ilişkin bir sunum gerçekleştirdi:

Öğretmenlikle ilgili toplam 25 lisans programı güncellendi

Öğretmenlik lisans programlarının güncellenmesi sürecinde eğitimle ilgili paydaşların katılımıyla farklı zamanlarda, farklı illerde, farklı üniversitelerde ve YÖK'te çok sayıda çalıştaylar yapıldı. Her bir programla ilgili komisyonlar oluşturuldu, hazırlanan taslak programlar, başta eğitim bilimleri kongresi olmak üzere üniversiteler tarafından ulusal ve uluslararası düzeylerde düzenlenen farklı kongrelerde tartışıldı, eğitimle ilgili paydaşlardan gelen öneriler doğrultusunda son şeklini aldı.

Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri temel alındı

Daha önce de öğretmen yetiştirme lisans programları, YÖK'ün koordinasyonunda 1998 ve 2006 yıllarında güncellenmişti. Programların güncellenmesinde, geçen zaman içinde programların uygulanmasıyla ilgili yapılan çeşitli araştırmalar, değerlendirmeler ve hazırlanan raporlar yanında, 2017 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri ve Öğretmen Strateji Belgesi (2017-2023) göz önünde bulunduruldu.

Yükseköğretimde Bologna Sürecine uyum sağlandı

Öğretmenlikle ilgili yeni lisans programlarında, eğitim/eğitim bilimleri fakülteleri arasında ders kredileri yönünden mevcut sorunlar giderildi, Bologna sürecine uyum kapsamında AKTS yönünden fakülteler arasında standartlık sağlandı, %25 oranında da seçmeli derslere yer verildi.

Yeni programlar, 2018-2019 Öğretim Yılından itibaren uygulanacak

Yükseköğretim Kurulunun koordinasyonunda yaklaşık iki buçuk yıl önce güncellenmesine başlanan söz konusu programlar, 2018-2019 öğretim yılından itibaren uygulanacak. Mevcut programlarla eğitime başlayan öğrenciler, aynı şekilde mevcut programlarla eğitimlerini sürdürecektir, 2018-2019 öğretim yılında eğitime başlayacak öğrenciler ise eğitimlerine yeni programlara göre devam edecektir.

YÖK, ÜNİVERSİTELERDE ÖĞRENCİLERLE BULUŞMAYA DEVAM EDİYOR

18 Mayıs 2018/Ankara

Yükseköğretim Kurulu Üyeleri, sorunları yerinde tespit etmek ve üniversite öğrenci temsilcilerinin görüşlerini almak üzere düzenli aralıklarla yükseköğretim kurumlarını ziyaret etmeye devam ediyor.

Bilindiği üzere ilk olarak geçtiğimiz hafta Eskişehir Osmangazi, Kütahya Dumlupınar, Süleyman Demirel ve Uşak üniversiteleri ziyaret edilmiş, üniversitelerde son dönemde yaşanan gelişmelerin ve karşılaşılan sorunların yerinde tespit edilmesi için üniversitelerde öğrenci ve akademisyenlerle bir araya gelinmişti. Bu kapsamda YÖK Yürütme Kurulu üyeleri ikinci ziyaretlerini bugün gerçekleştirdi.

YÖK Yürütme Kurulu Prof. Dr. Zeliha Koçak Tufan Bartın Üniversitesini, Prof. Dr. Meh-

met Şişman Karabük Üniversitesini, Prof. Dr. Ömer Açıkgoz Çankırı Üniversitesini ve Prof. Dr. Metin Topçuoğlu ise Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesini ziyaret etti.

Kurul üyeleri, öğrenci temsilcileri ile buluştuktan sonra üniversitelerin genişletilmiş senato toplantılarına katılarak dekanlarla ve diğer akademisyenlerle bir araya geldi.

Gerçekleştirilen bu görüşmelerde Kurul Üyeleri üniversitelerin sorunlarını yerinde dinledi.

Kurul üyeleri üniversite yerleşkelerini ziyaret ederek öğrencilerle sohbet etti, ayrıca derslere de katıldılar.

TÜRKİYE'DE EĞİTİM GÖREN ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER İLE YÖK'TE İFTAR YEMEĞİNDE BULUŞULDU

23 Mayıs 2018/Ankara

Yükseköğretim Kurulu Başkanı Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç, Türkiye'de okuyan uluslararası öğrencilerin bir grubunu, temsilen Yükseköğretim Kuruluna iftar yemeğine davet etti. Üniversitelerin lisans ve lisansüstü eğitimlerine devam eden, 62 ülkeden 161 ulusla-

rarası öğrenci davete katıldı. Yemekte, YÖK üyeleri ve öğrencilerin mensup oldukları ülkelerin büyükelçileri ile eğitim müşavirleri de hazır bulundular.

Bugün itibarıyla Türkiye'de 173 farklı ülkeden 128 bini aşkın uluslararası öğrenci bulunmaktadır.

Başkan Saraç öğrencilere hitaben yaptığı konuşmada Sizler, ülkemizin yükseköğretimini dış dünyaya en iyi şekilde yansıtacaksınız. Hem kendi ülkenizin hem de Türkiye'nin kalkınmasına ve farklı kültürel kimliklerin bir arada ve barış içinde yaşamalarına katkıda bulunacaksınız" dedi.

AVRUPA'DAN TÜRK YÜKSEKÖĞRETİMİNE ÜÇ BAŞLIKTA TAM NOT

1 Haziran 2018 / Ankara

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanı Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç, 24-25 Mayıs'ta Fransa'da düzenlenen Avrupa Yükseköğretim Alanı Bakanlar Zirvesi'nde, Türk yükseköğretim sisteminin, üç konuda tam puan aldığını belirterek, "Bu zirvedeki tespitler bize gösteriyor ki Bologna Süreci'nde pek çok Avrupa ülkesinin önünde yer almaktayız. Bu çok önemli ve olumlu bir gelişme." değerlendirmesini yaptı.

Saraç, yaptığı açıklamada, Türkiye'nin 2001'de parçası olduğu Bologna sürecinde, ülke karnelerini değerlendirmek ve yeni hedefler belirlemek amacıyla iki veya üç yıl aralıklarla bakanlar seviyesinde toplantılar düzenlendiğini ifade etti.

Avrupa Yüksek Öğretim Alanı'nın 48 ülkeden oluştuğunu, bu kapsamda son olarak 24-25 Mayıs tarihlerinde Fransa'da Avrupa Yükseköğretim Alanı Bakanlar Zirvesi'nin düzenlendiğini anlatan Başkan Saraç, zirveye YÖK ve Milli Eğitim Bakanlığının müşterek bir heyetle katıldığını bildirdi.

"Bologna sürecinde pek çok Avrupa ülkesinin önündeyiz"

Başkan Saraç, zirvede, daha önce "Derece Sisteminin Geliştirilmesi (Yeterlilikler Çerçevesi, ECTS Sistemi ve Diploma Eki Süreci)", "Tanıma" ve "Kalite Güvencesi" alanlarında belirlenen 2018 hedefleri açısından "Türkiye'nin dikkate değer gelişmeler kaydettiğinin" belirtildiğini aktardı.

Zirvede, Avrupa yükseköğretim alanındaki Bologna Süreci'ndeki ülkelerin üç ana başlıkta "Avrupa Yükseköğretim Alanı Süreci Değerlendirme Raporu"nda ele alındığını kaydeden Başkan Saraç, Türkiye'nin derece sistemlerin geliştirilmesi ana başlığı altında "Yeterlilikler Çerçevesi", "Avrupa Kredi Transfer Sistemi" ve "Diploma Eki başlığı" altındaki üç konuda da 5 üzerinden 5 tam puan aldığını bildirdi.

Türk yükseköğretim sisteminin, derece sisteminin geliştirilmesi alanındaki tüm alt alanlarında, önceki yıllara nazaran büyük bir gelişme göstererek, üç alt başlığın tümündeki değerlendirmelerden, özellikle de Avrupa yükseköğretim sisteminde en üst düzeydeki zirveden tam not almasının önemine işaret eden Saraç, “Bu zirvedeki tespitler bize gösteriyor ki Bologna Süreci’nde pek çok Avrupa ülkesinin önünde yer almaktayız. Bu çok önemli ve olumlu bir gelişme.” değerlendirmesini yaptı.

“Yükseköğretim Kalite Kurulu, Avrupa Kalite Ajansına üye olacak”

Zirvede bir tek “Kalite Güvence Sistemi” başlığı altındaki notta istenilen düzeyde olunmadığını ifade eden Başkan Saraç, bunun bağımsız Yükseköğretim Kalite Kurulunun henüz kurulmasından ve çıktılarının beklenmesinden kaynaklandığını belirtti.

Başkan Saraç, “Önümüzdeki değerlendirmede, bu noktada da çok iyi olacağımızı düşünüyoruz. Yükseköğretim Kalite Kurulu Avrupa Kalite Ajansına üye olacak. Bilindiği üzere kalite güvencesi alanında gereken yapısal değişiklikleri sağlayarak idari ve mali özerkliğe sahip bir Kalite Kurulunun oluşturulması sağlandı. Yeni YÖK’ün çok önem verdiği ve gerçekleştirdiği projelerden birisi olan Yükseköğretim Kalite Kurulunun Avrupa Kalite Ajansına üye kabul edilmesiyle 2020 yılına dek bu alandaki değerlendirmelerde de hedeflediğimiz sonucu inşallah elde edeceğiz.” diye konuştu.

“Türkiye’nin Kalite Değerlendirme Süreçlerine Öğrenci Katılımı”nda üye ülkeler ortalamasında, “Uluslararası Değerlendirme Süreçlerine Açıklık” alanında ise tam not alındığını bildiren Saraç, tanıma süreçlerinde de Türkiye’nin üye ülkeler ortalamasında gelişme gösteren ülkeler arasında olduğunu söyledi.

“Türk yükseköğretimi birçok alanda öne çıkmayı başardı”

Türk yükseköğretim sisteminin son yıllarda büyük bir ivme kazandığına işaret eden Başkan Saraç, şunları kaydetti: “Avrupa Yükseköğretim Alanı Süreci Değerlendirme Raporu’ndan da görüldüğü üzere, ülkemiz yükseköğretimi son yıllarda büyük bir ivme kazanarak birçok alanda öne çıkmayı başardı.

Bu rapor, ülkelerin yükseköğretim sistemlerinin gelişme veya gerilemesini gösteren, bu sürece dâhil bütün ülkelerin karnesini ortaya koyan önemli bir göstergedir. Yükseköğretim sistemlerine bütüncül olarak yaklaşan bir rapordur. Türk yükseköğretiminde güzel gelişmelerin Avrupa farkında. Türkiye’de güzel şeyler oluyor, yükseköğretim alanında da güzel şeyler oluyor. Henüz istediğimiz noktada olmasak da gelişmeler ve iyileşmeler doğru yolda olduğumuzu gösteriyor. Bunları da görmemiz lazım. Bunu sadece biz söylemiyoruz, bizim dışımızda bağımsız en üst düzeyde bir zirveden çıkan neticeler de bunu gösteriyor. Kabul ediyoruz, önümüzde kat edeceğimiz uzun mesafeler var. Bununla birlikte daimi tekâmülü arayan bir şekilde ilerlemeye devam ediyoruz.”

Küresel rekabet ortamında eğitim kalitesini artırmak ve uluslararası ekosistemde varlık gösterecek nitelikli insan kaynağı yetiştirmek amacıyla sürdürdükleri çalışmalara Avrupa Yükseköğretim Alanı hedefleri ile ilişkilendirecek şekilde devam edeceklerini bildiren Saraç, “Bu bağlamda önümüzdeki dönem için yeni bir proje daha ortaya koyacağız.” vurgusu yaptı.

YÖK Başkanı Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç, bir sonraki Bakanlar Zirvesi’nin 2020’de İtalya’da gerçekleşeceğini belirterek, bu süreçte, yükseköğretim sistemlerini daha nitelikli, kapsayıcı, güncel ihtiyaçları karşılar ve dijitalleşen dünyaya uyum sağlar bir hale getirmek amacıyla yeni önceliklerin belirlendiğini sözlerine ekledi.

ÜNİVERSİTELERİMİZDE GENÇLERE KODLAMA EĞİTİMİ VERİLECEK

20 Haziran 2018

Cumhurbaşkanımızın himayelerinde, YÖK'ün koordinatörlüğünde ve İŞKUR'un desteğiyle üniversite-lerimizin ilgili bölümlerindeki öğretim üyelerimiz tarafından üniversite öğrencisi ya da mezun olan gençlerimize farklı düzeylerde, ücretsiz kodlama eğitimleri verilecek. Hedef kitlemiz, üniversitelerin matematik, mühendislik, iktisat, işletme, istatistik gibi algoritmik düşünce yeteneğinin kazandırıldığı ancak kodlamanın yeterince öğretilmediği programlarda okuyan ya da bu programlardan mezun olan gençlerimizdir.

Proje kapsamında, ilgili programlarda okuyan ya da bu programlardan mezun olanlar belirli düzeyde kodlama eğitimine alınacak. Eğitimleri üniversitelerdeki öğretim üyelerimiz verecek. Böylece gençlerimiz, kolay ve kısa sürede yeni bir beceri ve yetkinlik kazanarak farklı sektörlerde iş imkânına kavuşacak. Bu eğitimlerle, bu gençlerimize yeni bir yetenek kazandırmayı hem de yakın gelecekte ülkemizin bu alanlarda yaşayabileceği iş gücü açığının kapatılması hedeflenmektedir.

Yakın gelecekte birçok sektörde kodlamaya olan ihtiyacın daha da artacağını düşünülerek bu proje başlatılmıştır.

Kodlama eğitimlerinin, işgücü projeksiyonu da dikkate alınarak Ankara, İstanbul, İzmir'in aralarında bulunduğu pilot illerde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

İŞKUR tarafından projeye kabul edilen kursiyerlerin tüm eğitim masraflarının karşılanacak ve kursiyerlere cep harçlığı ve kurs süresi boyunca sigorta imkânı sağlanacak ve Kursu başarı ile tamamlayanlara sertifika verilecektir.

Bu proje çalışmasında yer alan Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Sayın Dr. Cemil Ertem ve İŞKUR'un değerli yetkililerine YÖK olarak teşekkür ediyoruz.

YÖK, AKADEMİSYENLERİ YABANCI DİL EĞİTİMİ İÇİN “YÖK-DİL EĞİTİMİ BURSUSU” İLE YURTDIŞINA GÖNDERECEK

3 Temmuz 2018

YÖK, doktora derecesine sahip araştırma görevlisi, öğretim görevlisi ve Dr. öğretim üyelerinin yabancı dil eğitimini desteklemek amacıyla: “YÖK – DİL EĞİTİMİ BURSUSU” projesini başlattı.

Yükseköğretim Kurulu Başkanı Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç, Türkiye’nin kalkınmış ülkeler arasındaki sıralamasını yükseltmek için doktoralı insan gücünün artırılması amacıyla “Yeni YÖK” tarafından, “Türkiye’de her bin kişiye bir doktoralı insan” hedefiyle başlatılan 100/2000 YÖK Doktora Bursları ve Yurtdışı Doktora Araştırma Bursu (YÖK-YUDAB) Programı’nın ardından, doktora derecesine sahip araştırma görevlisi, öğretim görevlisi ve Dr. öğretim üyelerinin dil eğitimi alması için burs verilmesi kararı aldıklarını açıkladı.

Proje kapsamında YÖK olarak, YÖK – DİL EĞİTİMİ BURSUSU projesi kapsamında her yıl, burs şartlarını taşıyan 400 akademisyen yabancı dil kursu için en az 2 ay, en fazla 6 ay olmak üzere yurtdışına gönderilecek.

Adayların yabancı dil kurs ücreti aylık 2500 TL’yi geçmeyecek kısmı YÖK tarafından ödenecek. 6 ay süreyle kurs görecektir olan akademisyenlerimize

toplamda 15.000 TL’ye varan burs desteği verilecek.

YÖK – DİL EĞİTİMİ BURSUSU’na devlet üniversitelerinde doktora derecesine sahip araştırma görevlisi, öğretim görevlisi ve Dr. öğretim üyelerinden; hizmet süresi en az 3 yıl olup, son beş yıl içinde yabancı dil sınavından en az 50 ve en fazla 64 puan aldığını belgelendirenler başvurabilecek.

YÖK tarafından belirlenen kontenjan çerçevesinde, başvuru şartlarına sahip olan adaylar, ilgili üniversite yönetim kurulunca, yabancı dil puanı ve akademik faaliyetleri dikkate alınarak ve alanlar arasında denge gözetilerek değerlendirilecekler.

Yabancı Dil Eğitimi için yurtdışına gönderilecek bursiyerlerde aranan şartları sağlayanlar, kadrolarının bulunduğu üniversite rektörlüklerine başvurularını yapacaklar.

Üniversite yönetimleri yabancı dil eğitimi için yurtdışına gönderilmesini uygun buldukları adayları YÖK’e bildirecek. Rektörlüklerce bildirilen adaylar YÖK Yürütme Kurulunda görüşülerek karara bağlanacak.

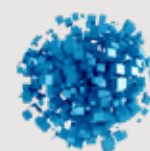

YÖK 100 / 2000 DOKTORA BURSLARI

Gelecek 10 Yıl İçin Güçlü Nesiller Yetiştirme Projesi

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

100 / 2000
YÖK DOKTORA
BURSLARI

BASINDA YÖK

YENİ AFTAN 500 BİN ÖĞRENCİ YARARLANACAK

Öğrenci affı kapsamında yapılacak düzenlemenin yapılmasıyla öğrencilikle ilişkisi kesilen 500 bini aşkın kişi, üniversite eğitimine devam edebilecek.

Yükseköğretim Kurulu'ndan (YÖK) verilen bilgiye göre, TBMM'ye sunulan, Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısında yer alan öğrenci affının detayları belli oldu. Buna göre üniversitelerden

hazırlık ve lisansüstü dahil kendi isteğiyle ilişkileri kesilenler, her ne sebeple olursa olsun ilişkisi kesilenler ile kazandıkları halde kayıt yaptırmayanlar, düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 4 ay içinde ilişkilerinin kesildiği üniversiteye başvurmaları halinde 2018-2019 eğitim-öğretim yılında öğrenimlerine başlayabilecek. Düzenlemenin yürürlüğe girmesiyle öğrencilikle ilişkisi kesilen 500 bini aşkın kişi, üniversite eğitimine devam edebilecek.

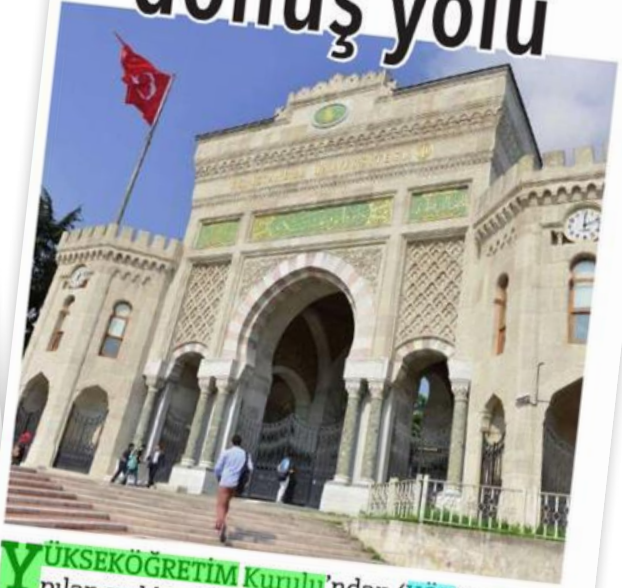
Yurtdışındaki Türkoloji öğrencilerine burs müjdesi

YÜKSEKÖĞRETİM Kurulu (YÖK), yurt dışındaki Türkoloji bölümlerine ilgiyi artırmak ve nitelikli yabancı öğrencileri yurt dışındaki Türkoloji bölümlerine çekebilmek amacıyla "YÖK-Türkoloji" burs programı başlattı. Yeni burs programı, Türkoloji programı bulunan ülkelerde üniversiteye geçiş çağındaki gençlere yönelik "Türkoloji Sizi Çağırıyor"

sloganıyla hayata geçirilecek burs kapsamında Türkoloji lisans programlarında her sınıftan en fazla 5 öğrenci, öğrenimleri süren ve tüm yıl boyunca desteklenecek. **YÖK**, bu bölümleri tanıyan öğrencilere Türkiye'de okuma fırsatı ve mezun oldukları üniversitelerin Türkoloji bölümlerinde okumaları için de fırsatlar yaratacağına da

500 bin kişiye üniversiteye dönüş yolu

YÜKSEKÖĞRETİM Kurulu'ndan (YÖK) yapılan açıklamaya göre üniversite affından 500 bini aşkın kişinin faydalanması bekleniyor. Yasa çıktığında önümüzdeki yıl için başvurular üniversitelere yapılacak. Başbakan Binali Yıldırım'ın, binlerce aday ilgilendiren üniversite affı ile ilgili açıklamalarının ardından detaylar belli olmaya başladı. **YÖK** açıklamasına göre örgün, açıköğretim, lisans, ön lisans, hazırlık, lisansüstü, birinci ve ikinci öğretim ile birlikte Tıpta Uzmanlık Eğitimi (TUS) ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi'ne (DUS) devam ederken eğitimini yarıda bırakan öğrenciler af kapsamında olacak. Bu durumda 500 bini aşkın adayın olduğu tahmin ediliyor. Sadece terör suçları kapsamında üniversiteyi bırakanlar bu haktan yararlanamayacak. Adaylar yasa çıktığında önümüzdeki yıl için gidip üniversitelerine başvuracaklar, tüm işlemler **yükseköğretim** kurumları tarafından yapılacak.

EĞİTİM SERVİSİ

YÖK'ten akademisyenlere müjde

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) "dijitalleşme" çalışmaları kapsamında bir teknolojik yeniliğe daha imza attı. E-Devlet kapısı üzerinden "Öğretim Elemanı Belgesi Sorgulama ve Doğrulama Sistemi" hizmete açıldı. Bu sayede akademisyenler, kendi kadro bilgilerini içeren belgeyi çok daha kolay ve hızlı bir şekilde alabilecek.

YÖK Başarı Bursları 36 programa verilecek

İLK kez 2016-2017 öğretim yılında 23 lisans programı için başlatılan **YÖK** Başarı Bursları, 5 yeni programın daha eklenmesiyle 36'ya çıktı. **YÖK Başkanı** Prof. Dr. **Yekta Sarıca**, 2018-2019 akademik yılı için bursiyerlere 12 ay

boyunca aylık 700 TL burs vereceklerini açıkladı. Sarıca, "Yeni **YÖK** olarak suya, toprağa dokunarak tarım, ziraat, orman, su ürünleri ve hayvancılık odaklı lisans programlarına yönelik hileştirici tedbirler almaya devam ediyoruz" dedi. Burs

kapsamına alınan programlar şöyle: Veterinerlik, Astronomi ve Uzay Bilimleri, Uzay Bilimleri ve Teknolojileri, Hidrojoloji Mühendisliği, Tohum Bilimi ve Teknolojisi. Bu programlara ilk 3 sırada yerleşen adaylar burs alıyor.

YÖK ÖĞRENCİLERE MÜJDE VERDİ

Aylık 2 bin 100 TL burs

Yükseköğretim Kurulu (YÖK), üniversitelerin araştırma projelerinde görev yapacak yüksek lisans ve doktora öğrencilerine ilk defa verilecek bursların üst sınırlarını belirledi. **YÖK Başkanı** Prof. Dr. **Yekta Sarıca**, şunları söyledi: Yeni düzenleme ile üniversiteler bilim-

sel araştırma projeleri birimlerinde kendi kaynaklarından desteklenen projelerde bursiyer istihdam edecek. Bu kapsamda üniversiteler, projelerde görev alan yüksek lisans öğrencilerine aylık bin 400 lira ve doktora öğrencilerine ise aylık 2 bin 100 liraya kadar burs

ödeyebilecekler. Ülkenin sürdürülebilir kalkınması ve sosyoekonomik ve kültürel gelişiminde, nitelikli insan kaynağının önemine dikkati çeken Sarıca, bu düzenlemenin **Türk yükseköğretim** tarihinde ilk uygulamalar arasında olduğunu vurguladı. **ANKARA**

Araştırmacı öğrencilere

Asgari ücretten fazla burs

ÜNİVERSİTELERİN araştırma projelerinde çalışacak öğrencilere asgari ücretten fazla burs verilebilecek. **YÖK Başkanı** Prof. Dr. **Yekta Sarıca**, "Düzenlemeyle üniversiteler bilimsel araştırma projeleri birimlerince kendi kaynaklarından desteklenen projelerde bursiyer istihdam edebilecek.

Bursların üst sınırları belirlendi. Üniversiteler, projelerde görev alan yüksek lisans öğrencilerine aylık 1.400 lira ve doktora öğrencilerine ise aylık 2 bin 100 liraya kadar burs ödeyebilecek. Bu, üniversite projelerinin niteliğini ve Ar-Ge yetkinliğini geliştirecek" dedi. Öte yandan Danıştay'ın

ALES'in beş yıl geçerli olması kararını iptal etmesi üzerine, **YÖK** adayların mağdur olmaması için çalışma başlattı. Buna göre, adayların 30 Eylül 2018 tarihli ALES sonuçlarının açıklanacağı güne kadar yapacağı başvurularda, mevcut ALES puanlarının geçerli kabul edilmesine karar verildi. **AA**

Araştırmacı öğrencilere maaş gibi burs

Yükseköğretim Kurulunca (YÖK), üniversitelerin araştırma projelerinde görev yapacak yüksek lisans ve doktora öğrencilerine ilk kez verilecek bursların üst sınırları belirlendi. Üniversitelerin araştırma projelerinde görev alan yüksek lisans öğrencilerine ilk kez aylık bin 400 lira, dokto

öğrencilerine ise aylık 2 bin 100 liraya kadar burs ödenecek. Düzenlemenin ilk olduğunu söyleyen YÖK Başkanı Prof.

Dr. Yekta Sarı

üniversiteler
birimlerince
desteklenen p
edebilecek. Ü
alan yüksek lis
lira ve doktora
liraya kadar bu

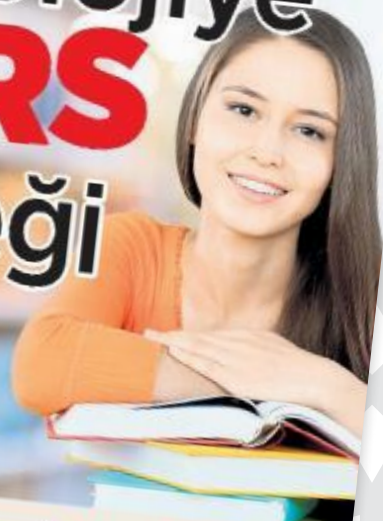
‘TÜRKOLOJİ’ öğrencilerine burs

Yükseköğretim Kurulu (YÖK), yurtdışındaki Türkoloji bölümlerine ilgiyi arttırmak amacıyla ‘YÖK-Türkoloji’ adıyla yeni bir burs programı başlattı. Burs, Türkoloji programı bulunan ülkelerde gençlere yönelik ‘Türkoloji Sizi Çağırıyor’ sloganıyla hayata geçiriliyor. ‘YÖK-Türkoloji Bursu’ kapsamında, Türkoloji lisans programlarında her sınıftan en başarılı beş öğrenci, öğrenimleri süresince ve yılda 12 ay boyunca desteklenecek. Burstan yararlanabilmek için TC vatandaşı olmamak, kendi döneminde programa yerleşen ilk 10 öğrenci arasında bulunmak gibi şartlar var. Bursun devam etmesi için öğrencinin her dönem bütün derslerinden başarılı olması gerekiyor. ■ AA

Türkolojiye **BURS** desteği

Yükseköğretim Kurulu (YÖK), yurt dışındaki Türkoloji bölümlerine olan ilgiyi artırmak amacıyla yeni bir burs programı başlattı. YÖK’ün ‘Türkoloji Sizi Çağırıyor’ sloganıyla oluşturduğu burs programından yararlanabilmek için T.C. vatandaşı olmamak, kendi döneminde programa yerleşen ilk 10 öğrenci arasında bulunmak şartları aranıyor.

Yurt dışındaki Türkoloji lisans programlarında her sınıftan en başarılı beş öğrencinin, öğrenimi süresince yılda 12 ay süreyle burs desteği burstan yararlanabilmesi için her dönem aldıkları bütün derslerden başarılı olmaları gerekiyor. Bu bölümlerden mezunların doktoralarını yaptıktan sonra Türkiye’de mezun oldukları üniversitelerin Türkoloji bölümlerinde hoca olarak görev alması hedefliyor.

Engelsiz üniversitelere ödül

YÖK, Engelliler Haftası kapsamında düzenlediği çalıştayda engelsiz üniversiteleri ödüllendirdi. Engellilerin sorunlarının çözümü için teşvik edici çalışmalar ve projeler gerçekleştirmiş yükseköğretim kurumlarına mekânda erişebilirlik, eğitimde erişebilirlik ve sosyo-kültürel faaliyetlerde erişebilirlik olmak üzere üç kategoride Bayrak Ödülü ve Engelsiz Program Nisani verildi.

Aksaray, Altınbaş, Anadolu, Bilecik Seyh Edebali, Boğaziçi, Bülent Ecevit, Dicle, Erciyes, Hitit, Işık, İzmir Bakırçay, Kahramanmaraş Sütçü

İmam, Karamanoğlu Mehmet Bey, Kırıkkale, Marmara, Mehmet Akif Ersoy, Recep Tayyip Erdoğan, Yaşar olmak üzere 18 üniversite Bayrak Ödülü alırken, Anadolu, Hasan Kalyoncu, Hitit üniversiteleri de Nisan Ödülü'ne almaya hak kazandı.

Yükseköğretimde 39 bin 229 engelli öğrencinin var olduğunu kaydeden YÖK Başkanı Yekta Saraç, yükseköğretim kurumlarına giriste özel yetenek sınavıyla öğrenci alan programların kontenjanının yüzde 10'unun engelli öğrenciler için ayrıldığını söyledi.

YÖK başarı burslarının kapsamı genişletildi

YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta Saraç, "YÖK Başarı Burslarının kapsamını genişlettik. Ülkemizin öncelikli alanlarını belirliyor ve bu programla"

ğimiz 5 lisans programını tercih edip şartları sağlayan öğrencilerimize de burs desteği sağlayacağız" dedi. Saraç, 36 lisans programında okuyup bursu almaya hak kazanmış öğrencilere 2018-2019 akademik yılı için 12 ay boyunca aylık 700 TL burs vereceklerini belirtti.

Engellilere 'özel yetenek' müjdesi

YÜKSEKÖĞRETİM Kurulu (YÖK) Başkanı Prof. Dr. Yekta Saraç, gelecek eğitim öğretim yılının itibaren özel yetenek sınavı ile öğrenci alan programların kontenjanının yüzde 10'unun engelli öğrenciler için ayrıldığını bildirdi. Saraç "Sadece özel yetenek sınavında başarılı olanak üzere kullanılmak üzere puanının sınavın yapıldığı yıl dâhil olmak üzere 2 yıl süreyle geçerli olmasına karar verildi. Özel yetenek sınavına girmek için baraj puanını geçen öğrencilerimiz bu puanı iki yıl süreyle kullanabilecek" bilgisini verdi.

FİLİSTİN'E AKADEMİK DESTEK

YÖK Engellsiz Eğitim Çalıştayı ve Engellsiz Üniversiteler Ödül Töreni'nde konuşan Saraç, yükseköğretim sisteminde yaklaşık 7 milyon 600 bin öğrenci olduğunu

belirtirken, bu öğrencilerden 39 bin 229'unun engelli öğrencilerin olduğunu bildirdi.

Saraç, ABD'nin Tel Aviv Büyükelçiliği'nin Kudüs'e taşınması sonrasında İsrail'in Filistin halkına yönelik saldırısını kınadı. İsrail'in saldırısının insanlık dışı olduğunu ifade eden Saraç, "Hümaniter düzeyde, akademik nitelikte maddesel bir halin varlığını sürdürmesine nasıl destek verebiliriz, bu konuyla ilgili de çalışıyoruz" dedi. Törenin ardından 35 üniversitenin katılımıyla Engellsiz Üniversite bayrakları, engelsiz program nisneleri ile sertifikalar üniversitelere teslim edildi. Törende, İstanbul'un Beykoz semtinde yaşayan ve dünyaca ünlü besteci Mozart'la aynı müzik kulübüne sahip 10 yaşındaki engelli Yunus Yazıcı da piyano çaldı.

YÖK'ten BURS müjdesi

Türkiye'nin stratejik önem arz eden alanlarda okuyan öğrencilere verilen YÖK Başarı Bursu 31'den 36'ya çıkarıldı. YÖK Başkanı Yekta Saraç, burs alan öğrencilere her ay 700 TL verileceğini açıkladı.

YÜKSEKÖĞRETİM Kurulu (YÖK) Başkanı Prof. Dr. Yekta Saraç Türkiye'nin öncelikli alanlarında stratejik öneme sahip lisans programlarını tercih edecek öğrencileri için başlatmış oldukları "YÖK Başarı Bursları"nın kapsamını genişlettiklerini bildirdi.

Saraç, bu bağlamda veteriner fakültelerini de YÖK Başarı Bursu kapsamına aldıklarını, burs desteği sağlanacak diğer lisans programlarının ise "Astronomi ve Uzay Bilimleri", "Uzay Bilimleri ve Teknolojileri", "Hidrojeoloji Mühendisliği" ve "Tehum Bilimi ve Teknolojisi" olduğunu aktardı.

'KALKINMA NİTELİĞİLE MÜMKÜN'

YÖK Başarı Bursu verilen 31 lisans programı kapsamına 2018-2019 eğitim öğretim yılı için 5 lisans programı daha eklediklerini bildiren Saraç, "Ülkemizin kalkınmasının ancak nitelikli bilgi ve 'nitelikli insan kaynağı' ile mümkün olacağına inanıyoruz. Bu bakış açısıyla yeni eklediğimiz 5 lisans programını tercih edip şartları sağlayan öğrencilerimize de yeni eğitim-öğretim döneminde burs desteği sağlayacağız" ifadelerini kullandı.

YÖK Başkanı Saraç, bursu almaya hak kazanmış öğrencilere 2018-2019 akademik yılı için 12 ay boyunca aylık 700 TL burs vereceklerini belirterek "YÖK-TEBİP (Temel Bilimler Üstün Başarı Sınıfları) bursumuz da dahil olmak üzere birçok öğrencimizi destekliyoruz. Bu burs programlarımızın en önemli özelliği başarıyı önceleyen bir burs programı olmasıdır" dedi.

YÖK'ten akademisyenlere 'dil eğitimi bursu' müjdesi

YÜKSEKÖĞRETİM Kurulu

(YÖK) tarafından, doktora derecesine sahip araştırma görevlileri, öğretim görevlileri ve doktor öğretim üyelerine, dil eğitimi bursu verilecek.

Yurt dışına gönderilecek

Saraç, "YÖK-Dil Eğitimi Bursu" kapsamında, devlet üniversitelerindeki doktora derecesine sahip araştırma görevlileri, öğretim görevlileri ve doktor öğretim üyelerine, yabancı dil seviyelerini yükseltmeleri için yurt dışında katıldıkları yabancı dil kursu giderlerini desteklemek amacıyla YÖK tarafından burs verileceğini belirterek, "Proje kapsamında her yıl burs şartlarını taşıyan 400 akademisyeni"

en fazla 6 ay olmak üzere yurt dışına göndereceğiz." ifadelerini kullandı.

15 bin TL'ye kadar destek

Burstan faydalanacaklar için toplamda 15 bin liraya kadar destek sağlanacağını kaydeden Saraç, "Adayların yabancı dil kurs ücretinin aylık 2 bin 500 lirayı geçmeyecek kısmı YÖK tarafından ödenecek. 6 ay süreyle kurs görecektir. Toplamda 15 bin liraya varan burs desteği verileceğiz." değerlendirmesinde bulundu.

Akademisyenlere maaş gibi burs

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanı Prof. Dr. Yekta Saraç, "YÖK-Dil Eğitimi Bursu" kapsamında, devlet üniversitelerindeki doktora derecesine sahip araştırma görevlileri, öğretim görevlileri ve doktor öğretim üyelerine, yabancı dil seviyelerini yükseltmeleri için yurt dışında katıldıkları yabancı dil kursu giderlerini desteklemek amacıyla YÖK

tarafından burs verileceğini belirtti. Saraç, "Proje kapsamında her yıl burs şartlarını taşıyan 400 akademisyeni, en fazla 6 ay olmak üzere yurt dışına göndereceğiz. Adayların yabancı dil kurs ücretinin aylık 2 bin 500 lirayı geçmeyecek kısmı YÖK tarafından ödenecek. Toplamda 15 bin liraya varan burs desteği verileceğiz" dedi.

görevlileri, öğretim görevlileri ve doktor öğretim üyelerine, yabancı dil eğitimleri için desteklenmesi için YÖK tarafından burs verileceğini belirtti.

158 bin akademisyen 7,5 milyon öğrenci var

YÖK tarafından açıklanan istatistiklere göre, Türkiye'de 2017-2018 öğretim yılında üniversitelerde 158 bin 98 akademisyene karşılık 7 milyon 560 bin 371 öğrenci bulunuyor.

YÜKSEKÖĞRETİM

kuruluna (YÖK), 2017-2018 öğretim dönemine ait yükseköğretim istatistikleri yayımlandı. Buna göre, Türkiye'de geçen yıl 151 bin 763 olan akademisyen sayısı bu yıl 158 bin 98 oldu. Akademisyenlerin 24 bin 640'i profesör, 14 bin 456'sı doçent, 37 bin 520'si doktor öğretim üyesi, 35 bin 484'ü öğretim görevlisi, 45 bin 998'i araştırma görevlisi olarak çalışıyor. Akademisyenlerin 70 bin 235'i kadın, 87 bin 863'ü ise erkek öğretim üyelerinden oluşuyor. Üniversitelerde görev yapan kadın akademisyenlerin 7 bin 696'sını profesörler, 5 bin 611'ini doçentler, 15 bin 932'sini doktor öğretim üyeleri, 17 bin 944'ü öğretim görevlileri ve 23 bin 190'ını da araştırma görevlileri oluşturuyor. Erkek akademisyenlerin 16 bin 944'ü profesör, 8 bin 845'i doçent, 21 bin 588'i doktor öğretim üyesi, 17 bin 678'i öğretim görevlisi ve 22 bin 808'i ise araştırma görevlisi olarak hizmet veriyor.

EN FAZLA KAYIT DEVLET ÜNİVERSİTELERİNDE

Türkiye'deki üniversite öğrenci sayısı, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında 7 milyon 198 bin 587 iken bu rakam yeni eğitim öğretim yılında 7 milyon 560 bin 371'e yükseldi. Öğrencilerden 6 milyon 963 bin 903'ü devlet, 589 bin 307'si vakıf üniversitelerinde, 7 bin 161'i de vakıf meslek yüksekokullarında öğrenimine devam ediyor.

DİL EĞİTİMİ BURSUSU

YÖK, 400 akademisyeni yurt dışına gönderecek

YÖK tarafından, doktora derecesine sahip araştırma görevlileri, öğretim görevlileri ve doktor öğretim üyelerine, dil eğitimi bursu verilecek. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanı Prof. Dr. Yekta Saraç, "Proje kapsamında her yıl, burs şartlarını taşıyan 400 akademisyeni, en fazla 6 ay olmak üzere yurt dışına göndereceğiz. Adayların yabancı dil kurs ücretinin aylık 2 bin 500 lirayı geçmeyecek kısmı YÖK tarafından ödenecek. 6 ay süreyle kurs görecektir. Toplamda 15 bin liraya varan burs desteği verileceğiz" dedi.

Devlet, üniversitede özeli 11'e katladı

YÖK kayıtlarına göre üniversitelerde 4 milyon 47 bin 302'si erkek, 3 milyon 513 bini kız olmak üzere 7 milyon 560 bin öğrenci bulunuyor. Bunların 6 milyon 964 bini devlet, 589 bin 307'si vakıf üniversitelerinde öğrenim görürken, 158 bin 98 akademisyen ders veriyor. Rakamlara göre kadın öğrenci ile akademisyen sayısında artış olduğu görülüyor.

Yükseköğretim Kurulu'na (YÖK) 2017-2018 öğretim dönemine ait yükseköğretim istatistikleri sunuldu. Açıklanan istatistiklere göre, Türkiye'de 2017-2018 öğretim yılında üniversitelerde 7 milyon 560 bin öğrenci eğitim alıyor. Bu öğrencilerin 371 4 milyon 47 bin 302'si erkek, 3 milyon 513 bin 69'u ise kızlardan oluşuyor. YÖK'ün rakamlarına göre kız öğrenci sayısında artış olduğu görülüyor.

AKADEMİK KADRO 7 BİN ARTTI: Türkiye'de geçen yıl 151 bin 763 olan akademisyen sayısı bu sene 158 bin 98 oldu. Akademisyenlerin 73 bin 235'i kadın, 87 bin 863'ü ise erkek öğretim üyelerinden oluşuyor.

7 BİN 696 KADIN PROFESÖR: Üniversitelerde görev yapan kadın akademisyenlerin 7 bin 696'sı profesörler, 5 bin 611'i doçentler, 15 bin 932'si doktor öğretim üyeleri, 17 bin 806'sı öğretim görevlileri ve 23 bin 190'ı da araştırma görevlilerinden oluşuyor. Erkek akademisyenlerin 16 bin 944'ü profesör, 8 bin 845'i doçent, 21 bin 588'i doktor öğretim üyesi, 17 bin 678'i öğretim görevlisi ve 22 bin 808'i ise araştırma görevlisi olarak hizmet veriyor.

AKADEMİK KADRO 7 BİN ARTTI: Türkiye'de geçen yıl 151 bin 763 olan akademisyen sayısı bu sene 158 bin 98 oldu. Akademisyenlerin 73 bin 235'i kadın, 87 bin 863'ü ise erkek öğretim üyelerinden oluşuyor.

ALES İLK KEZ 81 İLDE YAPILACAK

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından 6 Mayıs'ta uygulanacak Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (ALES) ilkönce 81 ilde 6 Mayıs Pazar günü yapılacaktır. Sınav 304 bin 870 aday gerekir. Daha önceki yıllarda ALES'e başvuran adaylar, başarıları ile ilgili aday sınavının birim altında olması durumunda başvurdukları ilde sınava girerlerken, birim üstünde sınava katılacak adayların sayısı tamamı ilde sınava alınmıyordu. ALES için bu uygulamayı ÖSYM tüm adaylar için uyguluyor.

YÖK artık cepte

Yükseköğretim Kuruluna (YÖK), Android ve iOS işletim sistemlerine uygun, akıllı mobil cihazlara uyumlu şekilde geliştirilen ve ilk kez kullanıma sunulan "YÖK Mobil" uygulamasıyla, kullanıcılar birçok hizmete erişebilecek. Uygulamayı telefonlarına yükleyen kullanıcılar, YÖK'ün kurumsal bilgilerine, duyuru ve haberlerine, akademisyen bilgilerine, Yükseköğretim Program Atlası'na, dergi ve raporlarına, Tez Merkezi'ne, üniversitelerin yayınladığı öğretim görevlisi ve araştırma görevlisi kadro ilanlarına, üniversitelerin iletişim bilgilerine ve konumlarına erişebilecek. Uygulamayla, herhangi bir konuda yazılan tezler, makalelere, çalışmalara, patentlere ulaşabilecek. Öte yandan kullanıcılar, Türkiye'deki fakültelere ve meslek yüksekokullarına kayıtlı öğrenci sayılarına kadar pek çok

lerine, Yükseköğretim Program Atlası'na, dergi ve raporlarına, Tez Merkezi'ne, üniversitelerin yayınladığı öğretim görevlisi ve araştırma görevlisi kadro ilanlarına, üniversitelerin iletişim bilgilerine ve konumlarına erişebilecek. Uygulamayla, herhangi bir konuda yazılan tezler, makalelere, çalışmalara, patentlere ulaşabilecek. Öte yandan kullanıcılar, Türkiye'deki fakültelere ve meslek yüksekokullarına kayıtlı öğrenci sayılarına kadar pek çok

İLAHİYATÇILARA LİSANS TAMAMLAMA MÜJDESİ

İlahiyat ön lisans programından 18 Mayıs'a kadar mezun olanlara, ilahiyat fakültesi ve aynı programı uygulayan fakültelerde, eşdeğer alanlarda lisans tamamlama eğitimi imkanı geliyor. Başvurular tek seferde karşılanamayacak, ilerleyen yıllarda da yerleştirme yapılacak. Kontenjanlar YÖK tarafından belirlenecek. Yerleştirme...

YÖK mobil uygulaması başlattı

YÖK'TEN yapılan açıklamaya göre, Android ve iOS işletim sistemlerine uygun ve akıllı mobil cihazlara uyumlu şekilde geliştirilen "YÖK Mobil" uygulaması kullanıma sunuldu. Uygulamayı telefonlarına yükleyen kullanıcılar, YÖK'ün kurumsal bilgilerine, duyuru ve haberlerine, akademisyen bilgilerine, Yükseköğretim Program Atlası'na, dergi ve raporlarına, Tez Merkezi'ne, üniversitelerin yayınladığı öğretim görevlisi ve araştırma görevlisi kadro ilanlarına, üniversitelerin iletişim bilgilerine ve konumlarına erişebilecek. Uygulamayla, herhangi bir konuda yazılan tezler, makalelere, çalışmalara, patentlere ulaşabilecek. Öte yandan kullanıcılar, Türkiye'deki fakültelere ve meslek yüksekokullarına kayıtlı öğrenci sayılarına kadar pek çok

versitelerin iletişim bilgilerine ve konumlarına erişebilecek. Uygulamayla, herhangi bir konuda yazılan tezler, makalelere, çalışmalara, patentlere ulaşabilecek. Öte yandan kullanıcılar, Türkiye'deki fakültelere ve meslek yüksekokullarına kayıtlı öğrenci sayılarına kadar pek çok

bilgiyi öğrenebilecek. YÖK dergi ve raporlarına da uygulamadan ulaşabilecek. Uygulamayla kadro ilanlarının takip zorluğu da aşılmış olacak. Üniversitelerin öğretim üyesi dışındaki, araştırma ve öğretim görevlisi kadrolarının ilanları da uygulamada yer alacak. Uygulamadaki YÖK belge doğrulama

bölümü sayesinde, e-Devlet Kapısı'ndan alınan öğrenci ve mezun belgeleri de doğrulanabilecek. YÖK Mobil uygulamasına gelecek dönemde "Denklik Belgesi", "Akademisyen Belgesi", "Diploma Doğrulama", "Elektronik Kayıt", "ÖSYM Kılavuzunda Yer Alan Programların Koordinat Bilgilerinin Haritalarda Görüntülenmesi" ve "KYK Yurtlarının Koordinat Bilgilerinin Haritalarda Görüntülenmesi" gibi yeni hizmetlerin eklenmesi planlanıyor.

680 bin öğrenciye yeniden üniversite kapısı

YÜKSEKÖĞRETİM
Kurulu'nca (YÖK) öğren-
ci affına ilişkin detaylar açık-
landı. Öğrenci affıyla ilgi-
li düzenlemeler 18 Mayıs
2018'e kadar
öğrenciler ya
Kapatılan ve

durdurulan program veya
yükseköğretim kurumların-
dan ilişkisi kesilen öğrenci-
ler de afftan faydalanabilecek.
Aff kapsamında, öğrencilik-
ten ilişkisi kesilen yaklaşık 680
öğrenciye
SABAH

YÖK BAŞKANI SARAÇ ALES bu yıl 3 kez yapılacak

YÖK Başkanı Yekta Saraç, Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı'nın (ALES) bu yıl üç kez yapılması kararını aldıklarını bildirdi. YÖK Başkanı Saraç, Twitter'dan yaptığı paylaşımda, ALES'in ilkbahar ve sonbahar dönemleri olmak üzere yılda iki defa yapıldığını hatırlatarak, "Sizlerden gelen talep üzerine bu sayının artırılması için bir süre önce bir çalışma başlattık. YÖK Yürütme Kurulu'nun son yapmış olduğu toplantı sonrasında yılda iki kez yapılan ALES'in bu yıl üç kez yapılması kararı alınmıştır."

Yekta Sarac

Mevcut ALES 30 Eylül'e kadar geçerli

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanı Prof. Dr. Yekta Sarac, Danıştay'ın ALES'in geçerlilik süresini 5 yıla çıkmasını durdurma kararına ilişkin açıklama yaptı. Saraç, adayların mağdur olmaması için 30 Eylülde yapılacak Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı'nın (ALES) sonuçlarının açıklanacağı güne kadar, mevcut ALES puanlarının geçerli kabul edileceğini söyledi. Saraç, sosyal paylaşım sitesi Twitter'dan yaptığı açıklamada, "30 Eylül 2018 tarihli ALES sonuçlarının açıklanacağı güne kadar yapacakları başvurularında, mevcut ALES puanlarının geçerli kabul edilmesine karar verilmiştir" dedi.

MEVCUT ALES PUANLARI GEÇERLİ OLACAK

YÖK BAŞKANI PROF. DR. YEKTA SARAÇ: "DOĞACAK MAĞDURİYETLERİN ÖLENİMESİ İÇİN HEMEN HAREKETE GEÇEREK SORUNUN ÇÖZÜMÜNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA YÜRÜTÜK. YAPIMIZ OLDUĞUMUZ BU ÇALIŞMA NETİCESİNDE 30 EYLÜL 2018 TARİHLİ ALES SONUÇLARININ AÇIKLANACAK GÜNE KADAR YAPACAKLARI BAŞVURULARINDA MEVCUT ALES PUANLARININ GEÇERLİ KABUL EDİLMESİNE KARAR VERİLMİŞTİR"

YÜKSEKÖĞRETİM

Kurulu Başkanı Prof. Dr. Yekta Sarac, "Doğacak mağduriyetlerin geçerek sorunun çözümüne yönelik bir çalışma yürütüyoruz. Bu çalışma neticesinde 30 Eylül 2018 tarihli ALES sonuçlarının açıklanacağı güne kadar yapacakları başvurularında mevcut ALES puanlarının geçerli kabul edilmesine karar verilmiştir" dedi. Akademik Personel ve Lisansüstü

ALES MÜJDESİ

Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (ALES/1-2) ilkbahar ve sonbahar olmak üzere yılda iki defa yapılmıyordu. YÖK, bu yıl 3 ALES yapılmasına karar verdi. Yeni ALES tarihi de; 30 Eylül 2018. YÖK Başkanı Yekta Sarac yoğun talep üzerine bu kararı aldıklarını belirtilti "Hayırlı olsun. Öğrenci ve akademisyen dostu YÖK'ün çalışmaları sürecektir" dedi.

Öğretmen yenilenen programla yetişecek

YÖK, öğretmen yetiştirme programlarını güncelledi. YÖK'te Milli Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz ve eğitim fakülteleri dekanları ile gerçekleştirilen toplantıda 25 öğretmenlik lisans programlarının önümüzdeki yıldan itibaren yenilenen programla açılacağı açıklandı.

İyi insan ve vatandaş yetiştirme

Yükseköğretim Kurulu (YÖK), öğretmen yetiştirme programlarını güncelledi. YÖK'te Milli Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz ve eğitim fakülteleri dekanları ile gerçekleştirilen toplantıda 25 öğretmenlik lisans programlarının önümüzdeki yıldan itibaren yenilenen programla açılacağı açıklandı. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti.

İsmet Yılmaz

Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti.

Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti.

Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti.

Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti.

Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti.

Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti.

Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti.

Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti.

Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti.

Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti.

Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti. Yılmaz, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesiyle, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme hedefiyle hareket edileceğini belirtti.

YÖK üniversiteliye ücretsiz kodlama eğitimi verecek

Yükseköğretim Kurulu (YÖK), İŞKUR desteğiyle üniversitelerin bazı bölümlerinde ücretsiz kodlama eğitimi çalışması başlatacak. Teknolojide yaşanan hızlı değişimin kodlama önemini daha da artırarak işaret eden **YÖK Başkanı Sarı,** kodlama eğitimi üniversitelerde birçok müfredata dahil edilerek alanlara da yaygınlaştırmak istediğini aktardı. Kodlama ücretsiz verilecek hedef kitlelerin, matematik, mühendislik, işletme, istatistik düşünce yeterince

ancak kodlamanın yeterince öğretilmediği programlarda okuyan ya da bu programlardan mezun olan gençler olduğunu söyledi. **YÖK Başkanı Sarı,** "Gençlerimize yeni bir yetenek ve istihdam alanı kazandırılacak" dedi.

Ajanda YÖK'ten kodlama için proje

YÖK, kodlama eğitimi yaygınlaştırmak için çalışıyor. **YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta Sarı,** şu bilgileri verdi: "Cumhurbaşkanımızın himayelerinde, **YÖK**'ün koordinatörlüğünde ve İŞKUR'un desteğiyle üniversitelerimizin ilgili bölümlerinde öğretim üyelerimiz tarafından üniversite öğrencilerinde ücretsiz kodlama eğitimleri verilecek. Hedef kitlemiz matematik, mühendislik, işletme, istatistik gibi algoritmik düşünce yeteneğinin kazandığı alanlar olacaktır."

YÖK'ten kodlama için proje
kursiyerlerinin silanacağını yerlere cep si boyunca Kursu başarı sertifikası. ■ ANKARA

YÖK'ten kodlama atağı

GÜNDELİK hayatta kullanılan birçok ürün, süreç ve sistemde kodlamanın izlerinin görüldüğüne dikkati çeken Prof. Sarı, giderek önem kazanan kodlama eğitiminin üniversitelerde birçok disiplinde müfredata dahil edilerek başka alanlara da yaygınlaştırdığını aktardı.

HARCLIK DA İŞKUR'DAN

YÖK Başkanı kodlama eğitimini yaygınlaştırabilme adına üniversiteler ve ilgili kurumlarla çalışmalar yaptıklarını belirterek "Öğretim üyelerimiz tarafından üniversite öğrencisi ya da mezun olan gençlerimize farklı düzeylerde ücretsiz kodlama eğitimleri verilecek" açıklamasında bulundu. Prof. Sarı "Böylece gençlerimiz, kolay ve kısa sürede yeni

YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta Sarı üniversitelerde gençlere ücretsiz kodlama eğitimi verileceğini açıkladı.

Sarı, projeye ilişkin, "Kursiyerlerin tüm eğitim masrafları İŞKUR tarafından karşılanacak ve kursiyerlere cep harçlığı ve kurs süresi boyunca sigorta imkanı sağlanacak" diye konuştu.